

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra primární pedagogiky

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Spolupráce mateřských a základních škol v rámci jednoho právního subjektu

Cooperation between kindergarten and elementary schools within one
institution

Bc. Jana Rysová

Vedoucí práce: Doc. PaedDr. Soňa Koťátková, Ph.D.
Studijní program: Pedagogika N7501
Studijní obor: Pedagogika předškolního věku 7501T010

2019

Odevzdáním této diplomové práce na téma Spolupráce mateřských a základních škol v rámci jednoho právního subjektu potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 17. 4. 2019

Poděkování

Děkuji vedoucí diplomové práce doc. PaedDr. Soně Koťátkové za velmi přínosné rady, odborné vedení, metodickou i pedagogickou pomoc při jejím vypracování. Za její profesionální a zároveň lidský přístup. Dále patří mé poděkování všem pedagogům, kteří věnovali svůj čas vyplňování dotazníků.

ABSTRAKT

Diplomová práce je zaměřena na spolupráci spojených základních a mateřských škol.

V teoretické části popisuje a poukazuje na strategické dokumenty v oblasti vzdělávání – Bílá kniha, Strategie vzdělávací politiky do roku 2020 a Rámcové vzdělávací programy pro předškolní a základní vzdělávání. Je zde vysvětlen princip tvorby školních vzdělávacích programů, nastíněna oblast spolupráce ve vzdělávání, legislativní strategie spojených škol a zmíněna i oblast komunitního vzdělávání. Cílem práce bylo osvětlit spolupráci a komunikaci pedagogů základních a mateřských škol, nahlédnout do školních vzdělávacích programů vybraných spojených škol, hledat jejich vzájemnou propojenost, orientovat se ve spolupracujících tendencích při tvorbě a inovaci těchto programů a zjistit, jakým způsobem probíhá ve spojených školách spolupráce s obcí. Po prostudování odborné literatury byly v praktické části vytvořeny dotazníky pro učitele a zástupce obcí a kritéria pro hodnocení školních vzdělávacích programů. Potvrdily se hypotézy, že školy spolu komunikují v rámci společných aktivit, avšak nemají pravidelné porady a na tvorbě školních vzdělávacích programů nespolupracují. Také bylo potvrzeno, že ředitelé jsou zváni na jednání zastupitelstva, nikoli však vedoucí učitelky. Hypotéza ohledně propojenosti školních vzdělávacích programů na úrovni formální a organizační zůstala nepotvrzená.

KLÍČOVÁ SLOVA

rámcový vzdělávací program, školní vzdělávací program, spolupráce, základní škola, mateřská škola, spojené školy, zřizovatelé škol

ABSTRACT

The diploma thesis focuses on cooperation of composite primary schools and pre-school centres. The theoretical part refers to strategic documents in the field of education – White Paper, Strategy for Education Policy of the Czech Republic until 2020, Common European Framework of Reference. It explains the basis of creating school educational programmes. It also outlines the legislative strategy of composite primary school and kindergardens and the cooperation in the field of education in general and in the field of community-based education. The main aim of this thesis was to gain the insight into the cooperation and communication within the group of pedagogical staff in primary schools and pre-school centres, insight into given school educational programme,s and moreover to search the elements which denotes the close interconnection. These tendencies of cooperation are then the basis for forming and innovating the above mentioned programmes. The next aim was to discover the cooperation between schools and municipal authorities. In the practical part there was conducted a survey. The teachers and municipal authorities were given questionnaires. The evaluating criteria of school educational programmes were set before. The hypothesis, that the primary schools and pre-school centres communicate only in case of joint activities, was confirmed. However, there are no regular assemblies. It was also confirmed that there is no cooperation while creating school educational programmes. The headmasters of composite primary schools and pre-school centres are invited to meetings organized by municipal authorities. Nevertheless, the leading teachers do not take part in these meetings. The hypothesis according to interconnection of school educational programmes on the formal and organizational level is unconfirmed.

KEYWORDS

Framework Education Program, school education program, cooperation, elementary School, Kindergarten, connected schools, school founders

Obsah

Úvod.....	7
I. TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 Národní program rozvoje vzdělávání jako východisko vzdělávání v ČR – vize, principy, záměry.....	9
1.1 Bílá kniha jako obraz pro předškolní a školní vzdělávání.....	11
1.2 Změny ve Strategii vzdělávací politiky inovované v roce 2018 (MŠMT).....	13
1.3 Vliv a význam začlenění jednotlivých RVP do školského systému.....	14
2 Rámcové vzdělávací programy a jejich důsledky pro pedagogickou práci v mateřských a základních školách.....	16
2.1 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.....	16
2.2 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání.....	18
2.3 Propojenost, návaznost a srovnání RVP PV a RVP ZV.....	20
2.3.1 Rámcové a dílčí cíle, cíle předškolního a základního vzdělávání.....	21
2.3.2 Vzdělávací obsah – jednotlivé vzdělávací oblasti.....	22
2.3.3 Klíčové kompetence – srovnatelná formulace a návaznost.....	26
2.3.4 Podmínky vzdělávání.....	27
2.3.5 Evaluace - vlastní hodnocení školy, dítěte, žáka.....	29
3 Legislativní stanoviska pro fungování spojených ZŠ a MŠ.....	32
3.1 Právní podmínky a podmínky fungování MŠ a ZŠ.....	32
3.2 Pozice zřizovatele ve sloučených školách – MŠ a ZŠ.....	34
4 Komunitní vzdělávání – jeho odraz v současném školství.....	35
5 Školní vzdělávací programy pro předškolní a primární vzdělávání.....	38
5.1 Spolupráce a její podstata ve vzdělávání.....	38
5.1.1 Spolupráce jako přínos ve spojených školách.....	39
5.2 ŠVP dle RVP PV pro předškolní vzdělávání.....	41
5.3 ŠVP dle RVP ZV pro primární vzdělávání.....	41

II. PRAKTICKÁ ČÁST.....	43
Cíle praktické části diplomové práce:.....	43
6 Metodologie výzkumu.....	44
6.1 Zkoumané školní objekty.....	44
6.2 Stanovení hypotéz.....	45
6.3 Metody sběru dat.....	45
7 Vyhodnocení výsledků.....	48
7.1 Výsledky dotazníkového šetření.....	48
7.1.1 Proces zadávání dotazníků.....	48
7.1.2 Dotazník pro učitele a ředitele ZŠ a MŠ.....	49
7.1.3 Dotazník pro zřizovatele.....	72
7.2 Výsledky analýzy školních vzdělávacích programů.....	84
7.3 Shrnutí výsledků ve vztahu k hypotézám.....	98
7.4 Diskuze.....	99
Závěr.....	101
Seznam příloh.....	103
Seznam použitých informačních zdrojů.....	104
Přílohy diplomové práce.....	107

Úvod

„Nikdo z nás není tak chytrý jako my všichni dohromady.“

Japonské přísloví

„Velkých cílů je možné dosáhnout jedině, když se spojí mnoho lidí dohromady.“

John C. Maxwell

Význam spolupráce objevujeme již od útlého věku. U dětí pozorujeme, jakým způsobem se rozvíjí hra, jakým způsobem komunikují, vnímají jeden druhého. Jejich postupným vývojem sílí význam spolupráce v celém životě člověka. Ovšem právě v předškolním a školním věku dáváme základy budoucího náhledu na svět, rodinu, přátele i budoucí zaměstnání, spolupracovníky zvláště ve školním prostředí, kde se spolupráce rozvíjí. Můžeme ji sledovat nejen u dětí, žáků, ale i u dospělých – učitelů. Ti by měli být odrazem fungující kooperace mezi sebou samými a okolním světem. O to více by se přímá a pozitivní spolupráce měla objevit a projevit především v malých obcích – ve spojených školách, kde jsou všichni v úzkém komunitním kontaktu a většinou se navzájem znají nejen ze školního prostředí. Tyto vztahy a různé společné aktivity mohou posílit celou komunitu a další vzájemnou spolupráci. Posléze by se kooperativní činnost měla promítnout nejen do vzájemných vztahů či do celého pracovního procesu ve školském systému dané obce, ale také též do jednotlivých programů a plánů, které daná škola či obec vytváří.

Vzdělávání prostupuje celým životem, proto je důležité prohlubovat znalosti a dovednosti cíleně. V teoretické části je popsán význam Bílé knihy a posléze Strategie vzdělávací politiky, které vnáší směr do Rámcových vzdělávacích programů pro předškolní a základní vzdělávání. U těchto programů jsem se rozhodla hledat propojenost, souvislosti a společný rámec. U spojených škol jsou rozkryta základní legislativní stanoviska.

V malé obci pracuji a jsem součástí právě spojené školy, proto jsem část praktickou - cíle - nastavila směrem ke spolupráci spojených škol. Zajímalo mne, jakým způsobem se spolupráce projeví ve skutečném obsahu školních dokumentů či ve společných aktivitách, jak spolu učitelé a zástupci obce komunikují, spolupracují, vzájemně se informují, předávají si své znalosti vzhledem k dětem předškolního a školního věku a jak probíhá skutečná spolupráce mezi jednotlivými spojenými subjekty – základní a mateřská škola a také

spolupráce těchto spojených škol s obcí. Je třeba osvětlit, zda školní vzdělávací programy spojených škol na sebe navazují, mají společná ukotvení a zda i v této oblasti probíhá spolupráce jednotlivých zúčastněných.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 Národní program rozvoje vzdělávání jako východisko vzdělávání v ČR – vize, principy, záměry

Národní program rozvoje vzdělávání – jedná se o dokument české vzdělávací politiky, ve kterém se setkáváme i s názvem „Bílá kniha“. Než byl tento dokument vytvořen, předcházela tomu velká diskuze. Vypracován byl týmem odborníků a to na žádost MŠMT. Teprve po dlouhých diskusích a hodnoceních byl 7. 2. 2001 schválen a samostatně publikován. Tato „Bílá kniha“ neobsahuje jen představu o obsahu vzdělávání v současné České republice, ale zároveň zde najdeme i představu financování či řízení vzdělávání, jako jeden z hlavních principů vzdělávání v oblasti demokratické společnosti. Tento dokument má představovat obecný rámec vzdělávací politiky a dále pak přichází se střednědobými a dlouhodobějšími záměry v oblasti vzdělávací politiky. *„Česká Bílá kniha je pojata jako systémový projekt, formulující myšlenková východiska, obecné záměry a rozvojové programy, které mají být směrodatné pro vývoj vzdělávací soustavy ve střednědobém horizontu“* (Bílá kniha, 2001, s. 7).

V úvodu je zmiňován i J. A. Komenský, jehož zásady výchovy a vzdělávání patří i v této době k velmi inspirujícím, a to i pro Bílou knihu. Klíčové jsou ihned zprvu obecné cíle vzdělávání a výchovy. Zmíněna je oblast rodinného, společenského i občanského života, která je zde formulována ve třech základních fázích. Jedná se o „*fázi přijetí*“, při níž dochází za asistence dospělé osoby k prvotní socializaci dítěte. Druhá je „*fáze uplatnění*“, kdy se člověk samostatně ve svém životě pohybuje a získává zkušenosti a řeší svůj život jako občan – součást společnosti. Ve třetí fázi, která je označena jako „*fáze předávání*“, se dospělý člověk posouvá do role pomocníka a stává se tím, kdo pomáhá další generaci. Zde se objevuje snaha o propojení člověka – osobnosti se společností, vzděláváním, kulturou a demokratickou společností. Bílá kniha je dokument obsahující principy vzdělávání na všech úrovních – předškolní, základní, střední i terciální vzdělávání. V neposlední řadě je součástí i vzdělávání dospělých (Bílá kniha, 2001, s. 13).

Všechny cíle, které se zde objevují, jsou podmiňovány nejen individuálními potřebami, ale také potřebami společenskými. Zde se setkáváme též s obrazem též duchovních, morálních či estetických hodnot. Obrací se k celé společnosti, jakož i k budoucnosti tohoto národa a k tomu, že komplexním a celistvým vzděláváním je možné změnit celou společnost. Objevuje

se také pojem vzdělávací politika. „*Vzdělávací politikou rozumíme principy, priority a metody rozhodování vztahující se k uplatňování společenského vlivu na vzdělávání. Toto rozhodování zahrnuje strategické záměry rozvoje vzdělávání, legislativní rámec činnosti vzdělávání a vzdělávaných subjektů*“ (Svobodová, 2010, s. 14).

Česká republika si v rámci tvorby tohoto dokumentu připravila strategické linie, jež se prolínají celou vizí Bílé knihy. Mezi tyto hlavní strategické linie rozvoje vzdělávání v České republice patří –

- Vzdělávání v průběhu celého života – uspokojovat všechny potřeby a vyvolávat zájem o vzdělávání.
- Vytváření nových studijních programů, které budou pro současnou společnost přínosem a budou odpovídat požadavkům současné společnosti.
- Kontrola a hodnocení komplexnosti a funkčnosti vzdělávání.
- Rozvoj spolupráce a autonomie jednotlivých škol, spolupráce všech vzdělávacích institucí.
- Pomoc pedagogům v jejich realizaci a podpora společenské prestiže a profesního růstu.
- Podpora společného spolurozhodování namísto centralizovaného řízení celého školského systému.

Tyto strategie jsou klíčovými ve všech oblastech vzdělávání. Komplexní vzdělávání se zaměřuje na individualitu každého jedince, kulturu dané společnosti, soudržnost, podporu demokracie, partnerství a spolupráci, zlepšení ekonomiky a zvyšování zaměstnatelnosti (Bílá kniha, 2001).

Důležitou součástí je i řízení a financování celé vzdělávací soustavy. Jedná se o zvýšenou profesionalizaci a zvýšení kompetentnosti pracovníků, kdy se setkáme s pozitivními metodami řízení či vykonávání správních aktivit. Prioritami finanční politiky je lepší odměňování pedagogických pracovníků, inovační a rozvojové programy a odstranění všech nedostatků, které se v oblasti péče o majetek či hospodaření objevují. Vše by mělo být kontrolováno – běžné pedagogické kontroly a kontroly správních rozhodnutí, finanční kontroly.

Nedílnou součástí vzdělávání nejen v České republice je evropská a mezinárodní spolupráce. Všechny země se snaží o co možná nejlepší národní vzdělávací systémy v závislosti na svých tradicích, kulturních a společenských představách a zvyklostech. Konkrétně Česká republika

se snaží o zapojení mezinárodních aktivit Evropské unie, kde plnění jednotlivých úkolů umožňuje platné a plné členství v tomto společenství. I v této oblasti je nutné dodržovat jistá pravidla. Dále se jedná o spolupráci a členství v OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj), Rada Evropy, UNESCO (Organizace spojených národů), CEEPUS (Central European Exchange Programme for University) – podpora českých vysokých škol ve výměnných programech, Visegrádská skupina – podpora společných aktivit České republiky, Polska, Slovenska, Maďarska.

Bílá kniha je tedy otevřeným dokumentem, který je v průběhu fungování a doby průběžně zkoumán, analyzován a hodnocen v souvislosti se společenskými změnami a všemi přicházejícími skutečnostmi. Celistvě zahrnuje oblasti osobnostní i společenské. Svobodová uvádí, že do popředí zde vystupuje především požadavek celoživotního vzdělávání pro všechny, jeho realizace je i cílem pro mezinárodní vládní organizace. Česká republika přijala tedy také celoživotní učení za svůj cíl (Svobodová, 2010).

1.1 Bílá kniha jako obraz pro předškolní a školní vzdělávání

Bílá kniha zahrnuje otázky komplexního vzdělávání v celé České republice a to i na úrovni evropské. Důležitou se stala vize celoplošného a zároveň individuálního vzdělávání. Je nutno říci, že jsou zde zahrnuty všechny úrovně výchovně vzdělávacího procesu a to právě proto, aby byl systém propracovaný, navazující a postihl všechny důležité oblasti, které si MŠMT vzalo za cíl. Společné otázky všech oblastí a celistvý pohled na vzdělávání v průběhu celého života se stalo jednoznačným cílem. Cíle, jež se zde objevují jako klíčové, jsou shodné pro všechny oblasti, avšak je nutné přiklonit se k věkovým a vývojovým zvláštnostem jednotlivých období, jimiž dítě prochází.

V knize je kladen velký důraz na předškolní vzdělávání. Jedná se o období, které je klíčové pro celkový rozvoj osobnosti. Objevuje se zde oblast psychická, fyzická i sociální. Všechny tyto oblasti jsou uceleným obrazem vývoje osobnosti dítěte. Institucionální předškolní vzdělávání je v České republice organizováno především v mateřských školách a zpravidla jsou přijímány děti od tří do šesti let, nejdříve však od dvou let, má-li k tomu mateřská škola vhodné podmínky. Předškolní vzdělávání je povinné. V souvislosti se vzděláváním dětí předškolního věku jsou v Bílé knize zakotvena doporučení, která jsou dále rozpracovávána. V první řadě se jedná o právo každého dítěte na naplnění jednotlivých cílů vzdělávání, aby bylo schopno je naplnit. Doporučení byla stanovena různá, např. předškolní vzdělávání jako

součástí vzdělávacího systému, obcím zákonem stanovit zajištění předškolního vzdělávání, přijímat děti bez omezení, přípravné třídy zřizovat pouze výjimečně při základních školách, zohlednit i finanční náročnost a náklady na předškolní vzdělávání, dále zohlednit vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, podporovat rozvoj programů pro různé problematické oblasti předškolního vzdělávání. Dalším prvořadým cílem bylo vypracování rámcového programu pro předškolní vzdělávání, kde budou jasně definovány cíle, obsah a předpokládané výstupy, kterých je dítě v daném věku schopno dosáhnout. Stanovit konkrétní podmínky k plně fungujícímu výchovně vzdělávacímu procesu v mateřských školách. Dalším velmi podstatným doporučením se stala potřeba zvyšování kvalifikace pedagogických pracovníků i v oblasti předškolního vzdělávání (Bílá kniha, 2001).

Základní vzdělávání, navazující na předškolní vzdělávání, je povinné. Tohoto vzdělávání se bez výjimky musí zúčastnit každé dítě v České republice. Je tedy nezbytné a velmi důležité, aby toto základní vzdělávání nabízelo dětem komplexní a záměrné učení, působilo na každého žáka ve všech oblastech, na jeho celou osobnost. Toto období je z hlediska vývojové psychologie nejvýznamnější k přijímání nových poznatků nejen v oblasti rozumové, ale též v oblasti psychické či sociální. Základní vzdělávání je členěno na 1. a 2. stupeň. Vstup do fáze základního vzdělávání ukazuje dítěti, jak přejít z života režimově volnějšího do života systematického vzdělávání, a snaží se ho to naučit. Stále je tu ale dbáno na respektování přirozených a individuálních potřeb každého dítěte, jež v období povinné školní docházky nesmí být opomíjeno. „*Cílem 1. stupně základního vzdělávání je vytváření předpokladů pro celoživotní učení – získávání základních návyků a dovedností pro školní i mimoškolní práci, vytváření motivace k učení, osvojování základních gramotností jako nástroje dalšího vzdělávání...*“ (Bílá kniha, 2001, s. 47).

Zde se právě setkáváme s cílem změnit pojetí celého vyučovacího procesu, najít komplexnost ve všech oblastech vzdělávání a návaznosti na předškolní tzv. volnější způsob výchovy a vzdělávání na ten školní – systematický. To vše ale v souladu s vývojovými a věkovými zvláštnostmi a individuálním přístupem. Dbá se na celkovou atmosféru, na spolupráci a úzký vztah mezi žákem a učitelem. Druhý stupeň základního vzdělávání bezprostředně navazuje na vzdělávání na 1. stupni a dále by mělo pokračovat v celistvém a postupném obohacování a vzdělávání dítěte. I pro základní vzdělávání se na úrovni dokumentu Národního vzdělávacího programu tzv. Bílé knihy objevují základní doporučení, která jsou klíčová pro rozvoj vzdělávání v ČR. Nejvýznamnějšími jsou např. profesní vzdělávání učitelů i na prvním stupni, a zvýrazněná jednotlivá specifika 1. a 2. stupně. A je k nim tak nutné i přistupovat. Vytvořit i

pro základní vzdělávání rámcový program, kde budou stanoveny základní cíle, obsah vzdělávání a výstupní kompetence na jednotlivých stupních. Řešit postupné přechody mezi jednotlivými stupni a i v tomto období klást důraz na potřeby žáků, které vycházejí z daného věku a jejich individuality.

V závěru lze říci, že „Bílá kniha“ je velkým přínosem v názorové orientaci na směr a systém národního vzdělávání po roce 1990.

1.2 Změny ve Strategii vzdělávací politiky inovované v roce 2018 (MŠMT)

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 je dokument, který vymezuje priority dalšího rozvoje vzdělávacího systému v České republice. Vzdělávací politika směřuje ve svém rozvoji především ke koncepci celoživotního učení, a tak aby naplnila základní smysl vzdělávání: *„Osobnostní rozvoj přispívající ke zvyšování kvality lidského života, udržování a rozvoj kultury jako soustavy sdílených hodnot, rozvoj aktivního občanství vytvářející předpoklady pro demokratické vládnutí a přípravu na pracovní uplatnění“* (Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020, 2014, s. 3).

Došlo k podrobnému posouzení vzdělávací soustavy a byly nastaveny základní priority, jež jsou popsány v již zmiňovaném dokumentu. Těmito prioritami a následně jejich kontrolou se zabývá česká vzdělávací politika.

Jedná se o tři základní priority:

1. Snižování nerovnosti ve vzdělání

- Povinný předškolní rok předškolního vzdělávání
- Snížit počet odkladů povinné školní docházky, provázat systém s přípravnými třídami
- Zlepšit kvalitu vzdělávání na druhém stupni základních škol
- Podporovat všechny typy nadání
- Do části maturitní zkoušky povinně zařadit matematiku
- Na středním stupni bez maturitní zkoušky zařadit mistrovské zkoušky
- Otevřený přístup k terciálnímu vzdělávání

2. Podporovat kvalitní výuku a učitele

- Zavést a dokončit kariérní systém
- Modernizovat vzdělávání učitelů, ředitelů

- Posílit kvalitní výuku ve vysokoškolském vzdělávání
- Systém hodnocení

3. Odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém

- Národní rada pro vzdělávání
- Dostupnější informace
- Výběrové testování žáků jako zpětná vazba o vzdělávacím systému
- Prezentovat vše rodičům a širší veřejnosti
- Zlepšit komunikaci mezi všemi zúčastněnými

Velký důraz byl posléze věnován ucelenému systému vzdělávání po roce 2007, kdy vystřídal různé množství strategických dokumentů, kde bohužel chyběla koordinace a souvislost mezi jednotlivými součástmi vzdělávacího systému. Mnohé cíle, jak bylo zjištěno, v Bílé knize nebyly mnohdy naplněny. Národní program rozvoje vzdělávání prošel v roce 2009 nezávislou evaluací, kde nedostatky byly zjišťovány. Priority a směry nové vzdělávací politiky vycházející jak ze současného stavu v České republice, tak i z analýz zahraničního rozvoje.

V dubnu 2018 se uskutečnil v Praze odborný seminář, kde hlavním cílem byly právě tři klíčové priority Strategie vzdělávací politiky v České republice do roku 2020. Představeny zde byly výsledky šetření, které proběhlo během roku 2017. Expertní tým, jenž hodnotící zprávu o dokumentu připravil, vyjádřil souhlas s prioritami v dokumentu a jejich aktuálností. Dále zde zhodnotil specifické cíle a navržená opatření jako relevantní.

„Schválením Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 vládou definitivně pozbývá platnost Národní program rozvoje vzdělávací soustavy (Bílá kniha) z roku 2001“ (Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020, 2014, s. 3).

1.3 Vliv a význam začlenění jednotlivých RVP do školského systému

Vznik jednotlivých doporučení, jež provázela celý systém vzdělávání, byl propojeným a komplexním celkem, dle kterého bylo možno začít vypracovávat rámcové cíle v jednotlivých stupních vzdělávání. Důležitá jsou doporučení, která se posléze prolnula v jednotlivé rámcové vzdělávací programy. Tyto programy byly uzpůsobeny individuálním a věkovým zvláštnostem a již se konkrétněji mohly vnést do výchovně vzdělávacího systému v České republice. Výhodiskem se stal Státní program vzdělávání jako nový základní kurikulární

dokument a tento dokument byl posléze přijat i v rámci legislativy. Tyto programy byly vytvořeny na všech úrovních vzdělávání a vznikla soustava rámcových vzdělávacích programů, jež na sebe navazují jak v oblastech cílů a obsahu, tak i klíčových výstupů. Následně bylo nutné vytvořit nové pojetí kurikula, které bude podporovat klíčové kompetence v celém pojetí vzdělávání. Využívat nové formy vyučovacích metod a forem. Odpoutat se od zastaralých náhledů vzdělávání a pojmout možnost vzdělávání jako cestu novou, objevovanou a uzpůsobenou všem, kteří se na ní nacházejí – vzdělávání i vzdělávající. Zajímat se o systém evaluační činnosti a i tuto problematiku zahrnout do obsahu jednotlivých rámcových dokumentů. Jedná se zde o propojenost ve všech systémech vzdělávání, ať se jedná i o rodiče, další spolupracovníky či zřizovatele škol (Svobodová, 2010).

Jak již bylo zmíněno, tak Bílá kniha (2001) vytvořila představu o vzdělávání na všech stupních. Byly vytvořeny základní cíle, které jsou v ohledu na vzdělávání klíčové. Nejedná se pouze o cíle rozumové, ale je zde kladen velký důraz na cíle psychické, sociální a další hodnoty (morální, estetické, duchovní). Na všechny tyto jednotlivé oblasti poté navazují rámcové cíle a dílčí cíle v jednotlivých rámcových vzdělávacích programech. Vzdělávací soustava v ČR by se měla zaměřit především na konkrétní funkce. Dle Kořátkové jsou to tyto – rozvoj osobnosti; zprostředkování historické kulturní souvislosti; soudržnost; podpora demokracie; výchova k partnerství a spolupráce; větší možnost uplatnění se ve společnosti; rozvoj ekonomiky a prosperita celé společnosti (Kořátková, 2013). Většina těchto funkcí je východiskem pro tvorbu rámcových vzdělávacích programů.

Bílá kniha vymezuje především jako hlavní cíl celoživotní vzdělávání, které by mělo být zpřístupněno všem, a to ve všech oblastech. A v této souvislosti je zde vyzdvihnuto několik hlavních úkolů. Jedním z nich je, aby bylo vzdělávání ještě více zpřístupněno a byla vytvořena základna pro celoživotní vzdělávání, a to především zvýšením účasti, modernizací a celkovým zkvalitněním veškerého vzdělávání. Dále pak je zde vyzdvihnut vztah mezi vzděláním a prací, který by měl být promyšlený a pružnější. A v neposlední řadě stanovit úkoly pro všechny partnery spolupodílející se na vzdělávání (Bílá kniha, 2001).

2 Rámcové vzdělávací programy a jejich důsledky pro pedagogickou práci v mateřských a základních školách

Jedním z hlavních opatření Národního programu vzdělávání je vypracovat rámcový kurikulární dokument pro všechny oblasti vzdělávání, a to zároveň vše legislativně zakotvit v zákonech. Vymežit základní oblasti – duchovní, morální hodnoty, klíčové kompetence, cíle, obsahové oblasti, které budou tvořit propojený a komplexní celek pro vzdělávání v České republice. Zároveň se v těchto dokumentech zaměřit na Českou republiku jako součást Evropy. Zde se objevují např. oblasti jako demokracie, multikulturní výchova, environmentální výchova, mediální výchova, ekonomika, profesní zaměření či orientace v evropském systému společenství. Všechny tyto oblasti by měly být provázány v celé soustavě vzdělávání – od školy mateřské až po středoškolské vzdělávání. Neopomínají však ani oblast terciálního vzdělávání.

Otevřela se otázka rámcových vzdělávacích programů k jednotlivým stupňům vzdělávání. Jejich tvorba a cesta ke komplexnímu, postupnému a provázanému učení v oblasti celosvětového kontextu. Zde se nám ukazuje, že NPV tedy Národní program vzdělávání je dle Školského zákona dokumentem nejvyšším a nejobecnějším z hlediska pedagogických dokumentů vzdělávání v České republice. Na základě tohoto dokumentu byly vytvořeny RVP – rámcové vzdělávací programy pro určité úrovně vzdělávání.

2.1 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Na základě Bílé knihy se v roce 2001 objevila první verze Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a v letech 2002 - 2004 byl tento program ověřován. Posléze byl roku 2004 inovován. Z počátku se i tento dokument setkal s pozitivními i negativními ohlasy. Mnozí v něm viděli přehlednost, odbornost a celistvou cestu vzdělávání dítěte, jiní k němu pociťovali nedůvěru, když se setkali mnohdy s vlastní nedostatečností, protože dokument se jim zdál příliš složitý z hlediska pojmů i odborných názvů a neuchopitelný pro jejich další pedagogickou práci. V této chvíli bylo nutné přiblížení a zpřístupnění tohoto programu pro pedagogické pracovníky, aby mohli všechna pozitiva RVP PV přenést do své praxe. Inovace v roce 2004 nebyla ale jedinou, která se objevila. Závazným se stal pro všechny mateřské školy, které jsou zařazeny do sítě škol, od roku 2007. Změny ve společnosti v celé Evropě přiměly autory hledat a objevovat další možnosti úpravy RVP PV a tím i změny ve vzdělávání v oblasti předškolní. Úpravy programu byly provedeny vždy

na základě ustanovení Školského zákona a jeho novelizací vyhláškami. Jedna z úprav byla v roce 2006, další 2017 a 2018. Rámcový vzdělávací program je dokumentem závazným nejen pro nositele vzdělávání, tedy pro učitele, ale také pro zřizovatele či jiné odborné či sociální partnery (RVP PV, 2018).

RVP PV je závazným dokumentem pro vzdělávání dětí předškolního věku. Vymezuje základní principy tohoto vzdělávání. Uceleně se zde objevují hlavní požadavky předškolního vzdělávání, podmínky a pravidla pro institucionální předškolní vzdělávání. Sestavuje základ pro výchovně vzdělávací činnost v mateřských školách, které jsou zařazeny do sítě škol a také pro přípravné třídy při základních školách. RVP PV pracuje se čtyřmi základními pedagogickými kategoriemi. Kotátková a Průcha (2013) uvádí základní rozdělení do čtyř oblastí:

- Rámcové cíle – které vyjadřují obecnou podobu cílů v předškolním vzdělávání
- Klíčové kompetence – jedná se o dosažitelné výstupy získané v období předškolního vzdělávání
- Dílčí cíle – vymezují cíle pro jednotlivé vzdělávací oblasti (biologická, psychologická, interpersonální, sociálně-kulturní, environmentální)
- Dílčí výstupy – jedná se o dosažitelné výstupy v jednotlivých oblastech vzdělávání

RVP PV vymezuje vzdělávací oblasti, kterých je stanoveno pět. Předpokládá se, že všechny tyto oblasti budou dítěti předávány integrovaně a zároveň v propojení v různých návaznostech – kontinuálně. Podíváme-li se na obsah RVP PV pak se zde setkáváme nejen s cíli, výstupy, kompetencemi a obsahy předškolního vzdělávání, ale nedílnou součástí jsou i podmínky předškolního vzdělávání. Toto je opět vodítkem pro mateřskou školu v celém obrazu předškolního vzdělávání, stavbě celého vzdělávacího procesu v dané mateřské škole. Podmínky, které je nutno správně definovat a zahrnout do Školního vzdělávacího programu dané mateřské školy, jsou – věcné podmínky, životospráva, psychosociální podmínky, organizace, řízení mateřské školy, pedagogické a personální zajištění, spoluúčast rodičů. Samostatnými kapitolami neméně důležitými jsou „*Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami*“, které taktéž musí konkrétní mateřská škola zahrnout do svých podmínek vzdělávání. Dále pak „*Vzdělávání dětí nadaných*“ je již nedílnou součástí RVP PV, „*Vzdělávání dětí od dvou do tří let*“, „*Autoevaluace*“ a v neposlední řadě se zde setkáváme se zásadami zpracování školního vzdělávacího programu, který je povinným dokumentem

pro každou mateřskou školu, která spadá do sítě škol. Rámcový vzdělávací program je tedy závazný dokument, jenž je vodítkem pro mateřské školy ve vytváření školních vzdělávacích programů a při plánování pedagogické práce (RVP PV, 2018).

„RVP PV však neplní funkci školního kurikula (ŠVP). Jako takový představuje zásadní východisko pro tvorbu ŠVP, určuje společný rámec, který je potřeba zachovávat. Je otevřený pro školu, učitele i pro děti, vytváří podmínky k tomu, aby každá škola mohla – za předpokladu zachování společných pravidel – vytvářet a realizovat svůj vlastní ŠVP“ (Parmová in Syslová a kol., 2015, s. 213).

2.2 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

Základní vzdělávání bylo ještě nedávno považováno za úplně první stupeň vzdělávání, s nímž se dítě v životě setkává. Setkáváme se zde s termíny základní vzdělávání, či primární vzdělávání či primární škola, jež jsou v souladu s mezinárodní terminologií, tzv. úrovně ISCED 1 – Primary education – toto odpovídá prvnímu stupni vzdělávání u nás. Ovšem jinak je primární vzdělávání ontogeneticky významnou etapou v životě dítěte – zahrnuje věk od 5 (6) do 10 (12) let. Primární vzdělávání je postaveno v rovině Národního systému vzdělávání a následné tvorbě rámcových vzdělávacích programů. Setkáváme se s pojmem národní kurikulum, které zahrnuje několik oblastí. Do systému národního kurikula patří vymezení obsahu vzdělávání, stanovení standardů vzdělávání, zřízení a bezproblémové fungování institucí a nástrojů pro vzdělávání a vytvoření vztahů mezi systémem národního kurikula a veřejností – především se jedná o rodiče (Spilková in Kollariková, Pupala, 2001).

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání navazuje na Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, což je právě smyslem Národního programu vzdělávání - Bílé knihy. Cílem je ucelenost a propojenost jednotlivých programů s ohledem na ontogenezi vývoje daného věku. Rámcový vzdělávací program (RVP ZV) je dokumentem na státní úrovni vzdělávání. Vzhledem k tomu, že základní vzdělávání je povinné, tak RVP ZV zahrnuje i podmínky povinnosti školní docházky, organizace vzdělávání či hodnocení a ukončení základního vzdělávání. Tento dokument je společný pro první i druhý stupeň vzdělávání. Každá škola z něho vychází opět dle svých možností a zaměření, ovšem musí dodržet závaznost tohoto dokumentu. Tento dokument byl také několikrát novelizován s ohledem na změny ve Školském zákoně. Konkrétně se jednalo o úpravy v roce 2015, 2016, 2017 a 2018 (RVP ZV, 2017).

Budeme-li konkretizovat již jen základní vzdělávání na 1. stupni, pak lze říci: „*Základní vzdělávání na 1. stupni usnadňuje svým pojetím přechod žáků z předškolního vzdělávání a rodinné péče do povinného, pravidelného a systematického vzdělávání. Je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka (včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků nadaných a mimořádně nadaných)*“ (RVP ZV, 2017, s. 8).

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání vymezuje základní cíle a obsahy základního vzdělávání. Zde jsou zahrnuty cíle a pojetí základního vzdělávání. Jsou zde vymezeny klíčové kompetence a následně vzdělávací oblasti, které jsou zde rozděleny do devíti základních vzdělávacích oblastí. Celkově RVP ZV pracuje se základními pedagogickými kategoriemi v průřezu jednotlivých vzdělávacích oblastí.

- Charakteristika vzdělávací oblasti
- Cílové zaměření vzdělávací oblasti
- Vzdělávací obsah vzdělávacích oborů - rozděleno na dvě období – 1. období (1. až 3. ročník), 2. období (4. – 5. ročník)
- Očekávané výstupy

Dále nám RVP ZV představuje průřezová témata, která otevírají otázky aktuálních problémů současného světa a která se stávají součástí jednotlivých vzdělávacích oblastí. Zde se objevuje např. multikulturní výchova, demokracie, mediální výchova...atd. Nedílnou součástí a samozřejmostí jsou v současné době kapitoly o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných a mimořádně nadaných (RVP ZV, 2017).

Každá škola má konkrétní podmínky pro své vzdělávání, ale materiální, hygienické či organizační podmínky uvedené v RVP ZV jsou pomocníkem v hledání a sestavování těch správných podmínek. Jako součást jsou zde uvedeny zásady pro zpracování školních vzdělávacích programů, jež jsou povinnou dokumentací každé školy.

Na základě rámcového vzdělávacího programu si škola vytváří své vlastní školní vzdělávací programy na tzv. školní úrovni. Podle těchto školních vzdělávacích programů se uskutečňuje vzdělávání na jednotlivých školách (RVP ZV, 2017).

2.3 Propojenost, návaznost a srovnání RVP PV a RVP ZV

Již z Bílé knihy nám vycházejí jistá doporučení, která byla zdůrazněna pro vzdělávání a změny kurikulární i organizační struktury v celém školském systému.

„Vytvořit soustavu navazujících rámcových vzdělávacích programů a zpracovat metodické pokyny pro tvorbu školních vzdělávacích programů“ (Bílá kniha, str. 39). Zde se jasně ukazuje předpoklad tvorby propojeného a navazujícího systému vzdělávání, zakotveného právě v kurikulárních dokumentech, který bude pro školy výchozí.

Změny, jež se chystaly v oblasti vzdělávání, byly chápány ve všech oblastech vzdělávání i na pozadí vývoje naší společnosti, a to i konkrétně po roce 1989. Bylo nutné sjednotit a také vyzdvihnout osobnostně rozvojové vzdělávání, kdy je kladen důraz i na vzdělávání směřovaného ke kvalitě vztahů a soužití. Zároveň se však škola zaměřuje na individuální a věkové zvláštnosti dětí. V rámci České republiky byl nový model vzdělávání představen jako Rámcové vzdělávací programy s následnou tvorbou Školních vzdělávacích programů. Hodnoty vzdělávání zde byly vymezeny jako klíčové kompetence – cílové kategorie, které měly pomoci uspořádat vzdělávací obsah. Byla nastíněna tvorba školního kurikula, jež otevřela školám prostor pro autonomii. Školy si mohly v rámci jistých mantinelů stanovených státem vytvářet své vlastní vzdělávací modely (Lukášová, 2012).

Oprailová (2016) např. uvádí, že při tvorbě kurikula pro mateřské školy se přihlíží k následujícímu:

- Rozvojové potřeby a kulturní hodnoty
- Sociálně a kulturně historické podmínky
- Vazba na další výchovné instituce – rodina, 1. stupeň ZŠ
- Věkové zvláštnosti dítěte a jeho specifické potřeby

I zde je otevřena návaznost kurikula mateřské a základní školy, která je pro dítě velmi důležitá.

2.3.1 Rámcové a dílčí cíle, cíle předškolního a základního vzdělávání

Rámcový program pro předškolní vzdělávání – z hlediska rámcových cílů se jedná o obecné cíle v předškolním vzdělávání. Tyto rámcové cíle jsou stanoveny tři a to tyto: „1. *Rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání*; 2. *Osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost*; 3. *Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se jako samostatná osobnost působící na své okolí*“ (RVP PV, 2018, s. 10).

V těchto rámcových cílech je zakotvena základní orientace pro předškolní vzdělávání, je v nich zakomponována myšlenka a cíl pro každodenní práci učitele. Když se na tyto cíle podíváme blíže, zjistíme, že jejich naplňování vede a směřuje k naplňování klíčových kompetencí. Tyto cíle jsou v denním procesu naplňovány neustále, průběžně, jsou přirozené a univerzální. To znamená, že učitel působící na děti v rámci těchto cílů svým jednáním, postoji i chováním ovlivňuje děti (RVP PV, 2018).

Dílčí cíle jsou vytyčovány již pro jednotlivé vzdělávací oblasti, kterých je v RVP PV pět. Jedná se o oblasti:

1. biologickou – Dítě a jeho tělo
2. psychologickou – Dítě a jeho psychika
3. interpersonální – Dítě a ten druhý
4. sociálně-kulturní – Dítě a společnost
5. environmentální – Dítě a svět

U dílčích vzdělávacích cílů můžeme hovořit o tom, co konkrétně učitel u dítěte podporuje. Dílčí cíle pomáhají učiteli k rozvíjení klíčových kompetencí a k naplňování očekávaných výstupů. Tyto cíle jsou vždy u konkrétní vzdělávací oblasti vypsány právě v RVP PV, kde s nimi učitel (vedoucí pracovník, ředitel) pracuje a vnáší je dle svého a dle spolupráce s ostatními pedagogy do ŠVP (RVP PV, 2018).

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání – cíle v RVP ZV nejsou popsány jako rámcové cíle a dílčí cíle, ale jsou zde popsány cíle základního vzdělávání. Tyto cíle ovšem ale také slouží k rozvoji jednotlivých klíčových kompetencí, které jsou v RVP ZV uvedeny. Stejně je tomu i u RVP PV. Tyto cíle jsou ale v důsledku podobné cílům rámcovým z RVP PV, jelikož i tyto cíle slouží k rozvoji celé osobnosti dítěte, jsou přirozené, všudypřítomné a rozvíjející rámcové cíle z RVP ZV. Následující cíle jsou vytyčeny směrem k žákům:

- Osvojit si strategie učení a motivovat pro celoživotní učení

- Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování, k řešení problémů
- Vést k všestranné a otevřené komunikaci
- Rozvíjet schopnost spolupráce, respektovat ostatní
- Podporovat žáky, aby se projevovali jako svěbytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, znali svá práva a povinnosti
- Vytvářet potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání
- Aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní i sociální zdraví
- Být tolerantní a ohleduplný k jiným lidem, kulturám
- Poznávat a rozvíjet své vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi

V RVP ZV nejsou stanoveny dílčí cíle. Na počátku vzdělávací oblasti je charakterizováno její cílové zaměření. Je zde devět vzdělávacích oblastí (Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace, Informační a komunikační technologie, Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Člověk a příroda, Umění a kultura, Člověk a zdraví, Člověk a svět práce), kde jsou uvedeny očekávané výstupy pro 1. a 2. období, dále minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření a dále učivo, které se v daném období probírá. Cílové zaměření vzdělávací oblasti pomáhá učiteli rozvíjet klíčové kompetence a naplňovat očekávané výstupy v daném období – standardy pro základní vzdělávání (RVP ZV, 2017). Zmínka o klíčových kompetencích, jež jsou v obou programech cílovou kategorií, jsou popsány blíže v kapitole 2.3.3.

2.3.2 Vzdělávací obsah – jednotlivé vzdělávací oblasti

Rámcový program pro předškolní vzdělávání – „*Vzdělávací obsah RVP PV je koncipován jako vnitřně propojený celek, který svým integrovaným a činnostním zaměřením odpovídá specifice předškolního období. Učivo se zásadně liší od tradičně školského vymezení konkrétních poznatků. Je vnímáno jako výzva a nabídka příležitosti k rozmanitým praktickým a intelektuálním činnostem, které vycházejí z přirozených životně funkčních a logických souvislostí a vztahů*“ (Oprailová, E., 2016, s. 72).

Vzdělávací obsah RVP PV je členěn do pěti základních oblastí, které je potřeba ale chápat jako pomocníky v praxi. V každé této vzdělávací oblasti se setkáváme s charakteristikou vzdělávací oblasti, s dílčími cíli, které nám ukazují co konkrétního v dítěti podporovat a rozvíjet. Dále pak se vzdělávací nabídkou, jež je motivací pro pedagogy v mateřské škole,

s očekávanými výstupy, které obsahují očekávané výstupy dítěte na konci předškolního období – obecný předpoklad, který by dítě zpravidla mělo dokázat (Oprailová, 2016).

Vzdělávací oblasti RVP PV: 1. Dítě a jeho tělo (oblast biologická) – v této oblasti je sledován biologický vývoj dítěte, učitel by se měl zaměřit na celkový neurosvalový vývoj, podporovat fyzickou zdatnost dítěte a jeho pohodu, zaměřit se na komplexní rozvoj pohybových i manipulačních dovedností, pomoci rozvíjet sebeobsluhu, správné životní návyky a postoje.

2. Dítě a jeho psychika (oblast psychologická) – zde se učitel zaměřuje na celkovou podporu duševního zdraví dítěte, na jeho psychickou zdatnost a odolnost, do této oblasti patří i rozvoj myšlení, řeči, intelektu či volných vlastností, směřuje též k rozvoji vzdělávacích dovedností a má povzbuzovat dítě v dalším rozvoji, poznávání a učení. Tato oblast je dále členěna do třech podoblastí – Jazyk a řeč; Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace; Sebepojetí, city a vůle

3. Dítě a ten druhý (oblast interpersonální) – cílem této oblasti je podporovat pozitivní vztahy mezi dětmi i dospělými, podporovat vzájemnou komunikaci a přispívat k pohodě těchto vztahů.

4. Dítě a společnost (oblast sociálně kulturní) – tato oblast se zaměřuje na dítě, jako ona součást společnosti, ve které žije. Seznamuje ho s pravidly soužití s ostatními, seznamuje dítě s duchovními i materiálními hodnotami, uvádí ho do světa kultury a umění. Důležitou stránkou této části je i vnesení dítěte do oblasti postojů, dovedností a návyků ve společnosti a snaha pomoci mu spolupodílet se na utváření svého sociálního prostředí.

5. Dítě a svět (oblast environmetální) – záměrem této oblasti je vnést do života dítěte povědomí o celistvosti světa, o dění ve světě, o důležitosti a vlivu člověka na životní prostředí. Vše směrem od svého nejbližšího světa až po globální problémy světa (RVP PV, 2018).

V závěru každé vzdělávací oblasti jsou obsažena i rizika, tedy informace o tom, co by mohlo ohrozit vzdělávací záměr učitelů a na co si dát v souvislosti s danou problematikou pozor.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání – V RVP ZV je vzdělávací obsah členěn do devíti vzdělávacích oblastí a dále pak do vzdělávacích podoborů. Podobně jako je postaven vzdělávací obsah v RVP ZV, byl členěn i Standart základního vzdělávání.

Vzdělávací oblasti RVP ZV jsou připravovány jako motivace pro učitele, aby v jejich rámci i napříč dalšími oblastmi je hledal a pracoval s nimi. Zde má možnost vlastního řazení učiva i propojování učiva a výstupů (Tupý, J., *Vzdělávací oblasti – vzdělávací obsah*, 19. 10. 2005, www.clanky.rvp.cz).

Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním vzdělávacím oborem nebo vzdělávacími obory, které mají k sobě blízko.

Vzdělávací oblasti RVP ZV: 1. Jazyk a jazyková komunikace – jedná se o stěžejní postavení v rámci vzdělávacích oblastí, protože jazyk a komunikace jsou velmi důležité v celém výchovně vzdělávacím procesu. Každý žák by měl být vybaven dobrou jazykovou úrovní. Tento obsah se dále člení na vzdělávací obory – Český jazyk a literatura (tento rozdělen do tří složek – Komunikační a slohové výchova, Jazyková výchova, Literární výchova); Cizí jazyk; Další cizí jazyk.

2. Matematika a její aplikace – tato oblast je zaměřena na matematické úlohy v praktickém životě, založené na aktivních činnostech, jde o rozvoj myšlenkových postupů a pojmů a jejich vzájemných vztahů. I tato oblast je členěna, a to na čtyři tematické okruhy. Na 1. stupni jsou členěny takto - Číslo a početní operace; Závislosti, vztahy a práce s daty; Geometrie v rovině a prostoru; Nestandardní aplikační úlohy a problémy.

3. Informační a komunikační technologie – jedná se o oblast, kde je kladen důraz na informační technologie a jejich přiblížení žákovi. Získat základy informační gramotnosti. Zde se dělí opět na tematické okruhy – Základy práce s počítačem; Vyhledávání informací a komunikace; Zpracování a využití informací (RVP ZV, 2017).

4. Člověk a jeho svět – tato oblast je koncipována, jako jediná, pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Tato vzdělávací oblast je zaměřena na vše, co se týká člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví a bezpečí. „*Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání*“ (RVP ZV, 2017, s. 42).

Dělí se do pěti tematických okruhů – Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás; Lidé a čas; Rozmanitost přírody; Člověk a jeho zdraví (RVP ZV, 2017).

5. Člověk a společnost – zde se žák seznamuje s demokratickou společností, poznává dějinné, sociální i kulturní aspekty života ve všech formách a učí se žít ve společnosti jako v rámci každodenního života. Tato oblast je koncipována spíše pro 2. stupeň základního vzdělávání.

6. Člověk a příroda – žák se seznamuje se zákonitostmi přírody, umožňuje mu jeho hlubší poznání a porozumění. Patří sem Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis – vše pro 2. stupeň základního vzdělávání.

7. Umění a kultura – tato oblast umožňuje žákům jiný pohled na svět, seznamují se zde uměním a kulturou, jakožto činnostmi, které se proplétají v životě každého člověka. Vzdělávání v této oblasti přináší žákovi tzv. umělecké nahlížení na svět. Zde je obsah členěn do dvou tematických okruhů – Hudební výchova; Výtvarná výchova

8. Člověk a zdraví – pokud mluvíme o zdraví, tak v naší společnosti je chápáno jako stav tělesné, duševní a sociální pohody. Cesta k němu a poznatky o něm, mají přispět k lepšímu a spokojenému životu. Dělí se na dva tematické okruhy, ale pro 1. stupeň základního vzdělávání je pouze jeden – Tělesná výchova (RVP ZV, 2017).

9. Člověk a svět práce – v této oblasti žák poznává jednodušší pracovní činnosti i ty složitější. Zaobírá se pracovními činnostmi a různými technologiemi práce. Cíleně se jedná o praktické pracovní dovednosti a návyky. Toto vše posléze pomáhá člověku uplatnit se ve společnosti. Na 1. stupni je dělena na čtyři tematické okruhy – Práce s drobným materiálem; Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů.

V závěru kapitoly Vzdělávací oblasti se setkáváme v RVP ZV s kapitolou Doplnující vzdělávací obory, kam spadají pro 1. stupeň např. dramatická výchova, etická výchova, filmová výchova, taneční a pohybová výchova atd. Tyto obory nejsou povinnou součástí základního vzdělávání, ale mohou celé toto vzdělávání obohatit a přinést nový pohled a rozměr. Jejich uvedené výstupy nejsou závazné a jsou pouze doporučujícími pro formulování výstupů v jednotlivých ŠVP, které posléze škola vytváří (RVP ZV, 2017).

Některé aspekty provázanosti RVP PV a RVP ZV se objevují v jednotlivých tématech. V některých částech nás dokonce i RVP ZV upozorňuje, že se jedná o návaznost na předškolní vzdělávání. Hledáme-li souvislosti v jednotlivých tematických zaměřeních, najdeme zde celou škálu navazujících témat, oborů. Jedná se např. o oblast biologickou (RVP PV) x Člověk a zdraví, tělesná výchova (RVP ZV); oblast interpersonální (RVP PV) x Člověk a jeho svět, Jazyk a komunikace (RVP ZV); oblast sociálně kulturní (RVP PV) x Jazyk a komunikace, Člověk a jeho svět, Umění a kultury (RVP ZV) atd. Tedy se zde objevuje velmi jasná provázanost témat od nejjednodušších základů po vzdělávání složitější, rozvinutější.

2.3.3 Klíčové kompetence – srovnatelná formulace a návaznost

Klíčové kompetence jsou obsaženy v RVP PV i v RVP ZV. Jedná se o souhrn vědomostí, dovedností a návyků, které má dítě na konci daného období zvládnout. „Kompetence představují soubory činnostně zaměřených a prakticky využitelných výstupů, které se propojují a doplňují, čímž se postupně stávají složitější, a tím i využitelnější“ (RVP PV, 2017, s. 10). V RVP ZV je dále uvedeno, že klíčové kompetence nejsou izolované oblasti, ale jsou propojené, vzájemně prolínající, multifunkční a lze je získat jako výsledek vzdělávacího procesu. A právě proto k jejich utváření a rozvíjení směřují všechny aktivity a činnosti, které ve škole učitel žákovi nabízí (RVP ZV, 2017).

V předškolním vzdělávání jsou to tyto kompetence –

- Kompetence k učení
- Kompetence k řešení problému
- Kompetence komunikativní
- Kompetence sociální a interpersonální
- Kompetence činnostní a občanské

V dané kompetenci je v RVP PV popsáno čeho by dítě na konci daného období mělo dosáhnout. Jedná se ale o tzv. ideál, kterého by dítě mělo dosáhnout, ne každé dítě k tomuto dospěje a některé dospět nemohou. Jde spíše o jasnou představu pro učitele jak postupovat, jakým směrem dítě rozvíjet (RVP PV, 2018).

V základním vzdělávání jsou to tyto kompetence –

- Kompetence k učení
- Kompetence k řešení problému
- Kompetence komunikativní
- Kompetence sociální a personální
- Kompetence občanské
- Kompetence pracovní

Zaměření RVP ZV a daných klíčových kompetencí je pro žáka tzv. cílem vzdělávání, kde se učitel snaží o rozvoj těchto kompetencí na úrovni jednotlivce, tedy čeho je konkrétní žák schopen dosáhnout, a tím mu pomoci v dalším vzdělávání a uplatnění ve společnosti (RVP ZV, 2017).

Při pohledu na klíčové kompetence RVP PV a RVP ZV je jasné, že cíle vzdělávání spolu souvisejí, navazují a prolínají se. Poslední kompetence v předškolním vzdělávání (činnostní a občanské) se na úrovni základního vzdělávání rozdělují na dvě jednotlivé kompetence, a to z hlediska většího důrazu práce a činností ve škole. Při podrobnějším nahlížení na jednotlivé oblasti klíčových kompetencí jsou v RVP PV a RVP ZV jasně zjevné propojenosti a postupné rozvíjení. Jako příklad by bylo možné uvést např. RVP PV – kompetence k učení: „*Soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů*“ (RVP PV, 2018, s. 11). Naproti tomu RVP ZV – kompetence k učení: „*Samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti*“ (RVP ZV, 2017, s. 10). Zde je znát patrný posun v této konkrétní očekávané klíčové kompetenci na úrovni předškolního a základního vzdělávání, jistý pokrok a navýšení vzdělávací úrovně.

2.3.4 Podmínky vzdělávání

Rámcové vzdělávací programy pro předškolní i základní vzdělávání nás seznamují s konkrétními podmínkami ve sledované úrovni vzdělávání. V současné době je nutné si uvědomit, že podmínky, které škola pro vzdělávání vytváří, je nutné přizpůsobit i pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, pro děti mimořádně nadané a v oblasti mateřské školy i pro děti od dvou do tří let. Všechny tyto oblasti jsou blíže zakotveny v jednotlivých RVP, kde z nich učitelé vycházejí v rozpracování všech částí ŠVP. Nemusí se nutně jednat u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami o problém zdravotní, nýbrž se zde počítá i se zařazováním dětí se sociálním znevýhodněním či dětí z jazykově odlišného prostředí. (Průcha, Koťátková, 2013). Navržené podmínky v RVP by měly být důležitými východisky pro kvalitní organizaci a fungování konkrétní školy. Samozřejmostí je, že každá škola si podmínky řeší dle svých konkrétních možností a záměrů školy.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání – podmínkám předškolního vzdělávání je věnována jedna samostatná kapitola v RVP PV. Zde jsou popsána základní východiska pro vzdělávání v mateřské škole. ŠVP by měl z těchto podmínek vycházet a zpracovat je do svého školního vzdělávacího programu. „*Pro rodiče bude jistě zajímavé, že v RVP PV je pamatováno na vymezení takových podmínek, které jsou pro spokojenost dětí a rodin podstatné*“ (Koťátková, 2014, s. 176).

Pro mateřskou školu máme zpracovány tyto konkrétní podmínky a tyto jsou vyhovující, jestliže plní záměry v RVP PV (2018):

- Věcné podmínky
- Životospráva
- Psychosociální podmínky
- Organizační podmínky
- Řízení mateřské školy
- Personální a pedagogické zajištění
- Spoluúčast rodičů

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání – i zde se objevují konkrétní podmínky vzdělávání, kterým je věnována jedna z kapitol RVP ZV. Tyto podmínky představují optimální stav, ke kterému by jednotlivé školy s podporou zřizovatele měly směřovat, poměřovat se s ním, hledat úskalí a ta řešit, rozvíjet. Při naplňování těchto podmínek je vhodné zvažovat např. potřeby jednotlivých žáků a učitelů, prostředí ve škole, sociální vztahy, efektivitu vzdělávání, zájmové činnosti, spolupráci. Všechny podmínky je nutné také zohlednit a upravit vzhledem k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami (podpůrná opatření) a žáků nadaných a mimořádně nadaných. V RVP ZV (2017) jsou zahrnuty tyto podmínky:

- Prostorové a materiální podmínky
- Podmínky pro hygienické a bezpečné vzdělávání a život školy
- Psychosociální podmínky
- Personální podmínky
- Organizační podmínky
- Podmínky spolupráce školy a zákonných zástupců žáků
- Zcela nezbytné materiální a prostorové podmínky, které je nutno dodržovat

Pokud se podíváme na podmínky vzdělávání v mateřské a základní škole dle RVP, pak zde můžeme velmi blízce srovnávat některé z nich. Objevují se některé názvem a náplní naprosto stejné (přízpůsobené věku a prostředí daného zařízení) a některé ve svém obsahu velmi podobné. Za velmi blízké lze považovat podmínky psychosociální, organizační a personální

podmínky – tyto se objevují v obou RVP. Srovnatelná je i oblast spolupráce s rodiči (RVP PV) a podmínky spolupráce školy a zákonných zástupců (RVP ZV). V RVP PV jsou detailněji propracovány podmínky věcné a životospráva. V RVP ZV se sice setkáváme s prostorovými a materiálními podmínkami, ale vzhledem k tomu, že děti mateřských škol mají v mateřské škole zajištěno např. celodenní stravování, pak jsou i podmínky životosprávy propracovanější. V RVP PV (2018) se dále setkáváme s podmínkou ve vztahu k řízení mateřské školy. Tato oblast v RVP ZV jako samostatná chybí. Naopak poslední podmínka v RVP ZV vystihuje nezbytné materiální a prostorové podmínky, které je nutno dodržovat. Pokud se jedná o spojené základní a mateřské školy, pak jejich podmínky v důsledku budou velmi podobné či stejné (věcné a materiální zajištění, životospráva, psychosociální podmínky, personální zajištění atd.), protože ve většině podmínek jsou propojené a fungují jako jednotný systém – jeden právní celek.

2.3.5 Evaluace - vlastní hodnocení školy, dítěte, žáka

Pojem evaluace je nedílnou součástí všech úrovní vzdělávání. Pojem „evaluace škol“ nám pedagogický slovník vysvětluje takto: *„Součástí pedagogické evaluace hodnocení fungování a kvality škol podle stanovených kritérií a indikátorů. Vnější evaluaci provádí školní inspekce. Na školách se zavádí vnitřní evaluace (autoevaluace, sebehodnocení), při níž škola sama hodnotí hlavní oblasti své činnosti, zejména vzdělávací program a jeho realizaci, kvalitu a efektivnost vzdělávacího procesu...“* (Průcha, Walterová, Mareš, Pedagogický slovník, 2009, s. 72). Vnější evaluaci může provádět také zřizovatel, a to na základě školského zákona.

Vnitřní evaluace školy, tzv. autoevaluace školy, je ve vzdělávací politice nověji zavedeným termínem. Jedná se o tzv. vlastní hodnocení školy – sebehodnocení školy, kdy dle RVP ZV je škola povinna posuzovat své vlastní výsledky, které poté slouží jako zpětná vazba pro další činnost školy. Tuto autoevaluaci spravují ředitelé škol a učitelé. (Pedagogický slovník, 2009). Toto popisuje i Syslová – autoevaluace a vlastní hodnocení, kdy se jedná o systematické a plánované hodnocení, na jejímž základě může poté škole zprostředkovávat změny či zkvalitňovat celkovou výchovně vzdělávací činnost (Syslová, 2012).

Pokud se podíváme na pojem sebehodnocení, který se také objevuje v oblasti školských systémů, pak se jedná o hodnocení, při němž v obecné rovině člověk hodnotí sám sebe. V oblasti školství se jedná o sebehodnocení učitele, kdy on sám hodnotí svou vlastní osobnost v kontextu učitelské profese. Dále pak se může jednat o jednu z výchovných metod

ve vzdělávání, kdy žák konfrontuje pohled sám na sebe v kontextu světa. Syslová uvádí pojmy evaluace i hodnocení, jako použitelné v oblasti vzdělávání, ačkoliv pojem evaluace má komplexnější význam a používá se spíše v oblasti výzkumné. V teorii se tyto dva termíny považují za odlišné, naopak v praxi se jedná o synonyma. Můžeme tedy hovořit v rámci vzdělávání a hodnocení škol o evaluaci i hodnocení (Syslová, 2012).

Nezvalová pro srovnání na stránkách rvp.cz uvádí základní rozdíl mezi evaluací a hodnocením tak, že evaluace je řízeným hodnocením, a naproti tomu hodnocení je neřízené. Také k tomu uvádí, že evaluační činnost je oproti hodnocení vymezena přesně danými kritérii, má přesně určený evaluační plán a předem jsou stanoveny systematicky metody k danému cílovému sběru dat (Nezvalová, Pedagogická evaluace, 25.10.2006, www.clanky.rvp.cz).

Dle Syslové při hodnocení můžeme hovořit o několika úrovních, pokud se zaměříme na hodnocení na konkrétní škole, je možné vnímat hodnocení na úrovni jednotlivců, na úrovni třídní a na úrovni školy. K vlastnímu hodnocení školy je závazným dokumentem v oblastech vzdělávání zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšší odborné, a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (Syslová 2015). Dalším dokumentem vztahujícím se k hodnocení jsou RVP. Konkrétně RVP PV charakterizuje autoevaluační oblast jako samostatnou kapitolu, která je nedílnou součástí vzdělávání. Každé mateřská škola si v rámci ŠVP vytvoří vlastní systém autoevaluace, určitá pravidla hodnocení, ze kterých posléze bude vycházet a bude je hodnotit. Důležitými body jsou předmět evaluace, metody a techniky a časový plán. RVP PV nám z hlediska komplexnosti přibližuje oblasti, které by měly být sledovány – soulad ŠVP (TVP) s RVP PV, plnění cílů ŠVP (TVP), obsah ŠVP (integrované bloky), práce učitelů, výsledky vzdělávání, kvalita podmínek vzdělávání (RVP PV, 2018).

Současně se učitel zaměřuje na výsledky vzdělávání a na hodnocení vzdělávacích výsledků konkrétního dítěte k dané normě.

RVP ZV se v jedné z kapitol také zaměřuje na hodnocení školního vzdělávacího programu (ŠVP) – způsob hodnocení, či kontrola ŠVP inspekcí. Dále odkazuje na školský zákon, kde je stanoveno hodnocení výsledků vzdělávání. Zde se především řeší hodnocení výsledků vzdělávání, které upravuje § 51 až 53 školského zákona. Hodnocení žáka je zde definováno klasifikačním stupněm, slovně nebo kombinací těchto způsobů. O způsobu hodnocení rozhoduje ředitel se souhlasem školské rady. Dále pak i v základním vzdělávání je nutnost vlastního hodnocení školy, tzv. autoevaluace školy, které je součástí ŠVP dané školy a jeho výsledky slouží jako východisko pro další činnost školy. Jedná se o doporučenou součást

ŠVP, ve kterém školy vymezí cíle, nástroje, časový rámec a kritéria vlastního hodnocení (RVP ZV, 2017).

Z rámcových vzdělávacích programů pro předškolní i základní vzdělávání vyplývá určitá shoda pro povinnost vytvoření si vlastních pravidel evaluace, hodnocení. Každá škola si musí stanovit jasné cíle, nástroje a metody a kritéria, dle kterých bude hodnocení provádět. Všechny tyto informace jsou součástí ŠVP dané školy. U spojených základních a mateřských škol se lze domnívat, že na základě jejich spolupráce a propojenosti vzniká i komplexní a propojený hodnotící systém. Pravidla hodnocení vytvářejí na základě společně stanovených kritérií a měla by platit pro všechna pracoviště, která spadají do tohoto jednoho právního subjektu. Základní i mateřská škola, které označujeme pojmem spojené školy, by v závěru měly mít jednotný autoevaluační systém, který se vztahuje ke všem oblastem v obou úrovních tohoto vzdělávání.

3 Legislativní stanoviska pro fungování spojených ZŠ a MŠ

Z hlediska školského systému začaly první projevy změn již po roce 1989, kdy se hledaly cesty nejen v oblasti školství a ekonomiky, ale i veřejné správy. Změny v oblasti veřejné správy byly základním východiskem poté pro spojování základních a mateřských škol v jeden právní subjekt. Zde je třeba vysvětlit pojem právní subjekt. Konkrétně právní subjektivita škol je dle vysvětlení pedagogického slovníku: „*Právo rozhodovat o ekonomických, správních, personálních a pedagogických otázkách samostatně*“ (Pedagogický slovník, 2009, s. 216).

Následně začala probíhat reforma veřejné správy. Tato reforma probíhala v několika etapách. V druhé etapě došlo k ukončení činnosti okresních úřadů a jejich práva a povinnosti byly přeneseny na obce a kraje. V této době se u nás objevil tzv. smíšený model. Na mnoho obcí přešla i povinnost spravovat školská zařízení ve svém spádovém obvodu. Po roce 2013 na základě těchto usnesení začalo docházet ke spojování mateřských škol v jeden právní subjekt a ke spojování některých základních a mateřských škol též v jednu právní subjektivitu. Toto rozhodnutí záleželo na zastupitelstvu a radě dané obce. Cílem obcí se stalo zjednodušit, a zefektivnit činnost a kvalitu školských zařízení a dále ekonomicky snížit jejich náročnost.

3.1 Právní podmínky a podmínky fungování MŠ a ZŠ

Ve chvíli, kdy se začaly na základě rozhodnutí obce spojovat mateřské a základní školy do jednoho právního subjektu, došlo i k upravení jednotlivých funkcí. Ředitel základní školy se stal právnickou osobou pro oba tyto sloučené subjekty a původní ředitel mateřské školy se stal vedoucím učitelem/učitelkou. Kompetence vedoucí učitelky jsou závislé na řediteli základní školy – jaké kompetence vedoucí učitelce ponechá a jaké přenesle na sebe. Podmínky k správnému fungování těchto spojených škol pod zřizovatelem obce jsou ukotveny ve Školském zákoně. Tento je prvořadým dokumentem pro veškeré vzdělávání v České republice. Jedná se o Školský zákon 561/2004 Sb. ze dne 24. září 2004. Dalšími důležitými dokumenty je 563/2004 Sb. Zákon o pedagogických pracovnících, vyhláška 14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání a dalšími novelizacemi těchto zákonů. Poslední novelizace Školského zákona je platná od 1. 1. 2017.

Důležitou změnou ve spojených školách ZŠ a MŠ se stal fakt, že vedení základní a mateřské školy se spojily i z důvodu ekonomických, kdy rozpočet přechází pouze právnické osobě uvedené v rejstříku škol, tedy řediteli/ředitelce základní školy, která poté rozhoduje

o jednotlivém přerozdělování financí na základě tabulkových přepočtů. Takto fungující spojení může být v jedné budově či odloučeně.

Při sloučení škol do jednoho právního subjektu docházelo k mnoho názorovým diskusím. Největším problémem se stala mnohdy neschopnost komunikace mezi vedením školy a školky, kdy mateřské školy byly ze strany základních škol považovány za méně důležité, tudíž nepotřebují takovou dostatečnou finanční, materiální a třeba i pedagogickou podporu ze strany vedení. Poté může docházet ke kolizím a zhoršení fungování spolupráce těchto zařízení. Důležitým aspektem v tomto spojení se stala znalost předškolního vzdělávání u ředitele základní školy. Jen s dostatečnými znalostmi a přehledem je možné kvalitně a efektivně řídit i mateřskou školu. Ideálně právě s pomocí vedoucí učitelky. Ať v oblasti legislativy, tak v oblasti výchovně vzdělávací. Stejně tak by mělo dojít k užší spolupráci učitelek mateřské a základní školy, protože se staly součástí jednoho právního subjektu. Toto mělo vést např. k lepší připravenosti dětí pro vstup do základní školy či rozvoje celé osobnosti dítěte – jeho přípravě pro budoucí život. Důležitá je všestranná spolupráce a informovanost všech zúčastněných stran.

Seznam zákonů a vyhlášek nutných ke správnému fungování spojených základních a mateřských škol –

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) – ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících
- Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- Zákon č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě
- Zákon č. 178/2016 Sb. (vzdělávání dětí v MŠ nejdříve od dvou let, přípravné třídy, povinné předškolní vzdělávání)
- Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky
- Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků
- Vyhláška č. 263/2007 Sb. (stanovuje pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených MŠMT, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí)
- Vyhláška č. 107/2005 Sb., o školním stravování

- Vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání
- Vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých
- Novela školského zákona č. 101/2017 Sb. (přednost přijímání dětí)

3.2 Pozice zřizovatele ve sloučených školách – MŠ a ZŠ

V případě spojených základních a mateřských škol v jeden právní subjekt je samozřejmostí jeden zřizovatel. Ten k těmto dvěma sloučeným subjektům přistupuje jako k jednomu, což se odráží v legislativě i jednání s vedením, kdy všechna zodpovědnost je v rukách ředitele ZŠ a MŠ. Zřizovatel je důležitou součástí vzdělávacího procesu, jakožto jeden ze stavebních kamenů vzdělávání v konkrétní škole.

Důležitou součástí vztahu mezi zřizovatelem a konkrétním školským zařízením je zřizovací listina. Tato je základním dokumentem, který určuje konkrétní principy fungování instituce. Nastavují v nich vztah mezi zřizovatelem a školským zařízením. Jedná se především o formu směrnic a zásad, které jsou pro danou instituci závazné a v případě školského zařízení určují řediteli, jak se může pohybovat v oblasti řízení. Určují postupy a také kompetence a povinnosti zřizovatele. Obecně se jedná o roviny pracovněprávní, organizační, odměňování, hospodaření, nakládání s majetkem, zadávání a vyhodnocování veřejných zakázek, kontroly, financování dlouhodobého majetku. Bez tohoto dokumentu není možné fungování a zápis školského zařízení do rejstříku škol (Sedláčková, Syslová, 2015).

Školská zařízení jsou zřizována jako školské právnické osoby a podle svého zřizovatele se mohou dále dělit (státní, obecní, církevní, soukromé). V ČR je většina škol státních zřizovaných obcemi nebo krajem. Legislativní opatření upravuje zákon o rozpočtových pravidlech státu a pravidlech územních odborů. Školy, i ty spojené, jsou zřizovány jako příspěvkové organizace a mají vlastní právní subjektivitu. Vztahy mezi zřizovatelem a školami, které jsou v rejstříku škol a pobírají finance ze státního rozpočtu, jsou dány zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). V případě spojených škol také vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání. Školský zákon nám udává základní práva a povinnosti zřizovatele a to dle § 12 odst. 5, § 23 odst. 4 a 5, § 34 odst. 8, § 129 odst. 1 a 2, § 166 se týká škol zřizovaných ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí, § 145 odst. 1 a 2 (zápis do rejstříku škol) školského zákona. (viz. Příloha 3 – výtah ze školského zákona)

4 Komunitní vzdělávání – jeho odraz v současném školství

Pojem „komunita“ vysvětluje pedagogický slovník takto: *„Přirozené lokální společenství obyvatel v místě školy. Vztah škola-komunita hraje výraznou roli při utváření klimatu školy,“* (Pedagogický slovník, 2009, s. 131).

Dalším velmi důležitým pojmem je komunitní vzdělávání, což je vysvětleno, jako plánovaná konkrétní činnost školy, která se týká i jiných členů místní komunity, než jsou žáci v dané škole. Zaměřeno to může být na celoživotní vzdělávání obyvatel dané obce, na celou situaci, dění a řešení problémů v obci. Celá tato činnost může být organizována ve škole i mimo ni. (Pedagogický slovník, 2009). Škola není jedinou součástí, je jednou z mnoha institucí, které se na komunitním vzdělávání podílejí. Právě můžeme zmínit všechny tyto pojmy u spojených škol, kde se jedná o užší spolupráci ve všech směrech působení školy.

Na komunitní vzdělávání je možno pohlížet z několika pohledů –

- Vzdělávání členů komunity – jedná se o vzdělávání členů komunity, kteří znají danou komunitu, oblast, které se toto týká
- Vzdělávání celé komunity – můžeme mluvit o vzdělávání prostřednictvím různých osvětových či vzdělávacích akcí, tisku, televizních médií...atd.
- Příprava komunitních pracovníků – jedná se o vzdělávací kurzy, které umožňují bližší seznamování pracovníků a rozšiřování jejich dovedností a znalostí v oblasti komunitního vzdělávání
- Získávání znalostí, postojů a všech důležitých hodnot pro život v komunitě
- Sociální učení – které je jednou z velmi důležitých náplní komunitního vzdělávání a komunitní školy, kdy jsou zmiňovány i pojmy jako individualizace a integrace, protože to jsou přístupy socializace nutné pro život

(Lorenzová in Kraus, Poláčková, 2001)

V současné době se pojem komunitní škola užívá pro školy 1. stupně – školy základní. Tyto školy zřizuje obec nebo určitá komunita (např. náboženská), jsou velmi úzce spojeny s komunitním životem v dané obci (komunitě), jsou to školy, které se pokoušejí o komplexnost v oblasti spolupráce a pospolitosti. Lorenzová uvádí několik typů škol, se kterými se můžeme setkat. V oblasti spojených škol je podstatným prvním: *„...v českém kontextu většina škol mateřských a základních (s výjimkou škol speciálních), je zřizována místní, komunální, obecní samosprávou, proto je lze nazvat školami komunitními. Není-li vztah zřizovatel – škola pouze formální, lze v součinnosti s místními úřady dosahovat*

úspěšněji cílů, které si škola klade, a na oplátku poskytovat služby místní komunitě“ (Lorenzová in Kraus, Poláčková, 2001, s. 139).

V dalším případě se škola stává společenských centrem všeho dění. Tyto školy vycházejí vstříc široké veřejnosti, žáky vedou k osobnostnímu a sociálnímu rozvoji, školní kurikulum je spjaté se životem komunity a v komunitě, spolupracuje s rodiči všech svých žáků, spolupracuje se svým zřizovatelem, spolupracuje se všemi místními organizacemi, spolupracuje s dalšími odborníky, otvírá program pro integraci, je součástí veřejného a kulturního života v komunitě, rozvíjí a podporuje mezinárodní spolupráci škol, umožňuje sociální pomoc komunitě. Při pohledu na všechny tyto prvky komunitní školy pak lze říci, že při dobré spolupráci škol, občanů, zřizovatelů a všech blízkých partnerů – podporujeme rozvoj komunitních škol a komunitního vzdělávání (Lorenzová in Kraus, Poláčková, 2001). Jestliže se předpokládá komunitní vzdělávání u škol 1. stupně ZŠ, tak tam, kde je společné fungování MŠ a ZŠ, je vhodné vytvářet i tento typ spolupráce v obou školách.

Aktivita, které nám komunita přináší, mohou být rozvíjeny kdekoli. Toto místo musí být přístupné pro všechny členy komunity a zároveň splňovat technické a prostorové podmínky. Tyto podmínky jsou většinou zajištěny základními školami, ale výjimkou nemusí být ani školy mateřské, dětské domovy atd. Komunitní školy se snaží ve své představě vyplnit volný čas dětí a náležitě je socializovat, a to nejen v oblasti komunity, ale připravit na život v celé jeho podobě. Pokud je škola otevřená širší veřejnosti, vznikají lepší vztahy, dítě se lépe začleňuje do kolektivu a celkové dobré vztahy přispívají k celkovému lepšímu klimatu v oblasti školské instituce. Žáci mají možnost se ve větší míře zapojit do rozhodování o škole, o celkové koncepci vzdělávacího směru. Jakýmsi důležitým hlavním impulsem a osobností v oblasti komunitního vzdělávání je ředitel, protože ten udává směr, jakým škola půjde, a zároveň vytváří podmínky pro vzdělávání.

I z pohledu vzdělávacích programů je třeba se velmi intenzivně se zaměřit na obsah, formy i metody výchovného procesu, důležitá je zde spolupráce všech pedagogických pracovníků, spolupráce všech zúčastněných stran. Je velmi důležité, aby všichni vstupovali do problematiky komunitního vzdělávání dobře připraveni a ochotni přistupovat ke všem otázkám, které v průběhu vyvstanou. V oblasti tradičního školství byl učitel chápán jako ten, kdo určuje metody a formy vzdělávání bez dalších potřeb komunikace a spolupráce s ostatními. Ve velkých školách k tomuto dochází na mnohých místech stále. Pedagog je součástí pedagogického sboru, ale tím jeho role spolupracovníka končí. Současná škola, jež se chce otevřít žákům a celé společnosti, by měla fungovat na spolupráci, dobrých vztazích a

otevřené komunikaci. Pedagogické sbory by měly být komplexně kooperujícím týmem. Jsou školy, které se snaží o podmínky komunitních škol, o spolupráci, o propojení kurikula se životem komunity, zařazují prvky komunitního vzdělávání do svého výchovně vzdělávacího procesu. Ovšem v tuto chvíli lze říci, že každá snaha o propojení školního vzdělávacího obsahu se životem jako takovým je jen ku prospěchu všech zúčastněných, ať se jedná o žáky, rodiče, pedagogy či zástupce zřizovatele nebo samotnou obec. Základním stavebním kamenem pro úspěšné budování komunitní školy je vnitřní ztotožnění všech pracovníků, kteří budou mít chuť něco měnit k lepšímu (Lauermann, Komunitní škola v perspektivě českého vzdělávacího systému, 7.6.2012, www.clanky.rvp.cz).

Pokud bude pedagog se svou prací ztotožněn a ta mu bude přinášet pozitivní pocity, pak lze s určitostí říci, že bude vznikat kvalitní prostředí (klíma), jež ovlivní celou edukaci. Celková kvalita života, na kterou komunitní vzdělávání klade velký důraz, je nedílnou součástí celého vzdělávacího procesu. Pokud je dítě ve škole spokojené, pak dochází do školy rádo a celý proces edukace je mnohem jednodušší a pro dítě pochopitelnější. Kvalita života žáků ve třídě je ovlivňuje po všech jejích stránkách, ať se jedná o oblast psychickou, zdravotní nebo sociální. Dle výzkumů bylo prokázáno, že skutečně na základě dobrých podmínek edukace se žák může výrazně změnit ve všech oblastech. Je tedy nezbytné pracovat na kvalitě života dítěte, a to nejen v oblasti školských institucí (Lukášová, 2012).

5 Školní vzdělávací programy pro předškolní a primární vzdělávání

Školní vzdělávací program (dále jen ŠVP) je kurikulárním dokumentem, který vytváří na základě svých podmínek každá mateřská i základní škola. Vytvářet ŠVP je povinnost na základě školského zákona, a to dále v souladu s RVP, který nám ukazuje cestu, jakým způsobem zpracovávat a co vše by měl obsahovat.

„ŠVP vydává ředitel školy nebo školského zařízení a zveřejní ho vždy na přístupném místě ve škole tak, aby do něho mohl každý nahlížet“ (§ 5 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon). Je tedy veřejným dokumentem. Hlavní funkcí ŠVP je formulovat obsah a formy vzdělávání v konkrétní škole na základě jejích podmínek. Je nutné, aby byly splněny všechny zákonné normy a dále přihlíženo k možnostem a okolnostem, které daná škola nabízí. ŠVP je pro školu možnost, jak ve vzdělávacím procesu uplatnit své vlastní nápady a tvůrčí inovace pedagogů. Základní zásady a podmínky pro zpracování a tvorbu ŠVP najdeme v rámcových vzdělávacích programech pro danou úroveň vzdělávání (Syslová a kol., 2015).

Důležitou součástí v oblasti školních vzdělávacích programů hraje roli spolupráce a komunikace mezi jednotlivými pedagogy. Spolupráce či kooperace by měla být nedílnou součástí procesu při vytváření ŠVP. Zmíníme-li zde spojené školy, pak je zde předpoklad, že vzájemná informovanost a pohlížení na společné vytváření ŠVP je samozřejmostí.

5.1 Spolupráce a její podstata ve vzdělávání

Když se podíváme na spolupráci ve vzdělávání, je zřejmé, že funguje ve všech oblastech, je klíčovou ve všech složkách edukace. Spolupráce v oblasti vzdělávání funguje již na úrovni evropské a mezinárodní (např. Evropská unie, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, Rada Evropy, UNESCO) a dále pak i na úrovni republikové, kdy již na počátku vzniku Bílé knihy byla spolupráce jedním z klíčových pojmů při řešení dalšího vzdělávání v České republice. Spolupráce je nutná v oblasti vzdělávací, osobnostní i pracovní. Chce-li člověk být úspěšný ve svém životě, pak se bez spolupráce neobejde.

„V současné době je kladen stále větší důraz na vytváření vztahů založených na spolupráci. Spolupráce je definována jako jedna z forem sociálního chování a znamená společné úsilí zaměřené na dosažení prospěchu všech, kteří se na něm podílejí. Kvalitní plnění funkce školy jako vzdělávací instituce a zodpovědné naplňování role zřizovatele vyžaduje co nejlepší vzájemné vztahy“ (Sedláčková in Syslová, 2015, s. 325).

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání nám též již ukazuje, jak je spolupráce důležitá. Konkrétně se s tímto pojmem setkáme jak v oblasti vzdělávací, tak dále pak v oblasti podmínek vzdělávání. Spolupráce se objevuje již v oblasti klíčových kompetencí a to „sociální a personální kompetence“, „kompetence k řešení problému“, „činnostní a občanské kompetence“. V oblasti vzdělávací pak v oblasti „dítě a ten druhý“, „dítě a společnost“. Protkané jsou ale ve všech částech rámcového vzdělávacího programu. Další nedílnou součástí nutnosti spolupráce, kterou vystihuje RVP PV (2018), jsou podmínky vzdělávání, kde je spolupráce zmíněna již v personálním a pedagogickém zajištění i ve spoluúčasti rodičů, kde je společné fungování velmi důležité. Jednou z dalších oblastí spolupráce, kterou je možno vytyčit ve školním vzdělávacím programu, je společná práce i s dalšími odborníky a partnery, kteří se tím stávají nedílnou součástí výchovně vzdělávací činnosti v předškolním vzdělávání.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání má ve svém obsahu též zakotven pojem spolupráce jako jeden z klíčových principů ve vzdělávání. Setkáváme se s pojmem vzdělávání již na počátku, a to v cílech základního vzdělávání, protože „spolupráce“ prolíná celý život člověka a je nedílnou součástí dobře fungujících vztahů. Dále pak v RVP ZV je zmíněna v oblasti klíčových kompetencí – „kompetence k řešení problému“, „sociální a personální“, „kompetence občanské“. V oblasti vzdělávací pak spolupráce a její principy prolínají celý proces vzdělávání. To vyplývá i z faktu, že se jedná o jeden z cílů základního vzdělávání. I v RVP ZV (2017) je spolupráce nedílnou součástí podmínek vzdělávání, kde jsou vytyčeny např. oblast spolupráce se zákonnými zástupci, s veřejností.

Vzhledem k tomu, že jednotlivé rámcové programy na sebe navazují a prolínají se, pak je nutná spolupráce všech pedagogických pracovníků, a to i napříč jednotlivými stupni vzdělávání. Pak má edukační činnost smysl, protože i dítě se zde stává partnerem a spolupracuje na svém vzdělávání právě spolu s učitelem a není jen pasivním pozorovatelem.

5.1.1 Spolupráce jako přínos ve spojených školách

Spolupráce je nedílnou součástí našeho života, ve školském systému má nezastupitelný význam. Jen když se podíváme na podmínky vzdělávání a celkový obsah RVP PV a RVP ZV, pak je jasné, že ve spojených školách je nutné, aby byla spolupráce na velmi dobré úrovni. Pokud spolu základní a mateřská škola komunikují, mají pozitivní vztahy, pak se to jistě

odrazí i na prostředí, v němž se posléze pohybují pedagogové a děti. Všichni tito zúčastnění společně vytvářejí klima školy, které ovlivňuje celý výchovně vzdělávací proces.

Jedná se o kvalitu mezilidských vztahů, především zájem a kreativita všech zúčastněných stran může vést k pozitivním výsledkům. Spolupráce mezi základní a mateřskou školou může probíhat různými způsoby (email, telefonicky, osobním kontaktem, dopisováním...). Záleží na typu školy a invenci vedení, který typ spolupráce zvolí a který bude pro tu danou školu nejvýhodnější.

„Cílem spolupráce MŠ a ZŠ je propojení a plynulá návaznost předškolního a základního vzdělávání, prevence proti šikaně, upevňování mezilidských vztahů, snaha usnadnit dětem jejich další životní i vzdělávací cestu, vychování člověka schopného orientovat se na skutečné hodnoty v konzumní společnosti, která stále masivněji útočí“ (Benátská, M., Nápadité prohloubení spolupráce mezi dětmi MŠ a žáky ZŠ, 8.8.2008, www.clanky.rvp.cz). Lze tedy říci, že spolupráce je v oblasti základních a mateřských škol jednou z mnoha důležitých oblastí, která by měla být i součástí jejich ŠVP.

Ve spojených školách by spolupráce měla být ještě na mnohem lepší a hodnotnější úrovni, protože většina těchto škol mnohdy spadá do jedné budovy, mají jednotné vedení, společné financování, mnohdy i různě propojené pedagogické zajištění. Spolupráce ve spojených školách by měla obsahovat především všechny způsoby komunikace mezi jednotlivými účastníky, a to především v oblasti efektivní komunikace. Dále pak blízká setkávání dětí mateřské a základní školy, vzájemná navštěvování, užší spolupráci s rodiči (zákonnými zástupci), prohlubovat vzájemné vztahy mezi dětmi, prohlubovat schopnost spolupráce i mezi dětmi. V těchto typech škol je důležitá úzká spolupráce na všech úrovních (ekonomická, komunikační, personální, oblast řízení, systém vzdělávání, podmínky vzdělávání, spolupráce se zřizovatelem).

Za obě spojená zařízení zodpovídá ředitel základní školy. V jeho kompetenci je způsob a vedení mateřské školy, jakožto součást školy základní. Školní inspekce nemůže zasahovat do rozdělení rolí ředitel x vedoucí učitelka, ale toto rozdělení respektuje a sleduje, zda systém takto postavený podporuje rozvoj školy – v tomto případě rozvoj obou sloučených škol (rozhovor - Naše školky jsou nejlepší na světě, www.msmt.cz/ministerstvo/informatorium-3-8-nase-skolky-jsou-nejlepsi-na-svete).

5.2 ŠVP dle RVP PV pro předškolní vzdělávání

„Školní vzdělávací program je dokument, podle něhož se uskutečňuje vzdělávání dětí v konkrétní mateřské škole“ (RVP PV, 2018, s. 40). Tvorba ŠVP je v kompetenci pedagogů v mateřské škole. Měl by být jasný, stručně formulovaný a měl by obsahovat všechny základní informace a údaje, které vyplývají z RVP PV. Na druhou stranu je to ale dokument, který umožňuje přizpůsobovat výchovně vzdělávací obsah, volené metody pedagogické práce či celkovou strukturu vzdělávání, plánování nebo způsob evaluace.

ŠVP má obsahovat informace z okruhů uvedených v RVP PV:

- Identifikační údaje o mateřské škole
- Obecná charakteristika školy
- Podmínky vzdělávání
- Organizace vzdělávání
- Charakteristika vzdělávacího programu
- Vzdělávací obsah
- Evaluační systém a pedagogická diagnostika (RVP PV, 2018)

Všechny tyto okruhy jsou více rozepsány a popsány právě v dokumentu RVP PV, kde najdeme i návod ke správné tvorbě ŠVP.

ŠVP je jedinečným dokumentem, který je ve své podobě v každé konkrétní škole nenapodobitelný a ojedinělý. Avšak musí splňovat jisté nároky, jež mu udává právě zákon a podoba RVP PV, což je podrobněji popsáno v kapitole 13. RVP PV - Kritéria souladu rámcového a školního vzdělávacího programu (RVP PV 2018).

5.3 ŠVP dle RVP ZV pro primární vzdělávání

„ŠVP je školský dokument, který v souladu se školským zákonem zpracovává podle RVP ZV každá škola realizující základní vzdělávání“ (RVP ZV, 2017, s. 153). ŠVP je také povinným dokumentem, který si vypracovává každá škola na základě svých možností, potřeb či vizí. Je zde nutné přihlédnout i k regionu, kde se škola nachází a celkovému sociálnímu prostředí. Za zpracování ŠVP odpovídá ředitel, který může spolupracovat s ostatními pedagogickými pracovníky školy, případně si volí koordinátora ŠVP. Je doporučeno a přínosné, když na ŠVP spolupracují pedagogičtí pracovníci komplexně a v koordinaci se sebou, protože následně výchovně vzdělávací proces a všechny evaluační procesy vycházející právě z daného ŠVP.

Také u ŠVP pro základní vzdělávání nám RVP ZV určuje konkrétní zásady k vypracování tohoto dokumentu. V RVP ZV se setkáváme se strukturou, která je výchozí při tvorbě již zmiňovaného ŠVP.

Struktura ŠVP pro základní vzdělávání:

- Identifikační údaje
- Charakteristika školy
- Charakteristika ŠVP
- Učební plán
- Učební osnovy
- Hodnocení výsledků vzdělávání žáků (RVP ZV, 2017)

Více k jednotlivým oblastem je vysvětleno v RVP ZV, ze kterého by ŠVP měl vycházet, protože RVP ZV je závazným dokumentem, kterým je škola povinna se řídit. Další inovace a možné úpravy jsou poté v kompetenci ředitele dané školy.

V případě spojených škol vytváří ředitel ŠVP pro základní vzdělávání a ŠVP pro předškolní vzdělávání je v kompetenci jeho a vedoucí učitelky mateřské školy. Jak tato spolupráce bude probíhat, záleží na řediteli ZŠ a na kompetencích, které přenechá vedoucí učitelce MŠ. V obou případech se jedná o povinné dokumenty, jež vycházejí z rámce svého RVP. Podíváme-li se na povinné části školního vzdělávacího programu obou stupňů vzdělávání, pak najdeme shody, dle kterých je možné podívat se na návaznost jednotlivých dokumentů. K těmto vzájemně propojeným oblastem patří identifikační údaje, charakteristika školy, charakteristika ŠVP - školní vzdělávací program, vzdělávací obsah a evaluace, ač konkrétní druh evaluační činnosti se v jednotlivých ŠVP dle zadání RVP liší.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

Pracuji v mateřské škole, která patří se základní školou pod jeden právní subjekt. Viděla jsem, jakým způsobem učitelky mateřských a učitelé základních škol pracují v rámci spolupráce při výchovně vzdělávacích činnostech. Začalo mne zajímat, jakým způsobem by měla ideální spolupráce vypadat a zda vůbec učitelé MŠ a ZŠ také uvažují tímto směrem. Zda vzájemně spolupracují, podílejí se na společných akcích, informují se o problematických situacích, řeší spolu otázky připravenosti dětí na přechod z preprimárního do primárního vzdělávání a následně jestli jejich snaha je vidět i v oblasti školních dokumentů, a to konkrétně na školních vzdělávacích programech. Případně, kde se nacházejí slabiny v oblasti spolupráce těchto spojených škol. Tyto školy jsou v rámci konkrétní komunity malé a střediskem dění v dané obci, proto je důležitá i spolupráce s obcí, jakožto se zřizovatelem.

Cíle praktické části diplomové práce:

1. ověřit, jak spolupracují a vzájemně komunikují učitelé MŠ a ZŠ (1. stupeň),
2. zjistit, jaká je propojenost ŠVP ve spojených školách (MŠ a ZŠ 1. stupeň),
3. orientovat se ve spolupracujících tendencích při tvorbě a inovaci ŠVP pro MŠ,
4. zjistit, jak je realizována spolupráce s obcí u takto malých a spojených škol (MŠ a ZŠ 1. stupeň)

6 Metodologie výzkumu

6.1 Zkoumané školní objekty

Pro dotazníkové šetření jsem vybrala několik základních škol a mateřských, které jsou sloučené do jednoho subjektu a spadají pod jednoho zřizovatele – jedná se tedy o tzv. spojené školy. Tyto školy mají jednoho ředitele či ředitelku a mnohdy mají i sloučené pracoviště v jedné budově. Jedná se o základní a mateřské školy z Jihočeského kraje a to konkrétně z okresu Prachatice, nacházející se v obcích do 1700 obyvatel.

Jedná se o konkrétní tyto spojené školy a obce:

Základní škola a Mateřská škola A – samostatné budovy a venkovní prostory

Základní škola a Mateřská škola B – společná budova, společná zahrada

Základní škola a Mateřská škola C – samostatné budovy a venkovní prostory

Základní škola a Mateřská škola D – společná budova a venkovní prostory

Základní škola a Mateřská škola E – společná budova a venkovní prostory

Základní škola a Mateřská škola F – samostatné budovy a venkovní prostory

Základní škola a Mateřská škola G – samostatné budovy a společná zahrada

Základní škola a Mateřská škola H – samostatné budovy a venkovní prostory

Další tři spojené školy, které jsem vybrala pro analýzu školních dokumentů, byly z Vimperska a ve výzkumu jsou označené pracovně jako ZŠ a MŠ I, J, K.

6.2 Stanovení hypotéz

Při stanovování hypotéz jsem vycházela především ze zkušeností, které mám ze své učitelské praxe ve spojených školách.

H-1 Domnívám se, že učitelé MŠ a ZŠ (1. stupeň) se vzájemně setkávají pravidelně na poradách, kde spolu diskutují potřeby spolupráce na společných aktivitách a problémy školní zralosti.

H-2 Očekávám, že školní vzdělávací programy ve spojených školách budou propojeny na úrovni formální, organizační, tematické a legislativní vzhledem k daným rámcovým vzdělávacím programům.

H-3 Předpokládám, že spolupráce při tvorbě či inovaci školních vzdělávacích programů bude minimální a nebude zde vzájemná informovanost o změnách ŠVP.

H-4 Domnívám se, že vedoucí učitelka MŠ a ředitel/ka ZŠ jsou pravidelně zváni na zastupitelstvo obce.

H-5 Předpokládám, že obec podporuje spojené školy především v oblasti vzdělávání a kultury.

6.3 Metody sběru dat

Na základě cílů výzkumu byla použita metoda dotazníku a analýza školních dokumentů. Byla vytvořena škála otázek v dotaznících, které jsem předala osobně ve vybraných mateřských a základních školách ke zjištění skutečné situace v oblasti spolupráce těchto spojených škol. Dále pak dotazník ke spolupráci s obcí, který též byl osobně předán zástupcům obce. Další součástí výzkumu bylo i zkoumání jednotlivých školních dokumentů – jejich propojenosti, návaznosti...

Dotazník

Jedná se o velmi frekventovanou metodu k získávání dat v oblasti pedagogického výzkumu. Gavora vymezuje dotazník jako způsob kladení otázek a z nich získávání písemných odpovědí (Gavora, 2000). Záleží na způsobu a formě kladených otázek, respektive k jaké odpovědi se tazající potřebuje dostat. K ověřování hypotéz a naplňování cílů praktické části byl zvolen dotazník uzavřený – strukturovaný. Využita byla i položka polouzavřená, aby

nebyla opomenuta u některých otázek další možnost. U některých otázek byly využity škálové položky, kde respondenti odpovídají na číselné škále 1-5 (Chráska, 2007).

Pro získávání výzkumných dat byly vytvořeny dva dotazníky, oba stejného typu - jeden je určen učitelům/učitelkám základních a mateřských škol, druhý je určen pro vedení obce. Všechna tato šetření proběhla na přelomu roků 2018/2019. Dotazník pro učitelky a učitele základních a mateřských škol jsou zpracovány do jednoho výsledného grafu u každé otázky. Aby mohl být dotazník věrohodný pro obě strany (ZŠ a MŠ), je k vyhodnocení využit stejný počet odpovědí z obou stupňů vzdělávání. Výsledky jsou zpracovány ke každé jednotlivé otázce do kruhového grafu v programu microsoft excell.

Dotazníky jsou součástí příloh diplomové práce jako Příloha č. 1 a Příloha č. 2.

Dotazník č. 1 - Dotazník na ověření spolupráce základní a mateřské školy + spolupráce s obcí z pohledů učitelů ZŠ a učitelek MŠ

Dotazník č. 2 - Dotazník na ověření spolupráce ZŠ a MŠ s obcí (zřizovatel) – pohled zřizovatele

Analýza školních dokumentů

„Cenným zdrojem informací v pedagogickém výzkumu je obsahová analýza pedagogické dokumentace. Analýza dokumentů patří v pedagogickém i psychologickém výzkumu k základním činnostem“ (Skutil, 2011, s. 95).

Ke svému výzkumu v této oblasti jsem si vybrala školní vzdělávací programy jednotlivých základních a mateřských škol, které jsou v jednom právním subjektu. Byly vybrány tři zkoumané objekty, které byly sobě nejbližší z hlediska počtu obyvatel v obci. Tato analýza byla realizována v lednu 2019. Bylo zapotřebí vytvořit kritéria, dle kterých bylo nutno při zkoumání postupovat a tím stanovit co přesně sledovat v jednotlivých programech. I při obsahové analýze dokumentů je nutné dodržet jisté zásady. Nejprve je nutné vymezit zkoumaný soubor, kterým se mi staly školní vzdělávací programy sloučených základních a mateřských škol.

Využit byl pohled kvalitativního zkoumání dle fází Miovského - určit cíl, definovat a nashromáždit dokumenty, zpracovat kritéria a dle nich poté analyzovat dokumenty a v závěru je zhodnotit (Miovský, 2006).

Kritéria při analýze zkoumaných školních dokumentů

(tabulkový výčet) – viz kapitola 7.2

	Kritéria hodnocení	ŠVP ZŠ	ŠVP MŠ
1.	Charakteristika školy		
2.	Vize, filozofie a cíle školy		
3.	Charakteristika vzdělávacího programu		
4.	Podmínky vzdělávání		
5.	Klíčové kompetence		
6.	Tematická zaměřenost obsahu		
7.	Oblast spolupráce		
8.	Způsob evaluace		
	Poznámky		

Předvýzkum

Předvýzkum byl realizován ověřováním první verze dotazníku, který byl předán k vyplnění do jedné základní a mateřské školy a u jednoho zřizovatele. Zjistila jsem, že dotazník pro obec je pro můj výzkum dostačující a otázky srozumitelné. Naopak u dotazníku pro pedagogy základních a mateřských škol jsem zjistila, že jedna z otázek byla špatně položena. Dotázaní respondenti si nebyli jisti, jak správně odpovědět. Jednalo se o otázku č.8. Špatná formulace zapříčinila, že dotazovaní špatně pochopili, jak odpovědět – otázka byla opravena.

Druhý poznatek z ověřování první verze dotazníku byl pro mne v chybějících informacích, kdy jsem se rozhodla ještě pro upřesnění některých informací v podobě přidání tří otázek. Jedná se o přiřazení otázek č.6, č.7 a č.18. Jednalo se pro mne o důležité informace z oblasti znalosti pedagogů RVP PV A RVP ZV a dále o informace přibližující lépe vzájemnou spolupráci či motivaci při vytváření a inovaci ŠVP. Tyto oblasti se v původním dotazníku zdály nedostatečné a informace o RVP vůbec nespecifikované. Otázku č.18 jsem volila pro zjištění, zda vedoucí učitelka může sama jednat se zřizovatelem.

7 Vyhodnocení výsledků

V této části budou uvedeny výsledné grafy s popisem a komentářem. Byly shrnuty základní poznatky z výzkumného šetření. Každé výzkumné části bude věnována jedna podkapitola. V samostatné kapitole budou poznatky z výzkumného šetření ke vztahu k hypotézám.

7.1 Výsledky dotazníkového šetření

7.1.1 Proces zadávání dotazníků

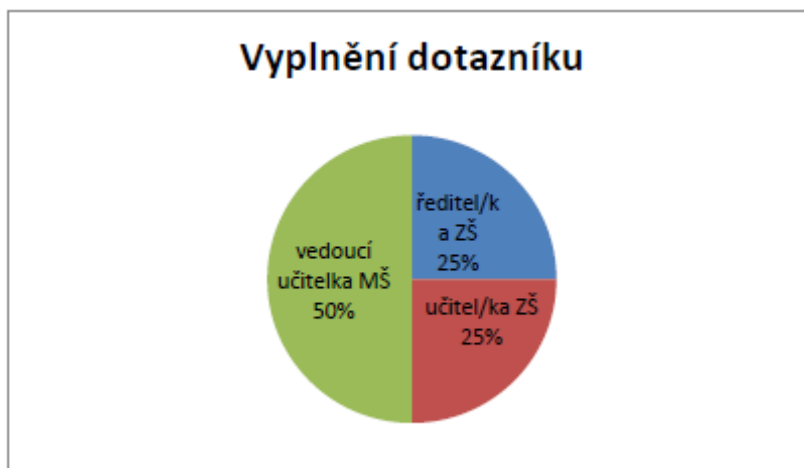
Při prvním dotazníkovém šetření jsem navštívila osm základních a mateřských škol, které jsou spolu v jednom právním subjektu. V každé této škole byl osloven jeden zástupce základní školy a jeden zástupce mateřské školy k vyplnění dotazníku. Vždy jsme se domluvili na časovém horizontu, kdy si dotazník mohu vyzvednout. Obvykle se potřebný čas pohyboval mezi jedním až dvěma týdny. Nakonec bylo osloveno 16 zástupců pedagogů - na vyplnění se mohli podílet - ředitel/ka ZŠ; učitel/ka ZŠ; vedoucí učitelka MŠ; učitelka MŠ. Všechny 16 dotazníků jsem obdržela vyplněné zpět.

Druhé dotazníkové šetření se týkalo obcí, kde jsem oslovila základní a mateřské školy a také zástupce obcí, abych ověřila a zjistila míru jejich spolupráce s danou školou. U všech osmi oslovených zastupitelů jsem se setkala s kladnou odpovědí k vyplnění. Zde vždy dotazník vyplňoval starosta dané obce.

7.1.2 Dotazník pro učitele a ředitele ZŠ a MŠ

Dotazník č.1 - Dotazník na ověření spolupráce základní a mateřské školy + spolupráce s obcí z pohledů učitelů ZŠ a učitelů MŠ

První důležitou informací hned na počátku - kdo dotazník vyplňoval?

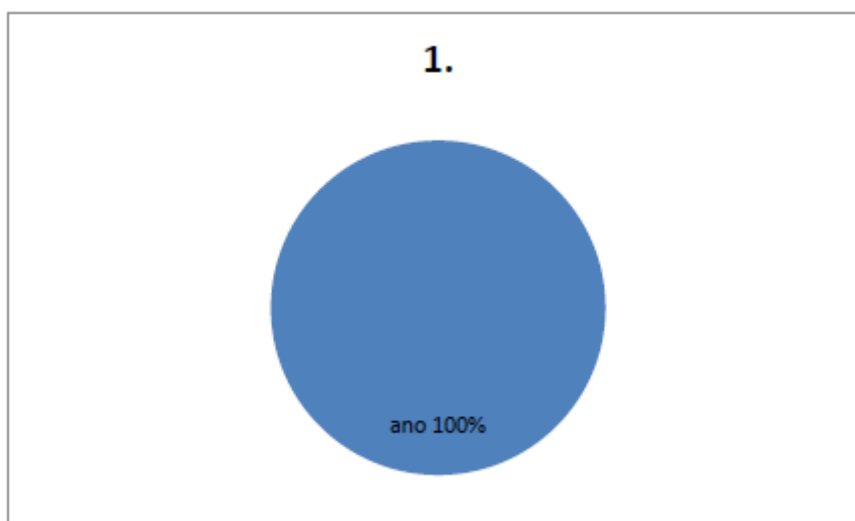

0% - učitelka MŠ

Pokud se podíváme na graf, tak z něj jasně vyplývá, že v mateřských školách se vyplňování dotazníku chopily pouze vedoucí učitelky (8 vyplněných dotazníků), naproti tomu v základních školách se o vyplňování dotazníku podělili učitelé a ředitelé základních škol (ředitel/ka 4; učitel/ka 4).

Je zde zajímavé, jakým způsobem se o vyplnění podělili na jednotlivých pracovištích. V základních školách vyplňovali ředitelé a učitelé napůl, ovšem v mateřských školách pouze vedoucí učitelky. Byla jim nabídnuta možnost společného vyplnění s učitelkami na pracovní schůzce či případné poradě. Jasně zde vyplynulo, že tuto možnost nevyužily. Nabízí se otázka proč, a kdo rozhodl o tom, že se nemohou vyjádřit i učitelky MŠ.

Otázka č. 1 - Spolupracuje dle Vašeho názoru ZŠ a MŠ?

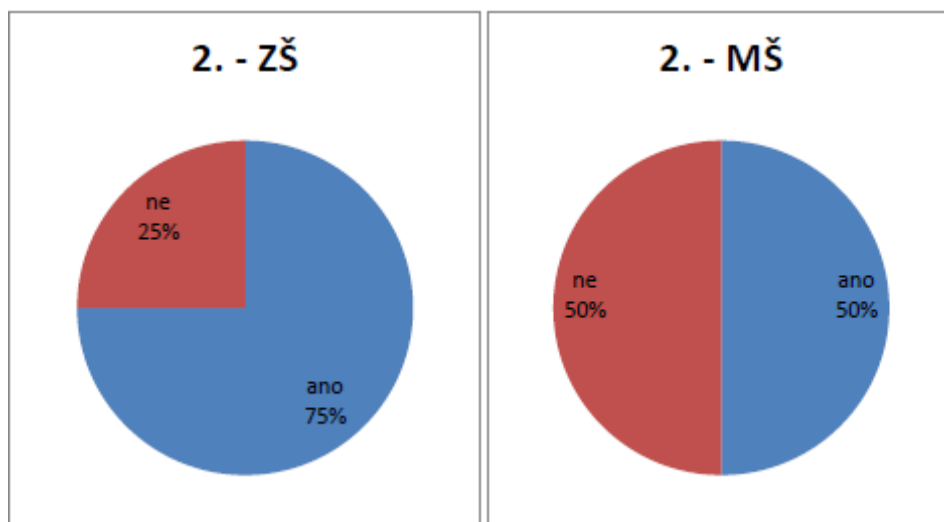
0% - ne

Zde jsem z hlediska jednotných odpovědí zpracovala graf pouze jeden. Z tohoto grafu nám jasně vyplývá, že odpovědi všech šestnácti dotazovaných byly kladné. Tedy spolupráce zde mezi ZŠ a MŠ probíhá. Z doplňujících odpovědí jsem zjistila, že největší část spolupráce probíhá takto:

- společné výlety a kulturní akce
- vzájemné návštěvy pedagogů i dětí
- soutěže
- akce pro zaměstnance
- společné porady
- spolupráce učitelek základních a mateřských škol v oblasti školní zralosti – schůzky, informovanost o dětech

Při vyhodnocování dotazníku se naskytla otázka, jakým způsobem odpovídají zástupci mateřských škol a jak základních škol, ač jsou v jednom právním subjektu. Zda mohou v jejich pohledu být nějaké rozdíly. Rozhodla jsem se proto, každou otázku zpracovat do dvou grafů - jeden z odpovědí z mateřských škola a jeden z odpovědí ze základních škol - a i tyto dva grafy následně slovně porovnat - zda se jejich odpovědi liší či jsou shodné.

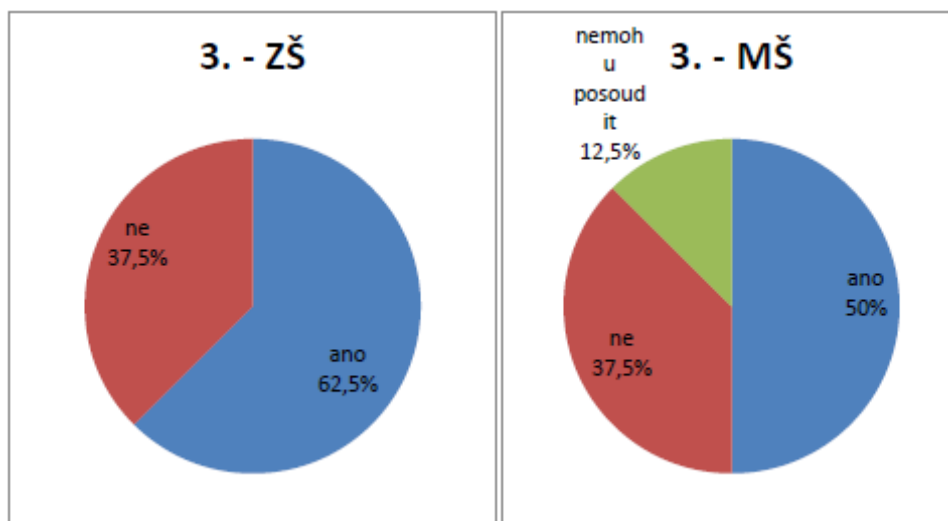
Otázka č. 2 - Znáte školní vzdělávací program mateřské školy/základní školy, která je s vámi v jednom subjektu?

Z následujících grafů se dozvídáme, že informovanost o školním vzdělávacím programu druhého subjektu, než kde pracují, je lepší v ZŠ, a to ze 75%. Naproti tomu v MŠ je informovanost o druhém ŠVP pouze 50%.

Dotazníky za MŠ vyplňovaly pouze vedoucí učitelky, a přesto je jejich znalost ŠVP ZŠ pouze 50%.

Otázka č. 3 - Je podle Vašeho názoru nějaká propojenost školního vzdělávacího programu Vaší základní a mateřské školy?

Výsledné grafy zobrazují, že učitelé ZŠ vidí propojenost ŠVP z 62,5%. Vedoucí učitelky MŠ ji vidí z 50% a jedna nemůže posoudit. Propojenost školních vzdělávacích programů byla z doplňujících odpovědí viděna nejvíce:

za ZŠ

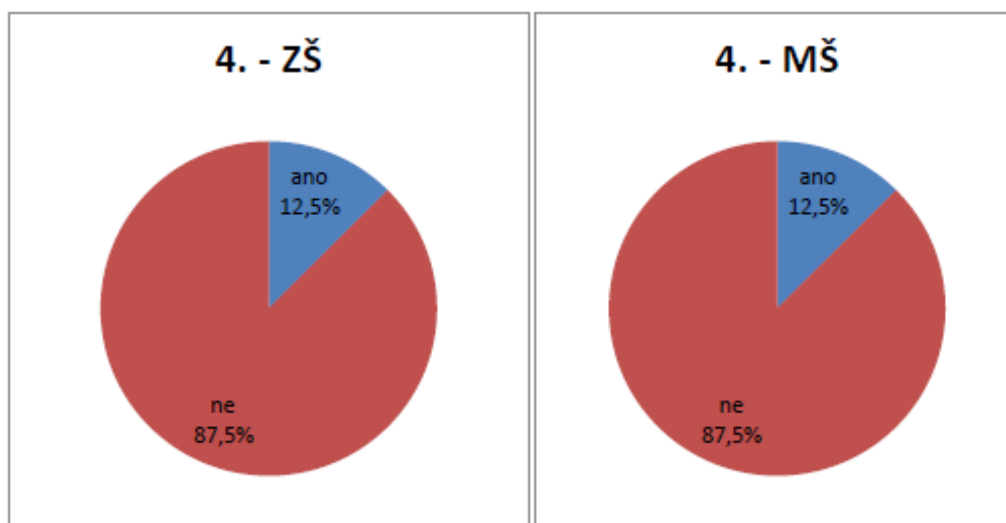
- metodická návaznost
- srovnatelná, blízká témata
- společné cíle
- společné kroužky (odpolední činnosti)
- příprava na vstup do školy

za MŠ

- srovnatelná, blízká témata
- společné cíle
- společné kroužky (odpolední činnosti)
- příprava na vstup do školy

Porovnala jsem výsledky jednotlivých spojených škol a objevil se fakt, že čtyři školy odpověděly shodně ano – tedy vidí propojenost oba subjekty (propojenost se zde zobrazuje ve shodě u čtyř oblastí), u jedné spojené školy byly odpovědi rozdílné – „A“

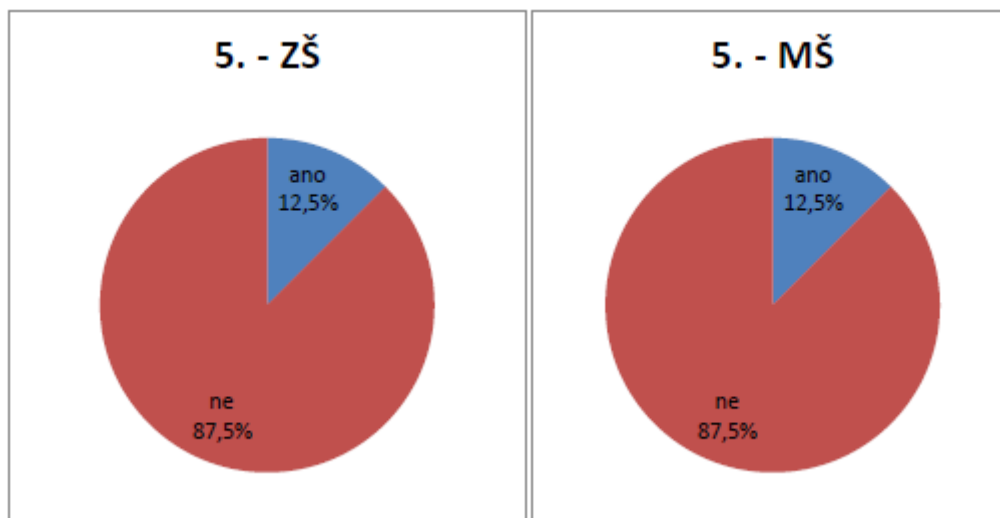
Otázka č. 4 - Podílíte se jako učitelé ZŠ (1.stupeň)/učitelky MŠ na tvorbě či inovaci školního vzdělávacího programu pro ZŠ či MŠ (tzn. ŠVP druhého školního subjektu, než kde pracujete)?

Zde se ukazuje, jak vidí jednotlivý podíl své spolupráce na druhém ŠVP jednotliví pedagogové. Odpovědi ZŠ i MŠ byly záporné v 87,5%.

Z tohoto lze usoudit, že vzájemná spolupráce na tvorbě či inovaci druhého ŠVP je minimální a projevila se pouze u jedné z vybraných spojených škol - jedná se o školu pracovně označenou jako ZŠ a MŠ „B“. V této škole je dle doplňující odpovědi hlavní oblastí spolupráce při tvorbě ŠVP část ohledně přístupu k dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Úprava obou ŠVP dle speciálních potřeb těchto dětí.

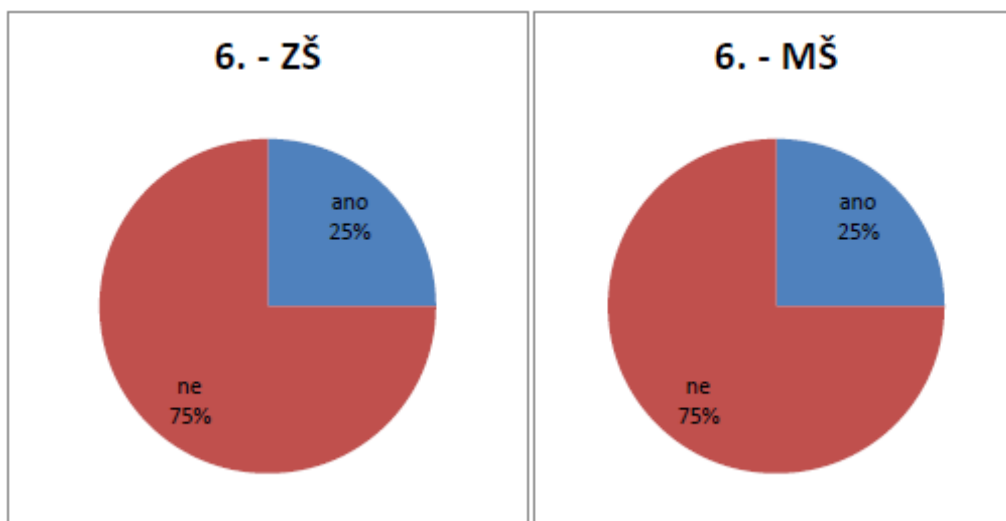
Otázka č. 5 - Spolupracujete jako učitelé základních (1.stupeň) a mateřských škol na realizaci svých školních vzdělávacích prgoramů či je spolu konzultujete?

Opět se setáváme s výsledky, jako u otázky č. 4. Spolupráce na tvorbě nového ŠVP je minimální - pouze 12,5% - objevila se pouze u jedné dotázané školy (jedna kladná odpověď v rámci této otázky v ZŠ a MŠ).

Jedná se o stejnou školu, která již kladně odpovídala u otázky č. 4 - ZŠ a MŠ „B“. Konkrétní oblasti na nichž spolupracují společně je přírodovědná část, oblast spolupráce s různými organizacemi a oblast sportovních aktivit.

Otázka č. 6 - Vycházíte při tvorbě svého ŠVP z informací, které máte o MŠ/ZŠ (druhý subjekt, než kde pracujete) - motivujete se vzájemně při inovaci či vytváření ŠVP?

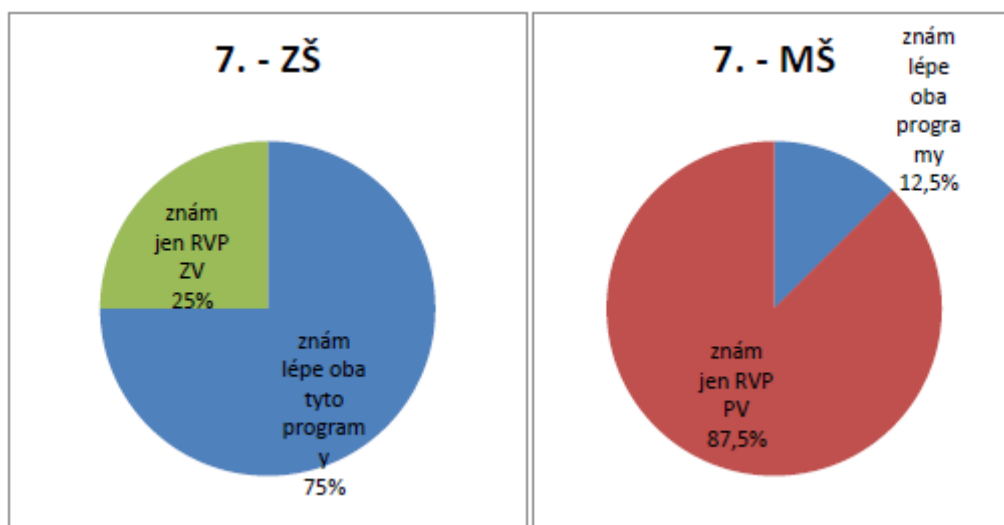

I v této otázce došlo ke shodě. Většina odpovědí je záporných u obou subjektů – 75%, z čehož vyplývá, že pouze 25% dotázaných pedagogů (ZŠ i MŠ) vychází z druhého ŠVP, vzájemně se motivují. V případě kladných odpovědí, je tato vzájemná motivace viděna právě v návaznosti ŠVP, přístupu k dětem, maximální pomoc dětem při přechodu z mateřské školy do školy základní.

Jednou ze spojených škol s oboustranou kladnou odpovědí je opět ZŠ a MŠ „B“, jako již u otázky č. 4 a č. 5. Ovšem je zajímavé, že druhou MŠ s kladnou odpovědí v této otázce je MŠ „G“, ale ZŠ s druhou kladnou odpovědí je ZŠ „A“. Tedy u spojených škol „A“ a „G“ došlo k rozporu v odpovědích.

Otázka č. 7 - Jste seznámen/a s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání (RVP PV) a Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání (RVP ZV)?

0% znám jen RVP PV

0% znám jen RVP ZV

0% neznám ani jeden z programů

0% neznám ani jeden z programů

Oba rámcové programy zná na MŠ ze 100% dotazovaných pouze 12,5%. RVP PV na MŠ znají všichni dotazovaní (100%).

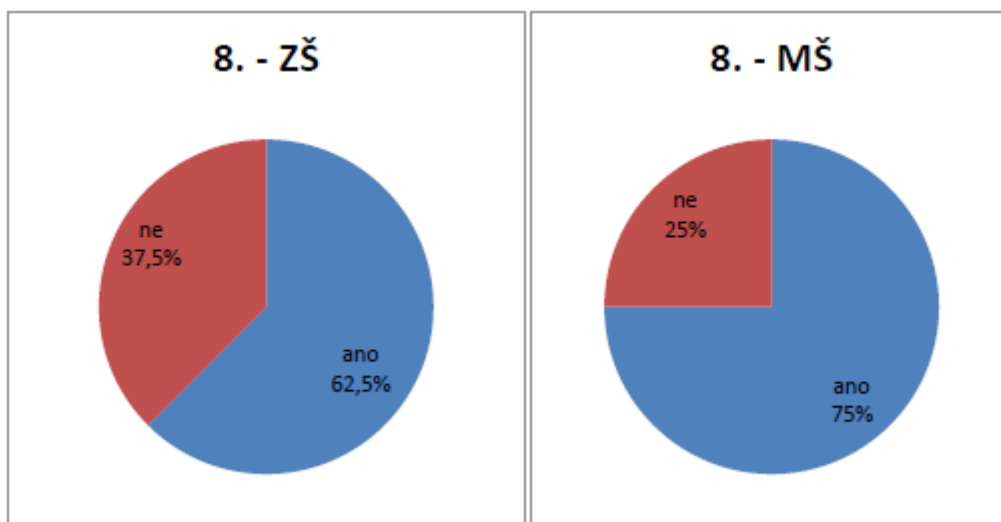
Oba rámcové programy zná na ZŠ ze 100% dotazovaných celých 75%. RVP ZV znají všichni dotazovaní (100%) a pouze svůj RVP ZV zná 25% dotazovaných na ZŠ.

Vzhledem k tomu, že polovinu dotazníků vypracovávali ředitelé sloučených subjektů měla by být znalost obou programů samozřejmostí. Ovšem vyplňovali dotazníky i učitelé ZŠ, a i v jejich odpovědích se objevila znalost obou programů.

V MŠ je znalost RVP PV z 87,5%, ale znalost RVP ZV minimální (jen 12,5%), přestože vše vyplňovaly vedoucí učitelky. MŠ kde znají oba programy je opět škola „B“.

Podíváme-li se na výsledky otázek č. 2 a č. 7 a porovnáme je, pak neznalost RVP ZV u vedoucích učitelek MŠ blízce souvisí s neznalostí ŠVP ZŠ. (vyjma školy „B“). Naproti tomu větší znalost obou RVP u dotazovaných ze ZŠ má zřejmou souvislost i s jejich lepší znalostí ŠVP MŠ.

Otázka č. 8 - Pořádá MŠ akce pro děti ze základní školy?

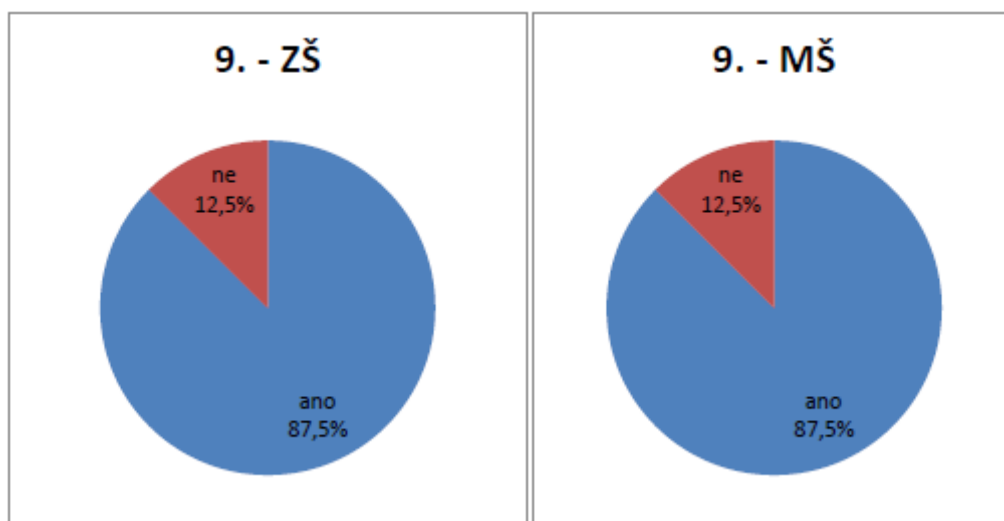

Ukazuje se, že mateřské školy připravují akce pro děti ze základní školy. 75% odpovědí byla kladných v MŠ a uvědomuje si to z větší části i ZŠ (62,5%).

Mezi akce pořádané MŠ patří např:

- besídky a divadelní představení
- programy v přírodě
- dětský karneval
- tvořivé dílny
- soutěže k různým příležitostem

Otázka č. 9 - Pořádá ZŠ akce pro děti z mateřské školy?

Akcí, které chystá základní škola pro děti z mateřské školy, je dle odpovědí více – obě školy to vnímají stejně – 87,5% v MŠ i ZŠ. Základní školy se snaží připravit děti z mateřské školy na příjemnější vstup do základní školy, setkávat se s nimi.

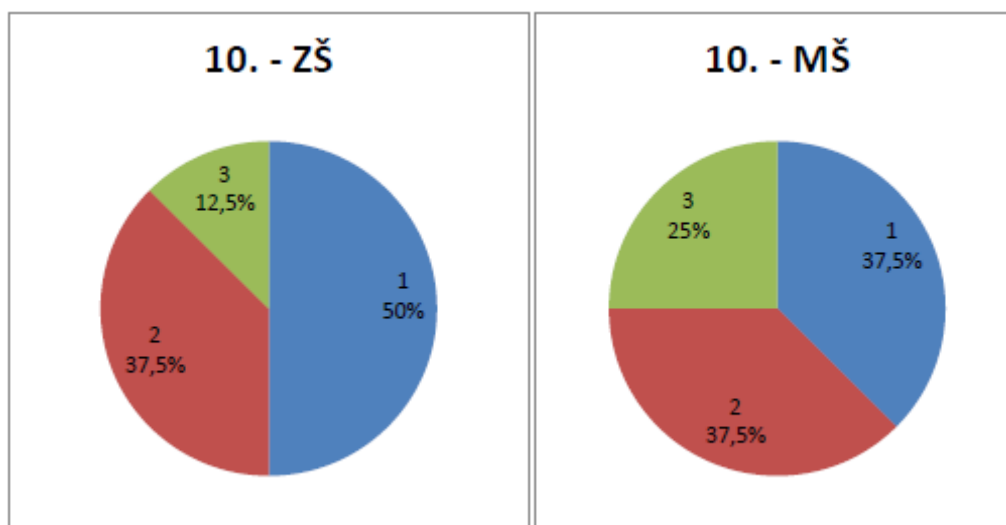
Chystají jim např. tyto akce:

- koncerty žáků základní školy
- mikulášské besídky v podání dětí ze základní školy
- drakiáda
- společné výlety
- návštěva prvňáků v mateřské škole
- společná divadla
- soutěže
- tvořivé dílny
- spolupodílení všech na školních slavnostech
- pozvání do školy a představení školy budoucím prvňákům

U záporné odpovědi – MŠ i ZŠ se jedná o jednu spojenou školu - „D“. Ve srovnání s otázkou č. 8 se ukázalo, že zápornou odpověď zde zadržela ZŠ i MŠ „D“ - tedy zde nedochází k žádným vzájemně pořádaným akcím.

Při dalším porovnání otázek č. 8 a 9 se zde ve shodě činností pro druhou školu objevují - besídky, soutěže, tvořivé dílny, divadla.

Otázka č. 10 - Jak byste ohodnotil/a spolupráci vaší ZŠ a MŠ, které spadají do jednoho právního subjektu? (číselná řada 1-5) - ohodnoďte jako ve škole (1 = výborná spolupráce, 5 = neodstatečná spolupráce - žádná). Vyznačte.

0% - 4   0% - 5

0% - 4   0% - 5

Na grafech vidíme, jak jednotliví pedagogové hodnotili spolupráci.

ZŠ daly spolupráci výborné hodnocení (1) v 50%.

MŠ daly spolupráci výborné hodnocení (1) v 37,5%.

ZŠ daly velmi dobré hodnocení (2) v 37,5% ve shodě s MŠ, kde velmi dobré (2) bylo také 37,5%.

ZŠ daly dobré hodnocení (3) ve 12,5%.

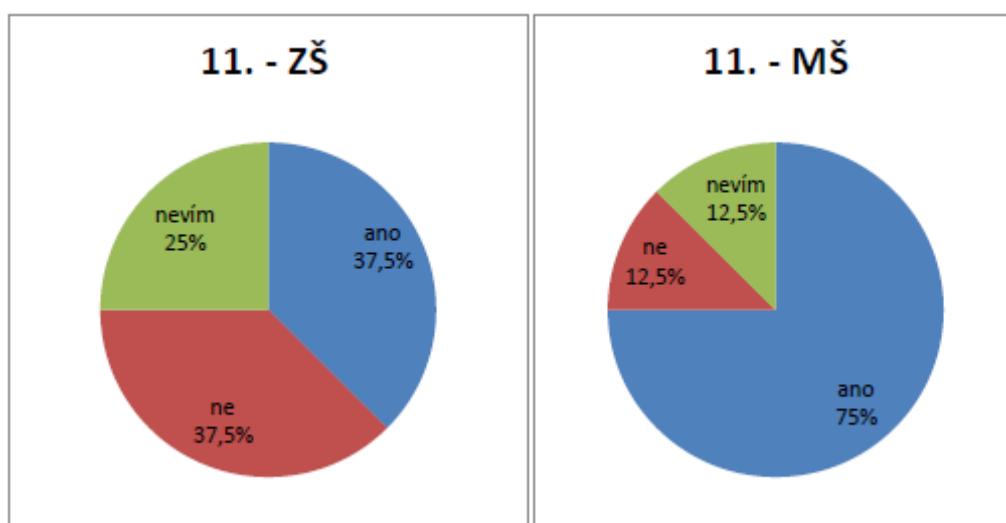
MŠ daly dobré hodnocení (3) ve 25%.

MŠ spolupráci se ZŠ vidí jako horší, než tomu tak je u ZŠ.

Průměrná známka, kterou by spolupráci ohodnotili pedagogové ZŠ je 1,63 a pedagogové MŠ 1,88. Celkový průměr hodnocení spolupráce na škále 1-5 je v osmi zkoumaných spojených školách **1,75**.

Výborné hodnocení (1) bylo opět u spojené školy „B“ ve shodě u obou subjektů, dobré hodnocení (3) bylo u školy „D“ také ve shodě obou subjektů. Toto ohodnocení ze strany spojené školy „D“ má možná přímou souvislost se vzájemně nepořádanými akcemi ze strany MŠ a ZŠ (otázka č. 8 a 9)

Otázka č. 11 - Máte návrh, jak by se podle vás dala spolupráce ZŠ a MŠ vylepšit?

V ZŠ je dle grafu patrné, že jsou zde zastoupeny všechny možnosti odpovědí. U ZŠ jsou odpovědi ano a ne stejným procentuálním poměru (37,5%). V MŠ jsou návrhy na zlepšení významně četnější (75%).

Dle doplňujících odpovědí se objevily tyto návrhy na zlepšení:

ZŠ

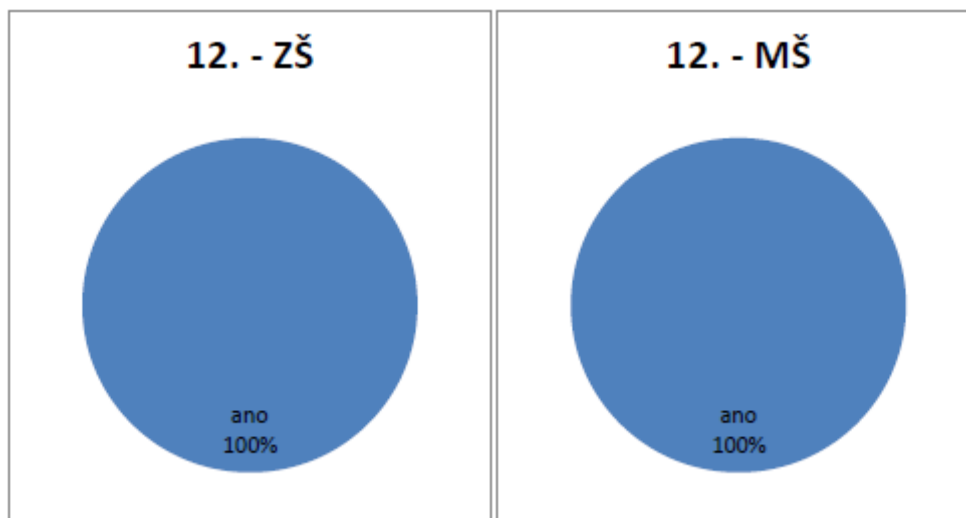
- prostudovat si vzájemně ŠVP (motivace, metodika, témata) - možná vzájemná motivace
- poznat přesné metodické přístupy obou stupňů
- lepší spolupráce ohledně školní připravenosti dětí

MŠ

- setkání učitelek MŠ a konzultací s vedením ZŠ
- seznamování v MŠ s NJ - návaznost na další vzdělávání v ZŠ
- dle rozboru se ZŠ se v MŠ zaměřit na oblasti, kde mají děti největší problémy v 1. třídě
- více komunikovat ohledně školní zralosti
- pravidelná setkávání učitelů ZŠ a MŠ

Jako návrh na zlepšení se ve shodě obou subjektů objevila spolupráce ohledně školní zralosti a připravenosti na vstup do ZŠ.

Otázka č. 12 - Myslíte si, že spolupráce obou stupňů škol umožňuje dětem lepší a snazší přechod z předškolního do školního vzdělávání?

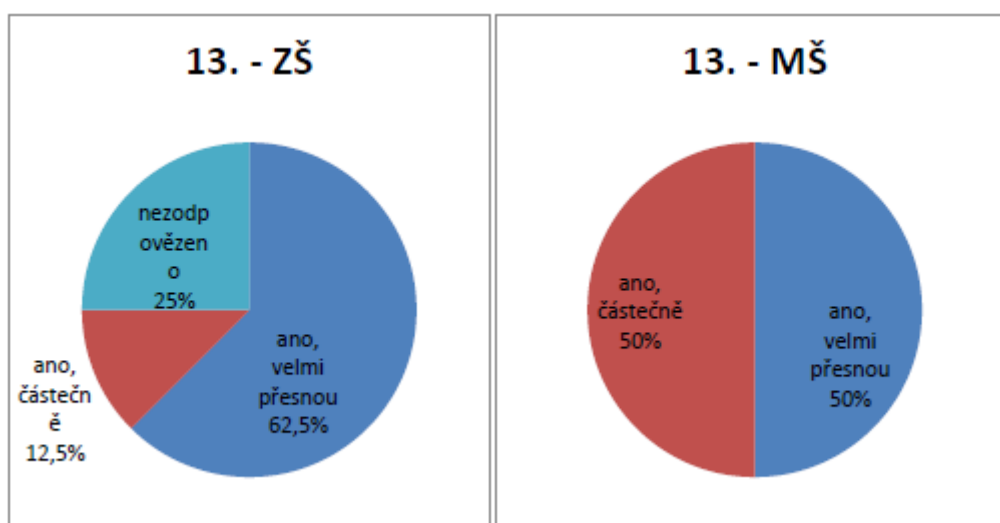

V této otázce se na jednotné kladné odpovědi (100%) shodli všichni oslovení pedagogové. Dle názoru všech je spolupráce velmi důležitým aspektem při přechodu dětí z předškolního do školního vzdělávání. V doplňujících odpovědích jsem se setkala s tím, co se na tomto lepším přechodu z hlediska spolupráce podílí.

- Návštěvy dětí z MŠ v ZŠ (znalost dětí, prostředí, pedagogů)
- Konzultace s učitelkami 1. Třídy
- Společné akce (kulturní, sportovní)
- Potkávání se v ranní družině (některé školy spojené v ranním provozu)
- Včasná vyšetření v PPP, společná konzultace s odborníky
- Vzájemný kontakt pedagogů
- Docházení dětí z MŠ na některé kroužky do ZŠ

Srovnáme-li otázku č. 11 a 12, pak dle odpovědí pedagogů, spolupráce umožňuje dětem snazší přechod z MŠ do ZŠ, avšak dotazování obou subjektů ve shodě chtějí v tomto směru další zlepšení.

Otázka č. 13 - Máte zpětnou vazbu, jak prospívají děti v 1. třídě?

0% - žádnou

0% - žádnou

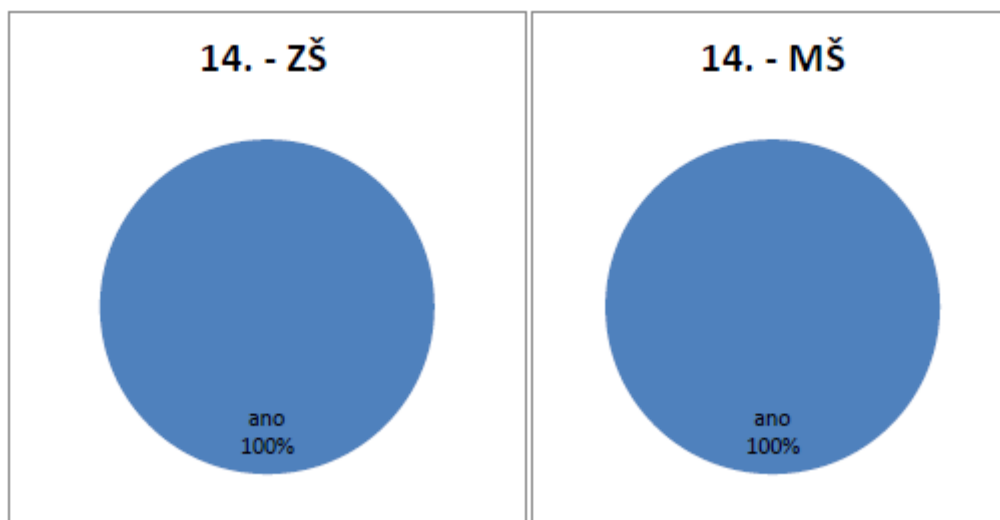
0% - velmi malou

0% - velmi malou

ZŠ mají přesné informace o dětech v 1. třídě v 62,5%, částečnou informaci pak ve 12,5%. Ve 25% nebyla otázka zodpovězena (učitelky 1. třídy).

MŠ mají zpětnou vazbu o dětech v 1. třídě v 50% a částečnou v 50% velmi přesnou. Všechny dotazované MŠ jsou o prvňácích informovány. V ZŠ neodpověděly učitelky z 1. třídy, které děti znají – nepotřebují zpětnou vazbu. I u ostatních dotazovaných v ZŠ je informovanost spíše velmi přesná.

Otázka č. 14 - Zajímáte se o děti, které budou z MŠ nastupovat do 1. třídy ZŠ?

Z výsledků je povzbudivé, že všechny strany zde zastoupené, se o děti nastupující v následujícím roce do ZŠ zajímají. U MŠ by to mělo být samozřejmostí, vzhledem k tomu, že s nimi pracují. V některých školách jsou spojené v rámci jedné budovy či mají i spojený provoz (ranní a odpolední družina + spojená s MŠ). Způsoby jejich zájmu jsou různé.

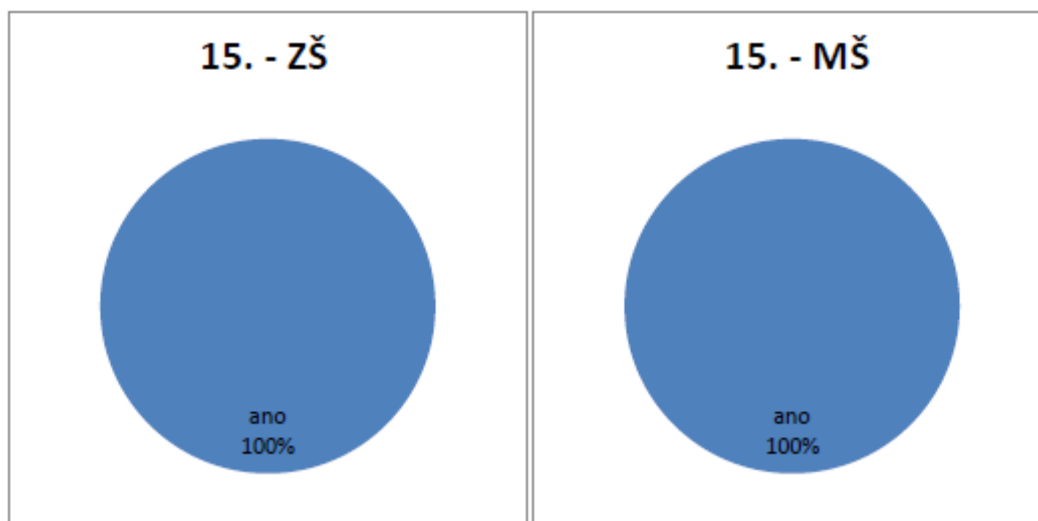
Toto jsou některé z nich:

- Hovořit o škole s dětmi, s jejich rodiči
- Návštěva ZŠ, družiny, jídelny
- Vzájemné konzultace učitelek
- Potkávání se se staršími spolužáky ze školy
- Návštěva budoucí učitelky 1. třídy v MŠ
- Účast vedení ZŠ na akcích MŠ

Tyto způsoby se vzájemně prolínaly ve shodě obou spojených subjektů.

Otázka č. 15 - Spolupracuje vaše základní a mateřská škola s obcí, jakožto se zřizovatelem?

Z grafů jasně vyplývá, že spolupráce s obcí se objevuje ve všech zúčastněných školách (100%). Formy spolupráce se objevovaly na formální a neformální úrovni.

Způsoby spolupráce se objevují následující:

ZŠ

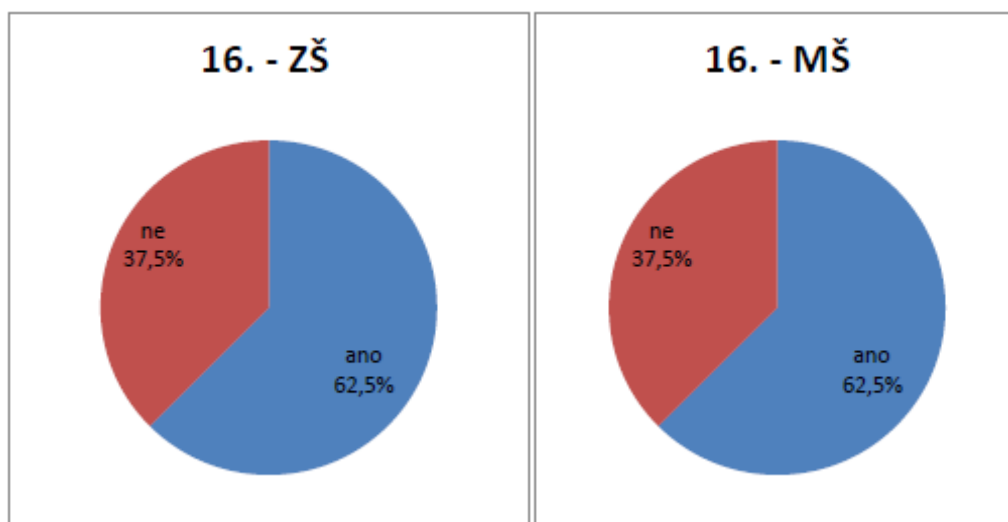
- Materiální zabezpečení – pomůcky, opravy
- Účast pana starosty na všech důležitých akcích MŠ a ZŠ
- Spolupráce s různými organizacemi v obci (knihovna, lékaři, obchod, SDH...atd.)
- Finanční pomoc pro MŠ a ZŠ, tvorba rozpočtu
- Pomoc při realizaci dotačních programů
- Společné kulturně vzdělávací akce
- Články do místního tisku
- Účast na jednáních rady obce

MŠ

- Sečení zahrady, odvoz listí
- Účast pana starosty na všech důležitých akcích MŠ a ZŠ
- Spolupráce s různými organizacemi v obci (knihovna, lékaři, obchod, SDH...atd.)
- Společné kulturně vzdělávací akce
- Články do místního tisku
- Vítání občánků, rozsvěcování vánočního stromu, vystoupení pro důchodce

Ve shodě ZŠ a MŠ se zde objevila spolupráce v oblasti účasti starosty na kácích ZŠ a MŠ, společné kulturní akce, články do místního tisku, spolupráce s různými organizacemi.

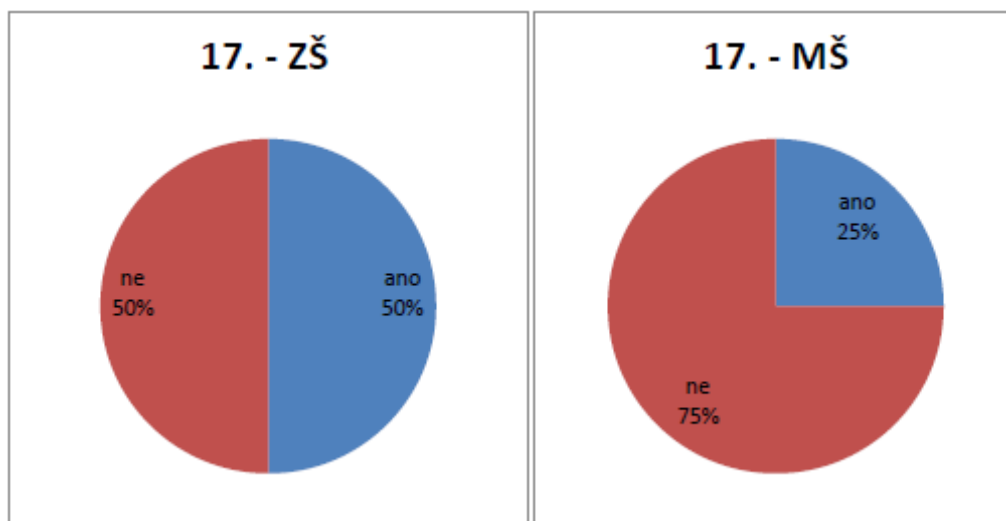
Otázka č. 16 - Jste jako škola (základní škola i mateřská škola) seznamováni pravidelně s plány obce v oblasti vzdělávací koncepce a dalšího rozvoje ZŠ a MŠ?

Odpovědi ZŠ a MŠ jsou v naprosté shodě. Ze 62,5% jsou seznamováni s plány obce ve vztahu ke škole a vzdělávání. Ale zůstává 37,5% u obou stupňů škol, který vypovídá, že spolupráce v tomto směru má své nedostatky.

Zde dochází k většímu rozporu s otázkou č. 17, kde vedoucí učitelky nejsou zvány na jednání obce, ale znají vzdělávací záměry obce a jsou s nimi seznamovány. Objevila se otázka, jakým způsobem informace získávají?

Otázka č. 17 - Jste pravidelně zváni (ředitel/ka ZŠ a vedoucí učitelka MŠ) na zastupitelstvo obce?

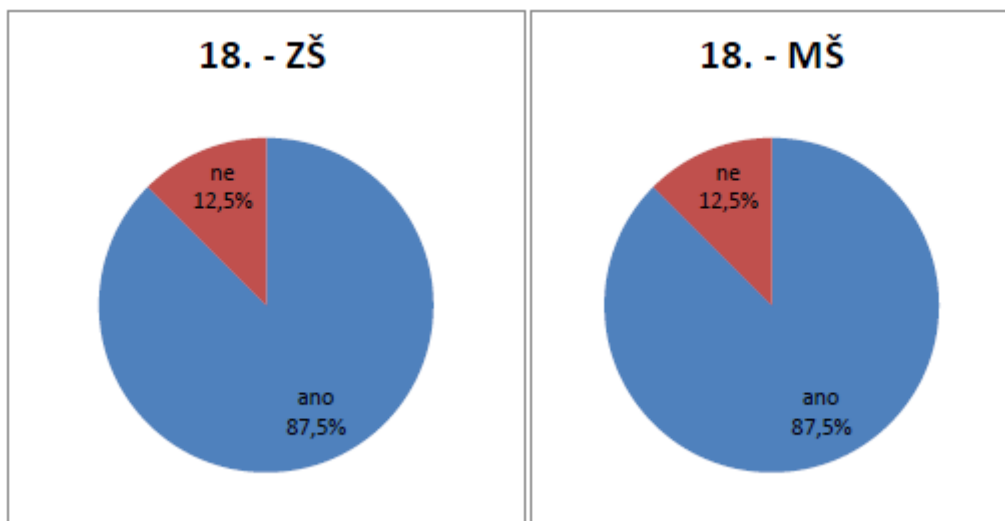

Z grafů vyplývá, že zástupci ZŠ jsou zváni z 50% a zástupci MŠ z 25%. V 75% MŠ nejsou vedoucí učitelky zvány na jednání zastupitelstva oproti 50% častějšího pozvání zástupců ZŠ.

Protože se jedná o spojené školy, pak by mohla být dostačující přítomnost alespoň jednoho zástupce (ZŠ a MŠ). Obzvlášť pak pokud jsou oba subjekty v jedné budově.

Při bližším zkoumání jednotlivých dotazníků jsem zjistila, že v jedné spojené škole, označené „B“, jsou zváni zástupci obou subjektů, ve čtyřech spojených školách vždy zástupce jen jednoho subjektu (většinou ředitel/ka ZŠ a MŠ) a u dvou spojených škol, označených „A“ a „F“, nedochází k pravidelné účasti vedení ZŠ a MŠ na zastupitelstvu obce.

Otázka č. 18 - Může se vedoucí učitelka obrátit na obec se svými žádostmi a přáními (na zřizovatele) sama? (Aniž by musel čekat, až její žádost vyřídí ředitel/ka ZŠ a MŠ)

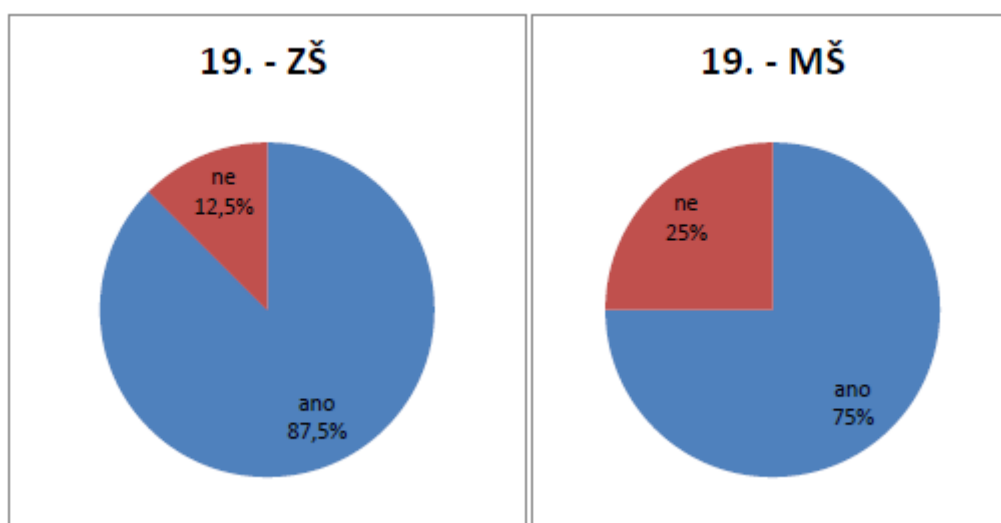

Je velmi překvapivé, že mohou vedoucí učitelky MŠ oslovovat obec (zřizovatele) samostatně, a to z 87,5% a moci si řešit své problémy a přání, aniž by musely čekat na jednání zástupců ZŠ. V některých dotaznících se objevila poznámka, že tak vedoucí učitelky činí až po konzultaci s ředitelem/ředitelkou školy.

Ve 12,5% (jedna spojená škola) se nemůže vedoucí učitelka MŠ obracet na zřizovatele samostatně. Jedná se o spojenou školu ozančenou „F“ - shodná odpověď ZŠ i MŠ v této škole.

V této škole („F“) se u otázek č. 8 a 9 neobjevily ani žádné vzájemně pořádané akce mezi ZŠ a MŠ, a vedoucí učitelka se nesmí sama obracet se svými žádostmi na zřizovatele.

Otázka č. 19 - Je podle vás spolupráce s obcí dostačující?

Spolupráci s obcí vidí ZŠ z 87,5% a MŠ z 75% jako dostačující.

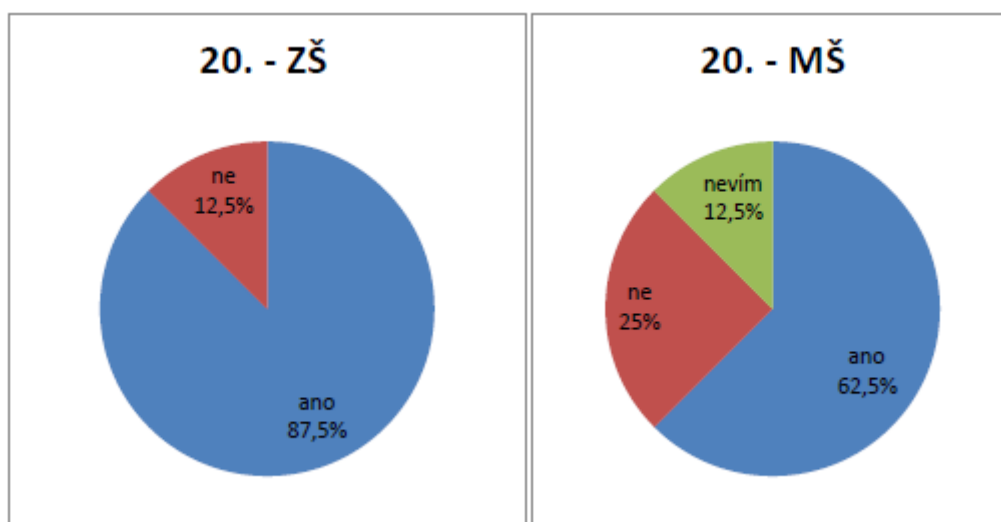
MŠ nevidí spolupráci s obcí jako dostačující v 25% oproti ZŠ, kde je tomu jen ve 12,5%.

Jako návrhy na vylepšení spolupráce se zde objevily:

- Pravidelná jednání ředitele školy se zřizovatelem
- Spolupráce školy s kulturní komisí
- Zlepšení osobních vztahů mezi jednotlivými zúčastněnými
- Pravidelná účast ředitele školy na zastupitelstvu a jednání rady obce

I v této otázce se objevila shoda v odpovědi ne, jako pohled nedostatečné spolupráce s obcí. Jedná se o spojenou školu označenou jako „F“. V otázce č. 18 a 19 se již problémy v oblasti spolupráce a komunikace se zřizovatelem objevily - je zde možný problém v oblasti spolupráce s obcí této konkrétní školy?

Otázka č. 20 - Podáváte ve spolupráci s obcí žádosti o dotace?

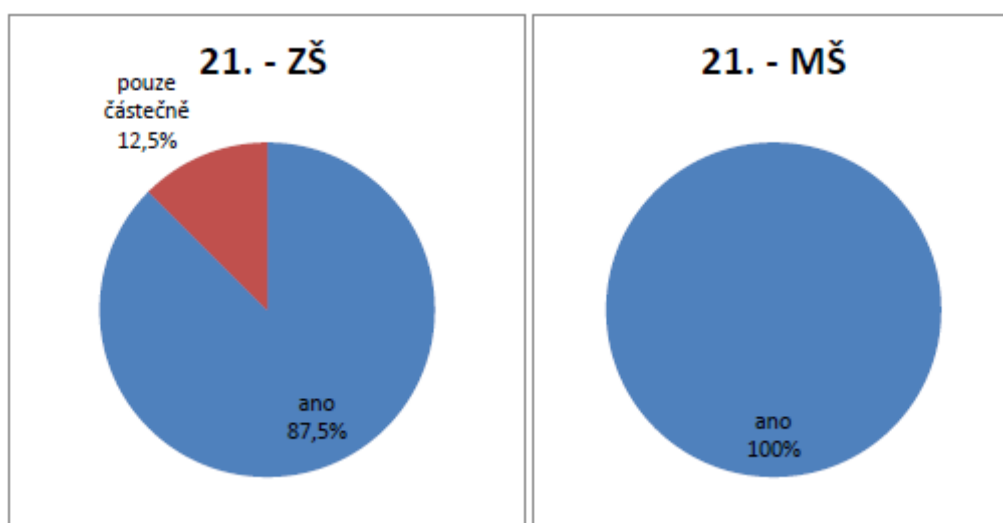
MŠ s obcí spolupracují na žádostech o dotace v 62,5%, ale ZŠ v 87,5%.

Vedoucí učitelky možná nejsou dostatečně informované, a proto žádosti o dotace nepodávají nebo o tom nevědí – nejsou informovány. Je také možné, že toto není v jejich kompetenci a vše řeší ředitel/ka ZŠ.

Zde je prostor pro větší informovanost vedoucích učitelek MŠ a možné rozšíření způsobů žádostí o dotace, které se budou více týkat potřeb MŠ.

Opět se zde projevila spojená škola označená „F“, která ve spolupráci s obcí nepodává žádosti o dotace - záporná odpověď ZŠ i MŠ.

Otázka č. 21 - Podporuje zřizovatel vaše potřeby?

0% - ne

Z pohledu zástupců základních a mateřských škol všichni odpověděli ve prospěch zřizovatele, tedy že podporuje jejich potřeby. Pouze u jednoho z nich byla doplněna poznámka, že jen částečně, proto jsem i toto zahrnula do grafu.

Opět se zde objevila spojená škola „F“ (pouze ZŠ), která již v předchozích otázkách spolupráci s obcí vidí jako nedostatečnou (otázka č. 19). Vedoucí učitelka této spojené školy se zde vymezuje, že zřizovatel splňuje potřeby, avšak v předchozích otázkách odpovídala rozdílně.

Shrnutí dotazníků pro ZŠ a MŠ

Při vyhodnocování jednotlivých dotazníků a jejich bližším zkoumání bylo nahlédnuto do osmi spojených škol z hlediska možné spolupráce v oblasti aktivit a znalosti školních dokumentů. Toto prohloubilo pohled na jednotlivé školy a ukázalo možnosti dalšího rozvoje v těchto školách - z pohledu ZŠ i MŠ.

V celkovém pohledu na výsledky jednotlivých otázek se ukázalo, že spolupráce je horší v oblasti školních dokumentů a jejich znalostí. Ač dotazníky vyplňovaly vedoucí učitelky MŠ, tak je zde jen 12,5% znalost obou RVP oproti ZŠ je kde je znalost obou RVP 75%. Z toho následně vyplývají i výsledky neznalosti ŠVP ze strany MŠ (50%), ač se jedná o vedoucí učitelky MŠ. S těmito výsledky souvisí i minimální spolupráce při realizaci či inovaci ŠVP.

Dobrá spolupráce se ukázala pouze u jedné školy, která je pracovně označena „B“. V této jedné škole je spolupráce na velmi dobré úrovni, dochází ke spolupráci v oblasti tvorby školních dokumentů, tak i v oblasti různých aktivit, které si subjekty vzájemně pořádají. Toto se projevilo i v kladném ohodnocení známkou 1 ve shodě obou subjektů.

V oblasti různých aktivit a vzájemných činností jsou pořádány akce ze strany MŠ v 75% a ZŠ s tímto v 62,5% souhlasí. ZŠ chystají akce pro MŠ v 87,5% ve shodě s MŠ. Tedy společné akce jsou velkou součástí chodu ZŠ a MŠ.

Ve všech zkoumaných školách je významnou oblastí příprava na vstup do základní školy. 100% dotazovaných v ZŠ i MŠ vidí na základě spolupráce snazší přechod dětí z MŠ do ZŠ, avšak i přesto navrhuji ještě další možná zlepšení právě v oblasti přechodu do ZŠ. Všechny školy mají úplné nebo alespoň částečné informace o dětech z 1. třídy.

Ke spolupráce mezi ZŠ, MŠ a obcí - zřizovatelem dle odpovědí pedagogů dochází (100%). Jsou seznamováni s plány obce v oblasti vzdělávání zástupci ZŠ i v MŠ z 62,5%, což ukazuje jisté nedostatky. Na zastupitelstvo obce je zváno 50% zástupců ZŠ a 25% zástupců MŠ, kde opět figurovaly školy „B“ a „F“. U spojené školy „B“ dochází k pravidelné účasti vedení ZŠ i MŠ na jednání obce. Avšak u spojené školy „F“ není zván ani jeden ze zástupců škol a toto se projevilo i v dalších výsledcích u této školy, kdy spolupráci nevidí dostačující, nežádají ve spolupráci o dotace a zřizovatel dle ZŠ podporuje potřeby jen částečně.

V celkovém poměru se objevuje spolupráce s obcí v oblasti informovanosti o plánech, dotacích či podporování potřeb v souvislosti odpovědí ZŠ i MŠ. Je rozporuplné, že vedoucí učitelky MŠ nejsou pravidelně zvány, nejsou plně informovány, avšak jejich spokojenost s fungováním spolupráce s obcí je z dotazníků zřejmá. Žádost o dotace podávají v 62,5%, a přesto se zřizovatelé vyjádřili, že podporují potřeby sloučených škol v tomto směru ve 100%.

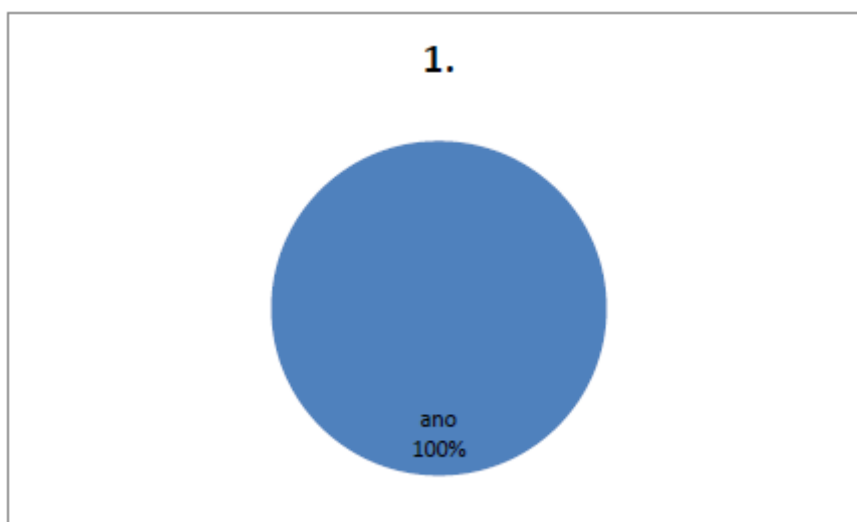

7.1.3 Dotazník pro zřizovatele

Dotazník č. 2 - Dotazník na ověření spolupráce ZŠ a MŠ s obcí (zřizovatel) - pohled zřizovatele

Osloveno bylo osm obcí, jejichž zřizovatelé byli požádáni o vyplnění dotazníku. Vzhledem k tomu, že se jedná o obce, kde byly osloveny i školy (A, B, C, D, E, F, G, H), tak je možné vidět pohled z obou stran. Zde vždy odpovídali starostové či starostky obce.

Otázka č. 1 - Zajímáte se o spolupráci s místní ZŠ a MŠ?

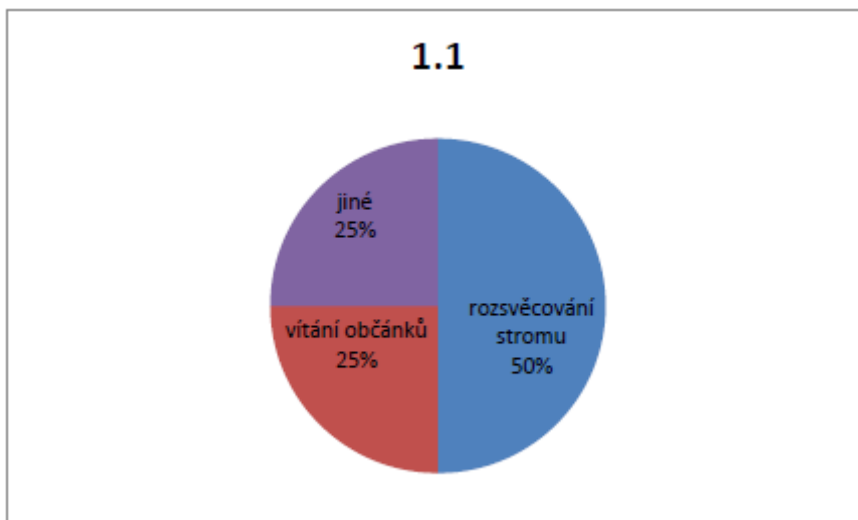
0% - ne

Všichni zástupci obcí odpověděli kladně, tedy že se o spolupráci se ZŠ a MŠ zajímají. Z doplňkových odpovědí bylo zjištěno, že spolupráce a zájem ze strany obce probíhá souhrnně těmito způsoby:

- Zajištění chodu ZŠ a MŠ - finanční i materiální
- Modernizace učeben
- Opravy budov, jejich údržba
- Jako statutární zástupce
- Kontakt se zástupci ZŠ a MŠ
- Pomoc při zajišťování kulturních akcí školy

Otázka č. 1.1 Spolupracujete v oblasti kulturní?

Zástupci obce odpověděli ano v 75% a většinou ano v 25%. V grafu je znázorněna nejčastější forma spolupráce.

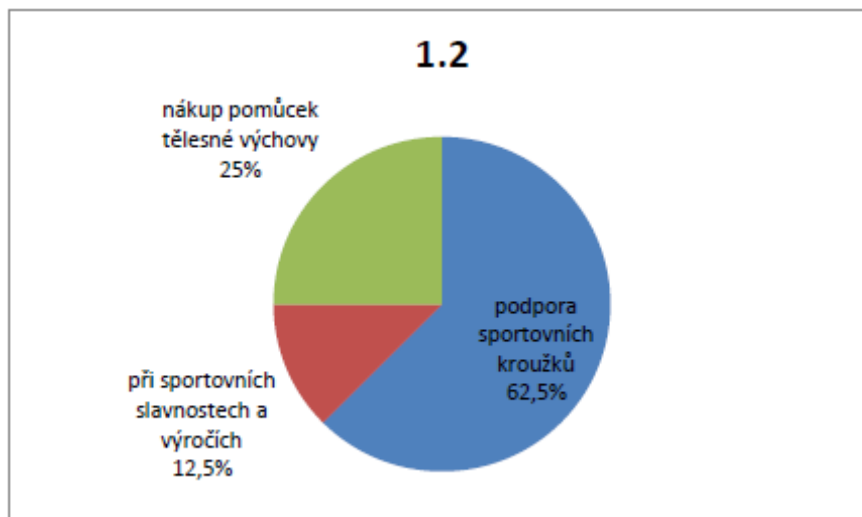
0% - výročí

Nejčastější formou spolupráce v oblasti kulturní je program při rozsvěcování stromu (50%), vítání občanů se objevilo v 25% a jiné aktivity v 25% - zde se jednalo o kulturní programy pro seniory.

Otázka č. 1.2 Spolupracujete v oblasti sportovní?

Zástupci obce odpověděli ano v 37,5%, většinou ano v 25% a většinou ne v 37,5%.

Níže je graf, který specifikuje nejčastější způsob spolupráce v oblasti sportovní.

0% - jiné

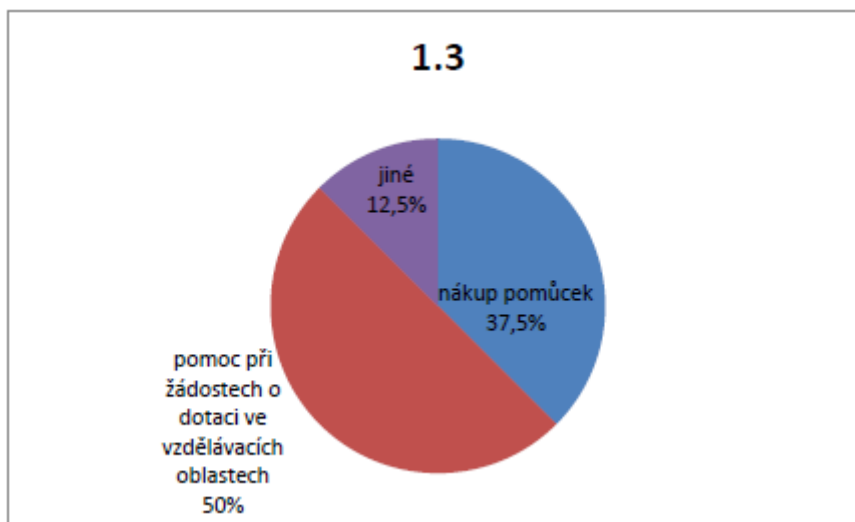
Největší podíl má podpora sportovních kroužků, které fungují v rámci ZŠ a MŠ. Obec podporuje ZŠ a MŠ v oblasti nákupu pomůcek tělesné výchovy. Poslední zmíněnou částí v oblasti sportovní je spolupráce při sportovních slavnostech a výročích.

Tato sportovní oblast byla zastoupena v oblasti spolupráce mezi obcí (zřizovatelem) a ZŠ a MŠ, avšak se zde objevila i odpověď záporného charakteru (většinou ne) v celých 37,5% - jednalo se o obce škol „F“, „G“ a „A“. Jiná aktivita navrhovaná ze strany obce se neobjevila.

Otázka č. 1.3 Spolupracujete v oblasti vzdělávání?

V oblasti vzdělávání odpověděli zástupci obcí většinou ano v 25%, ano v 50% a většinou ne v 25%.

V následném grafu jsou uvedeny možnosti nejčastějšího způsobu spolupráce v oblasti vzdělávání, které vybrali dotazovaní.

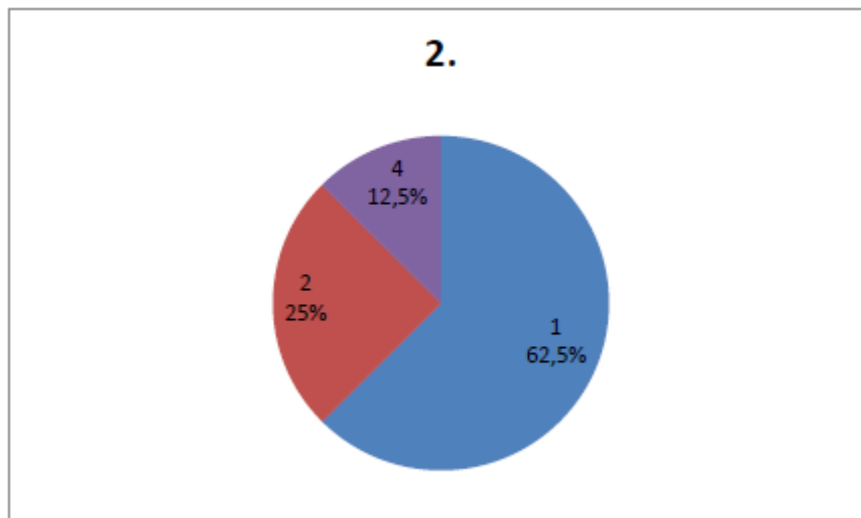

0% - podpora v oblasti intelektových soutěží

V oblasti vzdělávání se spolupráce a podpora zřizovatele objevila na všech dotazovaných obcích (100%). Největší podíl zde měla pomoc při žádostech o dotaci (50%) v oblasti vzdělávání (školství), pomoc při nákupu pomůcek (37,5%) a jako jiná aktivita podpora ZUŠ (12,5%). Podpora v oblasti intelektových soutěží se neobjevila (0%).

V oblasti vzdělávání je způsob spolupráce v 100%, stejně jako tomu bylo v oblasti kulturní. Oproti tomu podpora v oblasti sportovní je pouze 62,5%. (Otázky č. 1.1, 1.2)

Otázka č. 2 - Jak byste ohodnotili spolupráci se ZŠ a MŠ? (ohodnot'te na stupnici 1-5 jako ve škole)

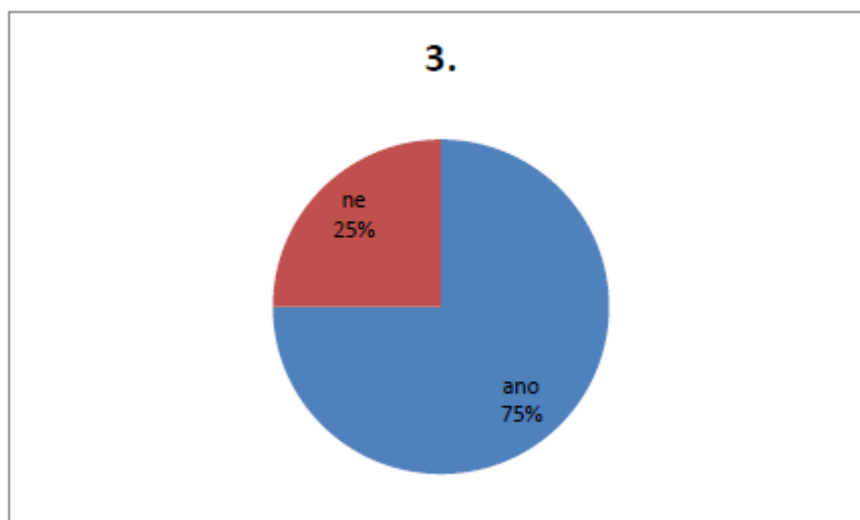
0% - 3

0% - 5

Z grafu je vidět, že nejvíce spolupráci se ZŠ a MŠ ohodnotili starostové obcí známkou 1 (62,5%), známkou 2 (25%). Jednou byla tato spolupráce ohodnocena známkou 4 (12,5%). Celkovou průměrnou hodnotou v této otázce je **1,63**.

Známky 1 a 2 ukazují dobrou spolupráci, ovšem při hlubším zkoumání dotazníku jsem zjistila, že se jedná o spojenou školu označenou „F“, která ve svých dotaznících spíše negativně hodnotila spolupráci s obcí, ač v otázce č. 15 pro školy uvedla, že spolupracují (shodně ZŠ i MŠ). V tomto srovnání se ukazuje problematika spolupráce mezi ZŠ, MŠ a zřizovatelem v této dané obci.

Otázka č. 3 - Komunikujete pravidelně s ředitelem/kou ZŠ a vedoucí učitelkou MŠ?

Dle výsledného grafu je jasné, že pravidelná komunikace mezi obcí a zástupci ZŠ a MŠ probíhá 75%.

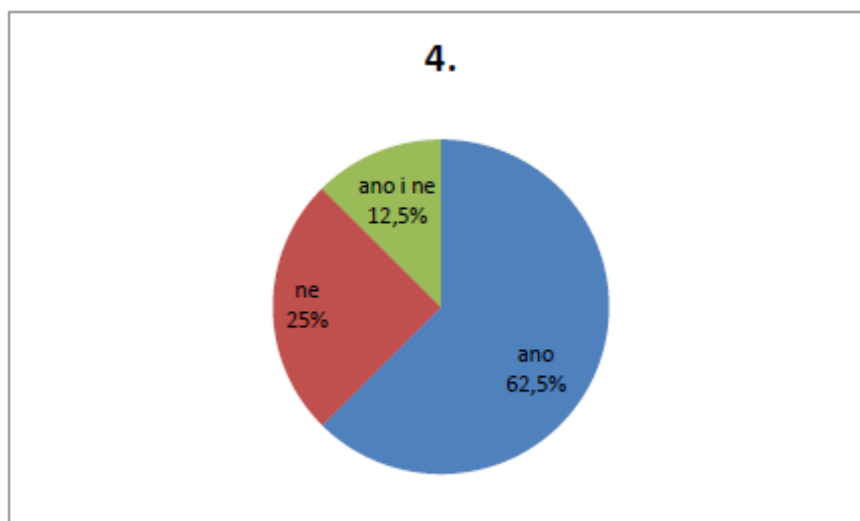
Komunikace probíhá spíše s ředitelem/kou ZŠ – uvedeno u odpovědí.

V doplňkových odpovědích byly udány tyto způsoby komunikace:

- Osobní schůzky s ředitelem/ředitelkou ZŠ
- Telefonická a emailová komunikace

Odpovědi záporné v 25% byly uvedeny u dvou spojených škol, z nichž jedna je označena jako „F“. Druhá škola, kde nedochází k pravidelným schůzkám je škola „A“, kde i z odpovědí ZŠ a MŠ je potvrzeno, že zástupci nejsou pravidelně zváni na zastupitelstvo obce.

Otázka č. 4 - Splňuje ZŠ a MŠ představy obce o správném fungování těchto zařízení?

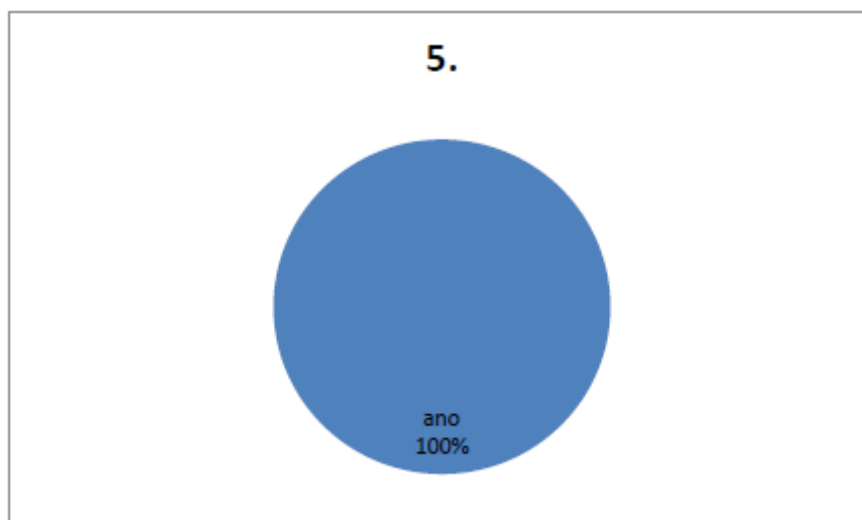
62,5 % starostů uvedlo, že ZŠ a MŠ splňuje představy obce o správném fungování. V 25% nesplňuje a ve 12,5% byla odpověď v rozporu (ano i ne).

Představy obce o zlepšení:

- Podrobnější informace o připravovaných činnostech školy mimo vlastní výuku
- Zvětšení učeben, tělocvičny – malé zázemí pro sport
- Více komunikovat ohledně potřeb ohledně rozpočtu pro ZŠ a MŠ

Znovu byly srovnány odpovědi u ZŠ a MŠ, kde vyšlo, že školy, které dle obce nesplňují představy o správném fungování, jsou „A“ a „F“.

Otázka č. 5 - Podporujete vzájemnou kooperaci ZŠ a MŠ?

0% - ne

Dle grafu je jasné, že vzájemná spolupráce je v oslovených obcích nedílnou součástí běžného fungování ZŠ a MŠ. Objevily se zde poznámky, že podporovat školu je v takto malých obcích nutností, všichni se znají, a tudíž dobré vztahy a spolupráce mezi jednotlivými organizacemi v obci jsou více než žádané a přínosné.

Způsoby, kterými je spolupráce ZŠ a MŠ ze strany obce podporována dle doplňkových odpovědí:

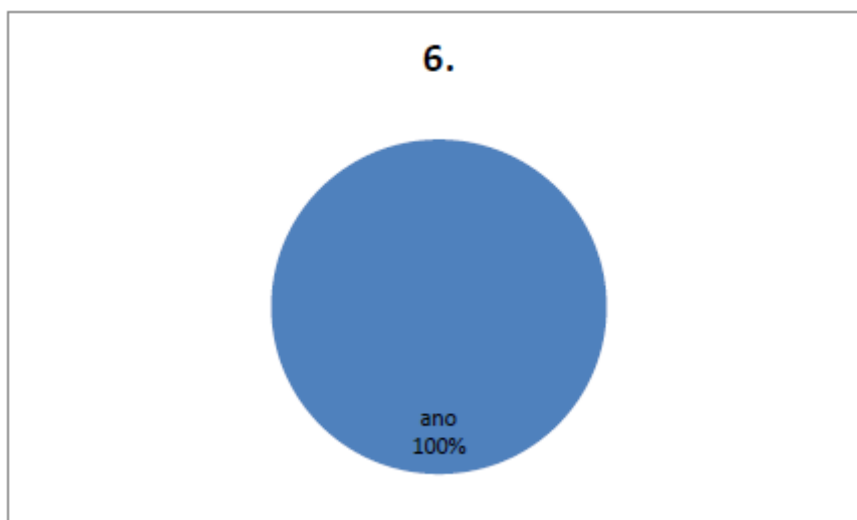
- Společné kulturní akce
- Návštěva dětí ZŠ a MŠ obecního úřadu, starosty
- Sportovní den ve škole pro ZŠ i MŠ - podporovaný obcí
- Společné výlety

Obce podporují spojené školy, avšak na základě otázky č. 3 nekomunikují pravidelně s ředitelem/kou ZŠ ani vedoucí učitelkou MŠ. Ve srovnání s otázkou č. 4 nesplňuje spojená škola představy o správném fungování.

Porovnáme-li tedy otázky č. 3, 4 a 5, pak zde dochází k rozporu. Zřizovatelé podporují vzájemnou kooperaci, nejsou spokojeni s fungováním školy, zároveň ale pravidelně nekomunikují se ZŠ a MŠ. Jedná se o 25% odpovědí.

Otázka č. 6 - Vidíte v takto spojené škole pozitiva?

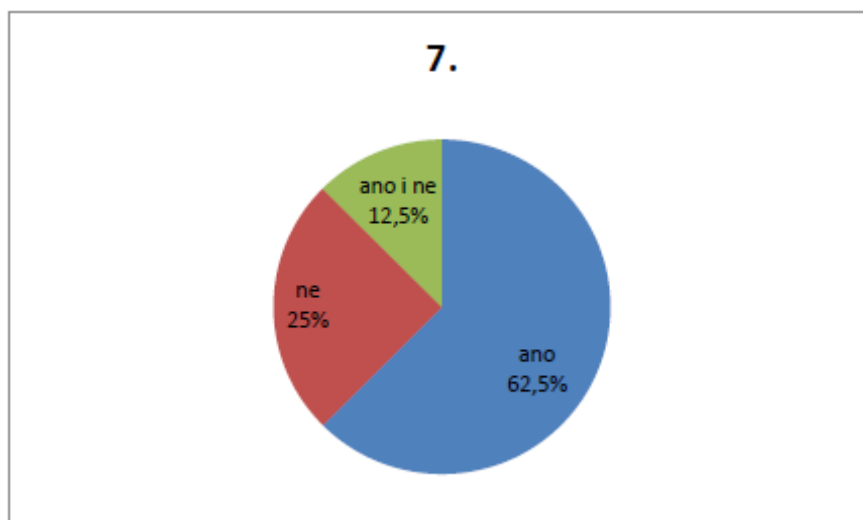
0% - ne

Všichni oslovení starostové vidí v takto spojených školách pozitiva (100%).

Jako pozitiva uvedli např.:

- Snazší přechod dětí z předškolního do školního prostředí
- Vzájemné seznamování dětí, jejich spolupráce
- Jedno vedení celého zařízení
- Spojené náklady na provoz MŠ a ZŠ
- Možnost docházení žáků místo do družiny tak do odpolední MŠ (některé menší školy)
- Rychlá komunikace
- Rychlejší řešení problémů či přání, požadavků

Otázka č. 7 - Je dle vás spolupráce se ZŠ a MŠ dostačující?

Z 62,5% je spolupráce se ZŠ a MŠ dostačující, 25% není dostačující a v 12,5% je odpověď v rozporu (ano i ne). Jedná se pouze o 62,5% kdy jsou starostové se současnou situací spolupráce spokojeni.

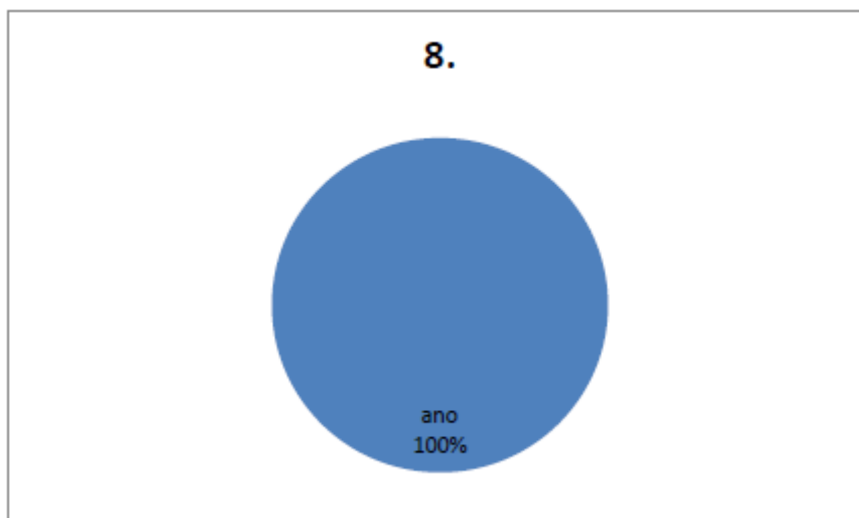
Z doplňkových odpovědí jsem zjistila, že je možno vylepšit spolupráci v těchto oblastech:

- Pravidelnější setkání nejen ředitele ZŠ, ale též s vedoucí MŠ
- Strategické plánování
- Pravidelnější debata nad potřebami a možnostmi obou subjektů
- Větší informovanost i od vedoucí učitelky MŠ

Při srovnání s otázkou č. 4 se jedná o ty stejné spojené školy, kde spojená škola dle zástupců obce nesplňuje představy o správném fungování („A“ a „F“).

Někteří zřizovatelé si uvědomují, že je potřeba se více zajímat o MŠ.

Otázka č. 8 - Podáváte ve spolupráci se ZŠ/MŠ žádosti o dotace zaměřené na kvalitu vzdělávání a rozvoj školství?

0% - ne

Všechny odpovědi byly kladné (100%), jak vyplývá z grafu. Všechny obce podávají ve spolupráci se ZŠ a MŠ žádosti o dotace v oblasti vzdělávání a školství.

Jedná se např. o tyto dotace:

- Dotace z Programu obnovy venkova Jihočeského kraje
- MMR, SFŽP
- Podpora školství - opravy učeben, nákup herních prvků, učební pomůcky, vybudování sportovní plochy, opravy budov, zateplení
- MŠMT
- Zaměřené na vzdělávání cizinců (příhraniční oblast)
- MAS Šumavsko
- Zaměřené na podporu kvality vzdělávání, předškolního vzdělávání
- Modernizace učeben včetně bezbariérového užívání

Je tedy překvapivé, že při srovnání s otázkou č. 20 v dotazníku pro ZŠ a MŠ se jedna spojená škola souhlasně vyjádřila k podávání dotací ve spolupráci s obcí záporně (škola „F“). Obec toto neuvedla.

Shrnutí dotazníku pro zřizovatele

Tento dotazník ukázal pohled jednotlivých starostů v obcích, jakým způsobem vidí spolupráci se spojenými školami. Zajímají se a podporují ZŠ a MŠ v oblasti vzdělávání, kultury i sportu. Kladné hodnocení se ukázalo téměř ve všech školách vyjma jedné. U této jedné školy („F“) se objevila spolupráce mezi obcí a spojenou školou problematická ve více oblastech, a to z pohledu zřizovatele i zástupců ZŠ a MŠ, kteří to také tak viděli.

Většinou dochází k výraznější komunikaci s řediteli škol než s vedoucími učitelkami, kde s nimi je to spíše minimální. Každá obec má své představy o fungování školy, avšak se objevila i určitá nespokojenost. Nedostatečnou spolupráci označilo celých 37,5% starostů, což je více než třetina.

Všichni zřizovatelé vidí v těchto spojených školách pozitiva a spolu s pedagogy zde došlo ke shodě v oblasti přípravy a přestupu dětí z předškolního vzdělávání do školy základní. Tato oblast je v pohledu všech velmi důležitou.

Všechny obce podávají ve spolupráci se školami žádosti o dotace, avšak z pohledu jedné školy („F“) to tak není, ale zřizovatel to neuvádí – zde se odpovědi dostaly do rozporu.

7.2 Výsledky analýzy školních vzdělávacích programů

Analýza ŠVP Základní školy a mateřské školy I

	Kritéria hodnocení	ŠVP ZŠ Škola pro život Zpracovali: Kolektiv pedagogických pracovníků ZŠ a MŠ	ŠVP MŠ Celý rok z pohádky do pohádky Zpracovali: Vedoucí učitelka MŠ a ostatní učitelky MŠ
1.	Charakteristika školy	Jedná se o pracoviště základní a mateřské školy, kdy ZŠ je škola úplná s devíti postupnými ročníky. Školu navštěvuje průměrně 153 žáků. Škola má mnoho spádových oblastí. Učí zde 13 pedagogických pracovníků. Jsou zde 3 oddělení školní družiny.	MŠ je odloučeným pracovištěm. Jsou zde tři třídy věkově homogenní. Pracuje zde 6 pedagogických pracovníků. Průměrně MŠ navštěvuje 68 dětí. Dvě třídy jsou v hlavní budově, jedna třída je na odloučeném pracovišti.
2.	Vize, filozofie a cíle školy	Škola ve svém ŠVP zmiňuje její hlavní zaměření – kam směřují, co je cílem (sportovní výchova, velká nabídka zájmových aktivit, vytváření podmínek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, vytváření podmínek pro nadané žáky, zapojení do mezinárodních projektů, výuka jazyků). Hlavním cílem je proměnit školu v prostředí, kde se dětem dostává nejen kvalitní a kvalifikované vzdělávací péče, ale kde jsou děti v bezpečí a spokojené.	V ŠVP jsou přesně popsány vize, filozofie i cíle, které si MŠ dala za své. Velmi důležitou úlohu zde hraje vztah dětí ke světu, aby si uvědomovaly co je špatné a správné nyní i v budoucnu. Kladen je důraz na vzájemný vztah dětí z čehož vyplývá i motto MŠ („ <i>Ve školce se máme rádi, jsme tu všichni kamarádi</i> “) a dále vztah k sobě, mateřské škole i k dospělým. Toto vše rozvíjet a přijímat za své za pomoci přírody, okolního světa a pohádek.
3.	Charakteristika vzdělávacího programu	Škola a celkové vzdělávání je místem, které žáky podporuje a motivuje k učení, ale ne encyklopedickým vědomostem, ale pro život důležitým kompetencím. Vidí perspektivu ve změně tradičního chápání funkce školy – není jen předávání vědomostí, ale především škola pro život. Hlavní důraz je kladen na komunikaci, kooperaci, práci s informacemi a spojení s praktickým životem.	Vzdělávací program je členěn dle ročních období v přírodě a kolem nás a zároveň vsunut do pohádkového světa – oba tyto pohledy jsou dětem blízké. Kapitola samostatná ohledně charakteristiky ŠVP se zde neobjevuje. Vyjdeme-li z celého ŠVP jak je postaven, tak přesně kopíruje požadavky RVP PV, je velmi rozsáhlý, oblast obsahová je velmi rozpracována.
4.	Podmínky vzdělávání	V ŠVP není oblast podmínek vzdělávání zahrnuta jako samostatná kapitola. Všechny tyto	Podmínky vzdělávání jsou zde koncipovány dle RVP PV – přesně členěny a popsány velmi

		součástí podmínek vzdělávání, které jsou zahrnuty v RVP ZV, se zde objevují v kapitole „ <i>Charakteristika školy</i> “. Nejsou přímo opisovány z RVP ZV, ale je z nich vycházeno.	podrobně. Žádná podmínka není opomenuta. U každé podmínky jsou na konci zobrazeny možnosti dalšího zlepšení, dalšího možného rozvoje z pohledu MŠ. Součástí podmínek je samozřejmě i vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných.
5.	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence jsou zde charakterizovány dle svých názvů a doplněny krátkou charakteristikou – jakým způsobem zde k jejich rozvíjení dochází. Jaké strategie naplňování jsou zde využity.	Klíčové kompetence jsou formulovány přesně dle RVP PV, zapsány a rozčleněny dle integrovaných bloků. Tedy do pěti integrovaných bloků jsou rozděleny jednotlivé klíčové kompetence – s formulací přesně dle RVP PV.
6.	Tematická zaměřenost obsahu	Celkový obsah ŠVP je zaměřen na celkový rozvoj osobnosti dítěte, je zde velká motivace právě životem, kdy se škola snaží vytvářet u žáků především samostatný a pozitivní přístup k životu, pozitivní vztah k aktivnímu učení. Odpovídá název „Škola pro život“	Obsahová část je v základním členění rozdělena do integrovaných bloků, které jsou motivovány čtverem ročních dob a pohádkovými příběhy. Celé je to zasazeno do okolní přírody, světa, který děti obklopuje a zároveň do pohádkového světa – který je dětem tak blízký a přirozený.
7.	Oblast spolupráce	Spolupráce je zde zmiňována hned v úvodních částech ŠVP a to jako samostatná kapitola „ <i>Spolupráce s rodiči a jinými partnery</i> “ – je zde popsána, jakou formou probíhá spolupráce s rodiči, obcí, Školskou radou, s hasiči, tělovýchovnou jednotou, NPŠ a dále se speciálními organizacemi (např. PPP, SPC...) Velký důraz je zde kladen na komunikaci s rodiči – vtažení rodičů do procesu vzdělávání svých dětí.	Oblastí spolupráce se zde objevuje několik. Samozřejmě jednou z nejdůležitějších se zde objevuje spolupráce s rodiči, protože dle MŠ je to nejlepší metoda k rozvoji celé osobnosti dítěte. Dále je zde zakotvena spolupráce s obcí, spolupráce s různými odborníky (zubař, lékař, obec, základní škola). Konkrétně spolupráci se základní školou je v příloze věnována jedna část přímo této problematice – je podrobně popsáno, jakým směrem spolupráce se ZŠ probíhá.
8.	Způsob evaluace	Prvořadé a podrobně popsané je zde hodnocení jednotlivých žáků – tuto činnost učitel vykonává průběžně ve výuce celý rok. Popsáno je zde jakým způsobem dochází k hodnocení (kolik známek z každého předmětu), dále	Evaluace je zde popsána na třech úrovních – na úrovni ŠVP, TVP a na úrovni jednotlivců. Všechny tyto způsoby evaluace jsou podrobněji rozepsány – kdy evaluace probíhá, kdo ji provádí, co je cílem evaluace.

		pak hodnocení žáků s vývojovými poruchami. Součástí evaluace je též autoevaluace školy, kde jsou uvedeny cíle a kritéria + nástroje hodnocení.	
	Poznámky	<p>ZŠ je odloučena od pracoviště MŠ.</p> <p>ŠVP zpracovával kolektiv pedagogických pracovníků.</p> <p>V oblasti spolupráce úplně chybí zmínka o MŠ – tedy vůbec není spolupráce subjektů popsána a začleněna do ŠVP.</p> <p>V oblasti evaluace se jedná o hodnocení každého konkrétního žáka, v závěru pak autoevaluace školy. Jiné hodnocení není zmíněno.</p>	<p>MŠ je odloučena od pracoviště ZŠ.</p> <p>ŠVP vypracovávala vedoucí učitelka spolu s ostatními kolegyněmi.</p> <p>Spolupráce se ZŠ je přímo začleněna do ŠVP MŠ a je popsána v samostatné části, kde jsou popsány přímo postupy, jakým způsobem spolupráce probíhá.</p> <p>Evaluace je zaměřena jak na konkrétní dítě, tak i v průřezu TVP a ŠVP – celým procesem vzdělávání.</p>

Analýza ŠVP Základní školy a mateřské školy J

	Kritéria hodnocení	ŠVP ZŠ Škola pro život Zpracovali: Zástupce ředitele ZŠ	ŠVP MŠ Rok v mateřské škole Zpracovali: Vedoucí učitelka MŠ
1.	Charakteristika školy	Pracoviště základní školy je plně organizované až s devíti postupnými ročníky. Do školy dochází průměrně 220 žáků. Tato škola má velkou spádovou oblast. Jedná se o komplex pěti propojených budov. Pedagogický sbor čítá 17 členů. Školní družina má dvě oddělení	Mateřská škola je odloučeným pracovištěm školy základní. Jedná se o dvě propojené dvoupatrové budovy s hospodářským pavilonem. Kolem MŠ je k dispozici velká zahrada, travnaté prostředí. Celý areál je oplocený a uzamčený.
2.	Vize, filozofie a cíle školy	Hlavním cílem této školy a ŠVP je příprava žáka na další životní etapu vzdělávání. Základem je vybavit žáky tak, aby byly schopni plynule navázat na další vzdělávací a praktické požadavky, jde také o všestrannou přípravu utvářející harmonickou a vyváženou osobnost.	Hlavní filozofií této MŠ je dovést dítě k schopnosti přizpůsobovat se v kolektivu, žít vedle sebe v harmonii, u sebe rozvíjet zdravé sebevědomí a sebejistotu. Rozvíjet pocit bezpečí, jistoty a rovnocenných vztahů. Dosáhnout tohoto zároveň se spokojenými a šťastnými dětmi.
3.	Charakteristika vzdělávacího programu	Konkrétní nástin ŠVP zde není přímo definován – je zde uváděno jakým způsobem chtějí rozvíjet	Velkou inspiraci pro tvorbu ŠVP našla tato mateřská škola v programu „Barevné kamínky“.

		individualitu žáků a jaká jsou specifika vzdělávacího systému. Objevuje se zde zmínka o rozvoji žáků jakožto osobností, rozvíjení vztahů mezi žáky, je zde kladen důraz na výchovu ke zdraví, informační technologii. V samostatné podkapitole jsou zde zmíněny dlouhodobé projekty (Dětské pěvecké sbory, Výuka Šumavou, NPS). Nechybí zde oblast péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, péče o nadané žáky, kariérové poradenství či prevence rizikového chování.	Hlavní propojeností celého ŠVP je pobyt a vztah dětí k přírodě a to jak při řízených činnostech tak i při samotné hře dětí. Program je rozpracován dle celého roku – ročních období – na konkrétní týdny. Další důležitou oblastí v ŠVP je u dítěte rozvoj samostatnosti a individuality pro jeho další vývoj, životní etapu.
4.	Podmínky vzdělávání	Podmínky vzdělávání nejsou samostatně koncipovány, ale jsou zahrnuty v kapitolách „Charakteristika školy“, „Charakteristika pedagogického sboru“	Podmínky vzdělávání jsou zde zpracovány jednotlivě, jak udává RVP PV – dále rozpracovány dle možností MŠ. Nejvíce rozpracovanými podmínkami jsou psychosociální podmínky, z čehož vyplývá posléze i záměr MŠ.
5.	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence jsou rozpracovány dle RVP ZV, ale nejsou přímo pojmenovány. Jedná se o souhrn společných postupů na úrovni školy, uplatňované ve výuce i mimo výuku, jimiž škola cíleně utváří a rozvíjí klíčové kompetence. Zde jsou definovány aktivity, jimiž se klíčové kompetence rozvíjí – specifikovány pro žáky, pro učitele.	Klíčové kompetence jsou rozpracovány na základě RVP PV a jsou i přesně podle tohoto dokumentu popsány a rozděleny. Jedná se o jednu ze samostatných kapitol ŠVP. „ <i>Klíčové kompetence jsou zde vyzdvíženy jakožto soubory významných obrazů pro započetí systematického vzdělávání i pro další životní etapu.</i> “
6.	Tematická zaměřenost obsahu	Celý ŠVP je koncipován a zaměřen především na rozvoj osobnosti žáků, vztahů mezi dětmi, učiteli, učiteli a žáky a následně na přípravu na další etapu – vzdělávání a praktický život. Podle tohoto je i koncipován obsah vzdělávání – pro praktický a budoucí život.	Tematicky je celý obsah koncipován do ročních období a do přírody, která děti obklopuje. Vše je tedy řízeno okolním prostředím a tím s čím se děti setkávají v každodenním životě.
7.	Oblast spolupráce	Je zde zmíněna v kapitole „Spolupráce s rodiči, jinými subjekty a veřejností“. Zde je hlavním klíčem ke kvalitnímu vzdělávání spolupráce se zákonnými zástupci, dále pak	Oblasti spolupráce se zde objevují dvě – spolupráce s rodiči, kde je zmíněna důležitost spolupráce a efektivní komunikace s rodiči – „ <i>skrze ní je možné děti lépe poznat a být jim lepším partnerem</i>

		s životem v obci a tedy spoluprací s obcí, také se školskou radou	<i>a pomocníkem</i> “. Dále pak spolupráce s ostatními institucemi, kde je popsán způsob spolupráce s obcí, PPP, Obecní knihovnou a také se ZŠ, kde je popsáno, jakým způsobem tato spolupráce probíhá a o co se MŠ snaží (návštěva dětí v ZŠ, společné aktivity s 1.třídou ZŠ, divadla či koncerty atd.)
8.	Způsob evaluace	Zmíněným způsobem evaluace se zde stává hodnocení žáků, které je průběžné a spravedlivé ve všech ohledech a ke všem žákům (ohledy k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami – jiný způsob hodnocení), dalším způsobem evaluace je autoevaluace školy, která je zde vyzdvížena jako možnost ohlédnout se za splněnými či nesplněnými cíli a možnými dalšími záměry.	Způsob evaluace je zde rozdělen dle podmínek vzdělávání a do jednotlivých měsíců, popsány jsou i způsoby evaluační činnosti. Další hodnocení je prováděno na úrovni ŠVP (integrované bloky, hodnocení třídy, hodnocení dětí – portfolia, hodnocení pedagogických pracovníků, sebereflexe)
	Poznámky	ZŠ se nachází na odloučeném pracovišti od MŠ. ŠVP je zpracován pouze jedním pracovníkem – zástupce ředitele ZŠ. V oblasti spolupráce chybí začlenění spolupráce s MŠ. Není zde vůbec zmíněna. V oblasti evaluace je zde větší zaměřenost na jednotlivé žáky a na obecné hodnocení školy.	MŠ se nachází na odloučeném pracovišti od ZŠ. ŠVP je zpracován pouze vedoucí učitelkou. V oblasti spolupráce je velmi podrobně a záměrně popsána spolupráce se ZŠ. Evaluační činnost je zde v rovnováze – na konkrétní (směřováno k dětem) i školní úrovni (hodnocení pedg. pracovníků, sebereflexe, hodnocení integrovaných bloků, třídy)

Analýza ŠVP Základní školy a mateřské školy K

	Kritéria hodnocení	ŠVP ZŠ Královácká škola Zpracovali: zástupce ředitele ZŠ	ŠVP MŠ Školní vzdělávání plán mateřské školy Zpracovali: vedoucí učitelka MŠ + učitelkyň
1.	Charakteristika školy	Základní škola se nachází ve středu obce, téměř vedle budovy obecního úřadu. Jedná se o tři sloučené subjekty (Základní škola, Mateřská škola a Základní umělecká škola). Jedná se o úplnou školu s devíti postupnými ročníky, kapacita školy je 200 žáků – průměrně ji navštěvuje 105 žáků. Na prvním stupni jsou třídy zpravidla spojovány (dle počtu dětí v daném ročníku). Jedná se o jednu větší budovu, kdy mateřská škola je odloučeným pracovištěm.	MŠ je součástí právního subjektu se základní školou. Tato škola má velkou spádovou oblast, jsou odloučeným pracovištěm základní školy. Budova se nachází v okrajové části obce. MŠ má 3 pedagogické pracovnice a jednu chůvu. MŠ navštěvuje v průměru 55 dětí. Má dvě heterogenní třídy.
2.	Vize, filozofie a cíle školy	Hlavním obrazem školy je vést žáky k plnohodnotnému a kvalitnímu budoucímu životu, nejen prostřednictvím vzdělávacích výsledků. Jedněmi z hlavních cílů jsou zde jmenovány oblasti – učení, objevování, myšlení a uvažování, komunikace, kooperace, práce, adaptace – skrze tyto oblasti jsou rozpracovány jednotlivé cíle ŠVP a celé školy.	Cílem MŠ je snaha o spokojené, samostatné a aktivní dítě, které se rozvíjí ve všech oblastech správného vývoje a učitel je mu pomocníkem v tomto vývoji. Důraz je kladen na každodenní přirozený pohyb, zdravý životní styl.
3.	Charakteristika vzdělávacího programu	Objevuje se zde nástin dřívějšího a současného chápání školství, kdy je nutné podpořit současné myšlení a motivovat žáky a podporovat je k aktivnímu učení se. Nenutit jim encyklopedické vědomosti, ale podporovat kompetence důležité pro praktický život, pro správné sociální začlenění a schopnost řešit problémy, které se objevují. Toto je hlavní koncepční záměr školy, celého ŠVP – nebrat jen vzdělávací faktografické výsledky žáků, ale proměnit školu v místo, kde se žákům dostává nejen kvalitní vzdělávací péče, ale kde je	Školní vzdělávací program je zaměřen na pohybový potenciál, kde se jedná o různé sezónní aktivity (bobování, lyžování...), zdolávání přírodních překážek, letní olympiáda. Celý ŠVP je protkán ekologickou výchovou, kde spolupracují s CHKOŠ. Toto celé je propojeno čtverem ročních dob – „proměny přírody jsou základním stavebním kamenem života kolem nás“. Vše je rozděleno z hlediska rozvoje do těchto oblastí – rozumové funkce, motorické funkce, percepční funkce, poznávací funkce, sociální dovednosti.

		i místo bezpečí, jistoty, kde žáci dostávají základy svého budoucího života.	
4.	Podmínky vzdělávání	Podmínky vzdělávání zde nejsou přímo popsány, avšak v tomto ŠVP nejsou všechny přímo obsaženy. Chybí zde popis podmínek hygienických či personálních. Ostatní podmínky vzdělávání jsou propojeny v kapitolách „Charakteristika školy“, „Vybavení školy“, „Spolupráce“. Jejich popis není přímo popsán na základě RVP ZV, ale vychází z možností a potřeb školy.	Podmínky vzdělávání jsou jako samostatné kapitoly podrobně rozepsány dle RVP PV. Na konci každé vypracované kompetence se nachází poznámka - naše záměry – kde si škola ukládá své cíle v oblasti dané kompetence. Nedílnou součástí jsou i podmínky vzdělávání dětí nadaných, dvouletých a dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.
5.	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence jsou rozpracovány dle RVP ZV a to přesně formulovány. Každá klíčová kompetence je zde charakterizována jako strategie – jakým způsobem se snaží o její naplňování.	Kompetence jsou zde rozděleny již dle integrovaných bloků – ke každému bloku jsou stanoveny konkrétní kompetence, které pedagog sleduje a podporuje. Jsou koncipovány dle RVP PV, takto přesně rozděleny (k učení, k řešení problému, komunikativní, sociální a personální, činnostní a občanské) a charakterizovány.
6.	Tematická zaměřenost obsahu	Zaměřenost obsahové části se dotýká hlavních cílů školy, tedy vychovat žáka, osobnost, který je samostatný, cílevědomý, má pozitivní vztah k okolí, k prostředí ve kterém žije a k lidem okolo sebe. Vše se tímto směrem ubírá. I zde se setkáváme s popisem a charakteristikou jednotlivých témat ve vztahu k žákovi jako k osobnosti, bez drilu ke konkrétním vzdělávacím schopnostem, ale především ke schopnosti přijmout svůj budoucí život.	Vzdělávací obsah je rozdělen do čtyř integrovaných bloků a to na základě ročních období a vše je dále sladěno s pohybovými aktivitami, vztahovými aktivitami či právě rozvoji zdravého životního stylu. Již v ŠVP je rozdělen integrovaný blok do několika oblastí.
7.	Oblast spolupráce	Oblast spolupráce je zde zakotvena v kapitole, která se věnuje spolupráce s rodiči. Tato oblast je jedním z cílů školy – správná a dostatečná komunikace je nedílnou součástí správného fungování školy, snaha vtáhnout rodiče do procesu vytváření a	V oblasti spolupráce jakožto samostatné kapitoly se zde setkáváme s plánem, který MŠ vytváří k ještě lepšímu rozvoji všech výchovně vzdělávacích procesů v MŠ. Zahrnuta je zde spolupráce se ZŠ, ZUŠ, Obecní knihovnou, Policií ČR, CHKO a

		realizace ŠVP. Další oblastí spolupráce je zde komunikace se školskou radou a dalšími partnery školy (Obec, PPP, SPC, klinický logoped, Sokol, SDH...atd.)	NP Šumava. Plán spolupráce se ZŠ je zde velmi podrobně rozpracován (vstup dětí do ZŠ, návštěva v 1. Třídě, návštěva družiny, beseda učitelek 1. Třídy v MŠ, využívání školní tělocvičny, návštěva kroužků ZŠ a ZUŠ i pro děti z MŠ, společná oslava MDD...atd.) Spolupráce je zde zpracována i ohledně rodičů, zákonných zástupců, kde MŠ vidí tuto spolupráci jako nedílnou součást správného chodu MŠ.
8.	Způsob evaluace	Způsob evaluace je na úrovni žáků, kdy dochází ke jejich hodnocení, ale ve spolupráci s rodiči zde dochází k měsíčním pravidelným schůzkám – informovanost o celkovém průběhu vzdělávání žáka. Dalším způsobem evaluace je autoevaluace školy, která probíhá na základě celého školského systému – ŠVP a na základě zpětné vazby je možné vytvářet návrhy pro změny a důležitá hodnocení.	Způsob evaluace je zde velmi pečlivě popsán. Hodnocení je rozděleno na čtyři části. První částí je hodnocení ve vztahu k dítěti, dále pak hodnocení ve vztahu k pedagogům, třetí částí je plán řídicí a kontrolní činnosti a poslední hodnocení ve vztahu k sobě. U všech těchto částí jsou popsána kritéria, dle kterých daná hodnotící činnost probíhá. Další součástí evaluace MŠ je dle podmínek vzdělávání.
	Poznámky	ZŠ je na odloučeném pracovišti než MŠ. ŠVP byl zpracován pouze zástupcem ředitele ZŠ. V oblasti spolupráce úplně chybí zmínka o spolupráci s MŠ – není začleněna. Evaluace je na úrovni žáků – jejich hodnocení a schůzky s rodiči. Dále pak na úrovni celého školského systému – ŠVP a zpětná vazba.	MŠ je na odloučeném pracovišti od ZŠ. ŠVP byl zpracován vedoucí učitelkou ve spolupráci s ostatními učitelkami MŠ. Spolupráce se ZŠ je zde detailně rozpracována do jednotlivých aktivit. Evaluace je zde podrobně zpracována ve třech částech – směrem k dítěti, ve vztahu k pedagogům a poslední je část kontrolní a řídicí činnosti.

Shrnutí

Když shrneme jednotlivé analýzy školních dokumentů, dle zadaných kritérií, zjistíme, že jsou si jednotlivé zkoumané ŠVP svým způsobem hodně podobné. Vycházejí z RVP ZV a RVP PV, což je v pořádku a splňují tím základní právní podmínky pro oficiální školní dokument.

Kritérií k analýze ŠVP jsem vytvořila celkem 8 - vycházela jsem z RVP ZV a RVP PV a to v rámci tvorby ŠVP a dále z jednotlivých povinných částí, které má daný program vždy obsahovat.

Z analýzy vyplynulo, že ne všechna vytvořená kritéria byla vybrána vhodně – dle rámcových vzdělávacích programů se prolínají a přímo z nich vycházejí (podmínky vzdělávání, klíčové kompetence, evaluace). Jistě se nedá hovořit o problému, ale jelikož hledám možnou propojenost a spolupráci v oblasti tvorby ŠVP, tak se nedá mluvit o záměrné provázanosti programů. Určitě se v rámci jednotlivých programů jedná o provázanost legislativní, vycházející z jednotlivých právních dokumentů. Provázanost dokumentů z hlediska obsahového se objevuje spíše okrajově, ale jisté shody v oblasti cílů zde lze najít. Cíle a vize jsou spíše obecného charakteru a též vycházejí z rámcových cílů a cílů RVP, tedy nelze usoudit, zda právě v tomto případě lze mluvit o propojení a navázání promyšleném a cíleném. Neobjevila se konkrétní společná myšlenka ani v charakteristice vzdělávacího programu, tematické zaměřenosti obsahu a ani v oblasti spolupráce shodně u obou spojených škol.

Charakteristiky vzdělávacích programů jsou spíše odlišné, každá škola hledala svá specifika a způsob pojetí celého vzdělávání individuálně, samostatně dle své vlastní zaměřenosti výchovně vzdělávací práce. Malá propojenost je zde v oblasti tematické obsahové. Základní školy se snažily obsah pojmout ve vztahu především k žákovi – k jeho hodnocení, vztahu k budoucímu životu, praktickému směřování ke světu. Mateřské školy sice také vidí osobnost dítěte jako klíčovou, avšak dále propojují obsahově do přírody, okolního prostředí. Příroda a celkové vnímání koloběhu života – čtvero ročních dob – je ve všech třech analyzovaných dokumentech velkou vahou v oblasti obsahové. A na základě přírody a jejích proměn, vytváří mateřské školy obsahově tematickou nabídku, kde rozvíjejí osobnost dítěte.

Klíčovou ve výzkumu se stala oblast spolupráce, která je nedílnou součástí všech analyzovaných dokumentů. V základních školách je pozitivně viděna spolupráce především s rodiči, jakožto zákonnými zástupci, kde právě spolupráce s nimi je nedílnou součástí celého školního vzdělávání. Vyzdvihnuta je spolupráce s obcí, s PPP, SPC a různými organizacemi,

kteře se v dané obci nacházejí. Spolupráci s mateřskou školou nezmiňuje ani jedna ze zmíněných základních škol.

Mateřské školy mají též oblast spolupráce zapracovanou ve svém školním vzdělávacím programu. Jako důležitou též vidí spolupráci s rodiči, s obcí, PPP, SPC, různými dalšími odborníky, ale zároveň zde mají propracovanou i spolupráci se základní školou. Způsob spolupráce je popsán v jednotlivých bodech. Jedna z analyzovaných škol má spolupráci se základní školou jako samostatnou kapitolu, kde jsou všechny oblasti popsány. Toto jsou velmi zajímavé odlišnosti, které ukazují jak je oblast spolupráce nevyrovnaná z hlediska zakomponování spolupráce ZŠ a MŠ do ŠVP.

7.3 Shrnutí výsledků ve vztahu k hypotézám

Na počátku tvorby diplomové práce, jsem při vytváření cílů zároveň volila hypotézy, které jsem adekvátními výzkumnými metodami chtěla ověřit. V první části výzkumu jsem vytvořila škálu otázek do dvou typů dotazníku, kdy jeden dotazník ověřoval spolupráci mezi ZŠ a MŠ v rámci jednoho subjektu a druhý dotazník spolupracující tendence mezi spojenou školou (ZŠ+MŠ) a obcí. Pro druhou část výzkumu byla stanovena kritéria v rámci analýzy školních dokumentů, kde jsem v jednotlivých školách hledala provázanost a faktickou spolupráci v současné době realizovaných ŠVP.

První hypotéza (H-1) se potvrdila z hlediska spolupráce obou spojených škol na společných aktivitách ZŠ a MŠ. Jedná se o různé kulturní či sportovní aktivity i mimo ZŠ a MŠ. Tuto spolupráci vnímají na velmi dobré úrovni. Důležitou je pro obě školy i usnadnění přechodu z MŠ do ZŠ a příprava dětí do 1. třídy. Pravidelné porady se objevily pouze ojediněle.

Druhá hypotéza (H-2) očekávala, že ŠVP ve spojených školách budou propojeny na úrovni formální, organizační, tematické a legislativní. Zde se nepotvrdila propojenost formální, organizační ani koncepční a tematická. Ale naplnila se v respektování požadavků jednotlivých RVP. Legislativně školy vychází ze zákona a RVP. U všech MŠ se spoluprací se ZŠ počítá, ale není tomu tak v žádné ze sledovaných ZŠ, kde by ve svém ŠVP s MŠ počítali. V dotazníku je u otázky č. 3 uváděna propojenost, ale analýza ŠVP se ukázala jako jednostranná (objevila se jen u MŠ).

Třetí hypotéza (H-3) byla vymezena negativně a to se potvrdilo. Jakákoli spolupráce při tvorbě či inovaci ŠVP se objevuje minimálně (pouze jedna škola). Školy se vzájemně

neinformují o změnách, inovacích či nové tvorbě programu. Školy pracují převážně samostatně, často s menší nebo minimální znalostí druhého ŠVP.

Čtvrtá hypotéza (H-4) byla potvrzena z části. Ředitelé/ky jsou z poloviny zváni pravidelně na jednání zastupitelstva obce, u vedoucích učitelek MŠ již toto není. O vzdělávacích záměrech jsou informovány vedoucí učitelky MŠ zřejmě řediteli ZŠ.

Poslední hypotéza (H-5) byla potvrzena. Oslovené obce se vyjádřili, že podporují spojené ZŠ a MŠ, a to především v oblasti vzdělávání a kultury. Všichni zástupci obce vidí v tomto propojení pozitiva a podporují jejich vzájemnou spolupráci. Někteří vyslovili nové podněty pro jejich podporu.

7.4 Diskuze

V průběhu hodnocení jednotlivých komponentů diplomové práce se objevily nové skutečnosti, které by bylo zajímavé dále sledovat.

Spolupráce v oblasti praktických činností a různých akcí se v rámci spojených základních a mateřských škol objevila jako pozitivní a pro všechny strany přínosná. Bohužel zde chybí určitý způsob spolupráce, který by byl formálně zahrnut do jednotlivých školních vzdělávacích programů a dal tak jakési vodítko k formulaci určité konkrétní spolupráce. Ojedinele se našla v odpovědích možnost kooperace spojených škol, ale úplně zde chybí vzájemná informovanost dvou spojených stupňů škol a naznačení konkrétních činností při tvorbě či inovaci jednotlivých ŠVP. V tomto ohledu se nabízejí otázky, zda je možné více propojit oba ŠVP určitými společnými pedagogickými tématy a jakým způsobem následně zahrnout vzájemnou spolupráci do tvorby ŠVP a vytvořit provázanost vybraných činností a aktivit, které by dopomohly k realizaci.

Dalším pro mne zajímavým zjištěním v průběhu vyhodnocování se stal fakt, že propojenost jednotlivých programů se zde objevuje na základě rámcových vzdělávacích programů, ale ve většině případů, a to obzvlášť u odpovědí mateřských škol, neznají rámcový program druhého spojeného subjektu. Tímto pro mne vyvstávají otázky, jak mohou řádně zpracovat svůj ŠVP, když neví, jak bude navazováno, jaký způsob vzdělávání bude následovat, protože analýza ŠVP MŠ u všech shodně ukázala, že se na spolupráci se ZŠ orientují.

Všichni učitelé vidí v celkové spolupráci pozitiva, ať se jedná o spolupráci s obcí, se základní či mateřskou školou. Spolupráce organizačního typu ve všech spojených školách (ZŠ a MŠ)

se jeví jako jedno z klíčových hledisek, protože právě malé obce, kde se všichni znají a kde se vše vzájemně prolíná, vidí možnost kooperace jednotlivých subjektů velmi kladně. V ŠVP sledovaných ZŠ není zmínka o spolupráci s mateřskou školou žádná. Naopak u MŠ se spolupráce se ZŠ objevila ve všech analyzovaných ŠVP MŠ i v dotazníku. U obou subjektů byla vždy začleněna spolupráce s obcí, jakožto se zřizovatelem.

Po všech zjištěních by mne dále zajímalo, jakým způsobem probíhá spolupráce u obcí, kde nejsou ZŠ a MŠ v jednom právním subjektu, ale stojí každá samostatně. Zda nesloučené subjekty ZŠ a MŠ v obcích spolu dokážou spolupracovat např. v praktických akcích či ve vzdělávacích tématech. Jestli i v těchto školách, především v MŠ, s kterými při jednání se zřizovatelem nebylo počítáno, dochází k úzké spolupráci s obcí, která se ukázala ve spojených školách na dobré úrovni. Zda je nějakým způsobem umožněno učitelům nesloučených subjektů spolu vzájemně spolupracovat a komunikovat.

Závěr

Diplomová práce byla zaměřena na spolupráci základních a mateřských škol v rámci jednoho právního subjektu a dále pak na spolupráci s obcí, jakožto se zřizovatelem.

V teoretické části jsem se zaměřila na jednotlivé RVP, které jsou nedílnou součástí jednotlivých stupňů vzdělávání. Nastudovala a blíže jsem poznala jednotlivé ŠVP a našla jejich provázanost či rozdílnost (RVP PV a RVP ZV). Také jsem se více seznámila se vzdělávací politikou v průběhu posledních let v České republice (Bílá kniha, Strategie vzdělávací politiky do roku 2020). Hluběji jsem se ponořila do legislativních strategií z pohledu spojených škol, přiblížila si oblast komunitního školství a v neposlední řadě jsem se orientovala na problematiku spolupráce, spojené školy a tvorbu školních vzdělávacích programů. Toto vše mi bylo posléze důležitým vodítkem pro praktickou část.

Nejdůležitější součástí práce jsou předem stanovené cíle. Tyto byly vytyčeny čtyři. Ověřit vzájemnou spolupráci a komunikaci učitelů spojených škol, najít možné propojenosti ŠVP ZŠ a MŠ a orientovat se, jakým způsobem spolu učitelé spolupracují při tvorbě těchto programů. Posledním cílem bylo zjistit, jak je spolupráce ZŠ, MŠ a obce realizována.

Daný výzkum prokázal, že oblast spolupráce vyšla jako velmi pozitivní v oblasti akcí, pořádaných činností, konzultací školní zralosti, snazší přechod z MŠ do ZŠ a dalších praktických oblastí. Učitelé se nesetkávají pravidelně, ale na rozličných akcích a prostřednictvím různých neformálních setkání spolu komunikují.

Propojenost jednotlivých ŠVP ve sledovaných spojených školách však není žádná, vyjma jedné spojené školy. Některé školy vzdělávací programy druhého subjektu znají (spíše u ZŠ), avšak v realitě to není patrné v jejich vlastních ŠVP. Neobjevují se zde znaky propojenosti, společných oblastí. V ŠVP MŠ je vždy začleněna oblast spolupráce se ZŠ, v ZŠ označení spolupráce s MŠ úplně chybí.

ŠVP zkoumaných ZŠ a MŠ jsou vytvářeny každý individuálně a samostatně, bez vzájemných konzultací pedagogů či inspirací v ŠVP druhého subjektu. Při tvorbě ŠVP nedochází k žádné formě spolupráce, vzájemně se neovlivňují při tvorbě či inovaci programu. ZŠ ani MŠ nehledají konkrétní cesty ke spolupráci, k propojenosti.

Malé obce se školami, kde jsou ZŠ a MŠ v jednom právním subjektu společně velmi úzce spolupracují a komunikují. Dochází zde k pravidelným schůzkám a k setkávání na různých akcích pořádaných školou či obcí. Schůzky jsou i formálního charakteru (zastupitelstvo, rada

obce). Zřizovatel se snaží podporovat potřeby těchto škol. Zástupci MŠ (vedoucí učitelky) však nejsou na tyto schůzky zvány.

K naplnění cílů a ověření hypotéz mi posoužily výzkumné metody, kterými byly dva dotazníky směřované k pedagogům ZŠ a MŠ a zástupcům obce a analýza školních dokumentů (ŠVP ZŠ a MŠ). Všechny tyto metody byly použity na přelomu roků 2018/2019. V hodnocení byly shrnuty a vyhodnoceny jednotlivé odpovědi všech respondentů a vytvořeny a popsány výsledné grafy. U analýzy ŠVP byla předem stanovená kritéria zhodnocena ve vztahu spojených škol.

Spojené školy mají velkou výhodu v jisté provázanosti s místem - malá obec, možnosti se vzájemně znát, propojenost s rodinným prostředím. V tom vidím velká pozitiva těchto škol. Děti se pohybují ve známém prostředí, vše jim je blízké. Pro učitele obou stupňů škol by tato pozitiva měla být významným hlediskem při vzájemné spolupráci. A to nejen při akcích a neformálních setkáních, ale i při tvorbě výchovně vzdělávacích programů – školních vzdělávacích programů – v jejich propojenosti a promyšlené a cílevědomé spolupráci, jak v jejich tvorbě, tak při inovaci. Právě společné cíle, vize či myšlenky pomohou dětem lépe a snadněji vnímat a pochopit okolní svět. Dají jim možnost bližšího poznávání, přijímání všeho co je obklopuje, hledání sebe a přípravy na budoucí život.

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Dotazník na ověření spolupráce základní a mateřské školy + spolupráce s obcí z pohledu učitelů ZŠ a učitelek MŠ

Příloha č. 2 - Dotazník na ověření spolupráce ZŠ a MŠ s obcí (zřizovatel) – pohled zřizovatele

Příloha č. 3 - Výtah ze školského zákona (Zákon č. 561/2004 Sb.)

Seznam použitých informačních zdrojů

1. BEČVÁŘOVÁ, Zuzana. *Současná mateřská škola a její řízení*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-537-7.
2. GILLERNOVÁ, Ilona a Václav MERTIN. *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-799-X.
3. HELUS, Zdeněk a Hana LUKÁŠOVÁ. *Proměny pojetí vzdělávání a školního hodnocení: filozofická východiska a pedagogické souvislosti*. Praha: Asociace waldorfských škol ČR, 2012. ISBN 978-80-905222-0-6.
4. CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1369-4.
5. KOLLÁRIKOVÁ, Zuzana a Branislav PUPALA, ed. *Předškolní a primární pedagogika*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-585-7.
6. KOŤÁTKOVÁ, Soňa. *Dítě a mateřská škola: co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4435-3.
7. LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.
8. LORENZOVÁ, J. *Komunitní vzdělávání a komunitní škola*. In KRAUS, Blahoslav a Věra POLÁČKOVÁ. *Člověk - prostředí - výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.
9. LUKÁŠOVÁ, H. *Pojetí edukace z hlediska kvality života dětí a školní hodnocení*. In Lukášová, H., Helus, Z., Kratochvílová, J. at all. *Proměny pojetí vzdělávání a školního hodnocení. Filozofická východiska a pedagogické souvislosti*. Praha: Asociace waldorfských škol ČR, 2012, s. 181-210, ISBN 978-80-905222-0-6.
10. OPRAVILOVÁ, Eva. *Předškolní pedagogika*. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5107-8.
11. PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika*. 3., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-047-X.

12. PRŮCHA, Jan a Soňa KOŤÁTKOVÁ. *Předškolní pedagogika: učebnice pro střední a vyšší odborné školy*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0495-4.
13. PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 6., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6.
14. SVOBODOVÁ, Eva. *Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-774-9.
15. SYSLOVÁ, Zora. *Jak úspěšně řídit mateřskou školu*. 2., doplněné a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Řízení školy (Wolters Kluwer). ISBN 978-80-7478-859-8.
16. SYSLOVÁ, Zora. *Autoevaluace v mateřské škole: cesta ke kvalitě vzdělávání*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0183-0.
17. ŠVARÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.
18. *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: bílá kniha*. Praha: Tauris, 2001. ISBN 80-211-0372-8.
19. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. MŠMT, 2018.
20. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. MŠM, 2017.
21. *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020*. MŠMT, 2014.
22. *Školní vzdělávací programy zkoumaných základních a mateřských škol*. 2018.
23. BENÁTSKÁ, Miluše. *Projekt spolupráce MŠ a ZŠ* [online]. [cit. 2018-09-24].

Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/P/2490/projekt-spoluprace-ms-a-zs.html/>
24. LAEUERMANN, Marek. *Ověření standardů kvality komunitní školy – dílčí výsledky mezinárodního projektu*. [online]. [cit. 2018-09-24].

Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/10473/overeni-standardu-kvality-komunitni-skoly-dilci-vysledky-mezinarodniho-projektu.html/>
25. KROPÁČKOVÁ, Jana. *Učitelské noviny: Pozitiva a negativa optimalizace sítě předškolních zařízení*. [online]. [cit. 2018-10-15].

Dostupné z: <http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=3132>

26. MLYNKOVÁ, Jana. Psychologie: *Spolupráce mateřské a základní školy*. [online]. [cit. 2018-11-20].

Dostupné z: <https://nakladatelstvi.portal.cz/casopisy/informatorium-3-8/96352/spoluprace-materske-a-zakladni-skoly>

27. MŠMT. Informatorium 3-8: *Naše školky jsou nejlepší na světě*. [online]. [cit. 2018-11-20].

Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/informatorium-3-8-nase-skolky-jsou-nejlepsi-na-svete>

28. VUP Praha. *Tvorba ŠVP*. [online]. [cit. 2018-11-20].

Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/P/1220/tvorba-svp.html/>

29. SMOLÍKOVÁ, Kateřina. *Výsledky experimentálního ověřování*. [online]. [cit. 2018-11-20].

Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/P/8071/vysledky-experimentalniho-overovani.html/>

Přílohy diplomové práce

1. příloha - Dotazník na ověření spolupráce základní a mateřské školy + spolupráce s obcí z pohledu učitelů ZŠ a učitelek MŠ

Tento dotazník byl vytvořen v rámci mého vysokoškolského studia k mé závěrečné diplomové práci. Bude sloužit jako soubor informací, které mi pomohou objasnit problematiku spolupráce základních a mateřských škol v rámci jednoho právního subjektu a spolupráce s obcí, jakožto zřizovatele.

Tímto Vás velmi prosím o pravdivé vyplnění a děkuji za Vaši vstřícnost a spolupráci.

Bc. Jana Rysová, UK Praha, Specializace v pedagogice – Pedagogika předškolního věku

Odpovídá:

Ředitel ZŠ

Učitel/ka ZŠ

Vedoucí učitelka MŠ

Učitelka MŠ

1. Spolupracuje dle Vašeho názoru ZŠ a MŠ?

ano

ne

Pokud ano, popište, jak tato spolupráce probíhá.....

.....

.....

.....

2. Znáte školní vzdělávací program mateřské školy/základní školy, která je s vámi v jednom subjektu?

ano

ne

3. Je podle Vašeho názoru nějaká propojenost školního vzdělávacího programu Vaší základní a mateřské školy?

ano

ne

Pokud ano, v čem tato návaznost spočívá? (obsahová část, společná nebo srovnatelná témata, metodická... jiná atd.)

.....

.....

.....

4. Podílíte se jako učitelé ZŠ (1.stupeň)/učitelky MŠ na tvorbě či inovaci školního vzdělávacího programu pro ZŠ či MŠ (tzn. ŠVP druhého školního subjektu, než kde pracujete)?

ano

ne

Pokud ano, tak jakým způsobem se podílíte na tvorbě ŠVP?

.....

.....

.....

5. Spolupracujete jako učitelé základních (1. stupeň) a mateřských škol na realizaci svých školních vzdělávacích programů či je spolu konzultujete?

ano

ne

Pokud ano, jak tato spolupráce probíhá?

.....

.....

.....

6. Vycházíte při tvorbě svého ŠVP z informací, které máte o MŠ/ZŠ (druhý subjekt, než kde pracujete) – motivujete se vzájemně při inovaci či vytváření ŠVP?

ano

ne

Pokud ano, v čem tuto motivaci spatřujete? Prosím popište.

.....
.....
.....

7. Jste seznámen/a Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání (RVP PV) a Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání (RVP ZV)?

ano, znám lépe oba tyto vzdělávací programy

znám jen RVP PV

znám jen RVP ZV

ne, neznám ani jeden z programů

8. Pořádá MŠ akce pro děti ze základní školy?

ano

ne

Jaké?.....

9. Pořádá ZŠ akce pro děti z mateřské školy?

ano

ne

Jaké?.....

10. Jak byste ohodnotila spolupráci vaší ZŠ a MŠ, které spadají do jednoho právního subjektu? (číselná řada 1- 5) – ohodnoťte jako ve škole (1 = Výborná spolupráce; 5 = nedostatečná spolupráce respektive žádná). – vyznačte na škále

1 - 2 - 3 - 4 - 5

11. Máte návrh, jak by se podle Vás dala spolupráce ZŠ a MŠ vylepšit?

ano

ne

nevím

Pokud ano, tak v jaké oblasti?

.....

12. Myslíte si, že spolupráce obou stupňů škol umožňuje dětem lepší a snazší přechod z předškolního do školního vzdělávání?

ano

ne

Pokud ano, popište co se na ní nejvíce podílí.

.....

.....

.....

13. Máte zpětnou vazbu, jak prospívají děti v 1. třídě?

ano, velmi přesnou

ano, ale jen částečně

velmi malou

žádnou

14. Zajímáte se o děti, které budou z MŠ nastupovat do 1. Třídy ZŠ?

ano

ne

Pokud ano, popište jakým způsobem? (např. hovoříte o nich s jejich učitelkami MŠ, zajímáte se o třídní vzdělávací program těchto dětí, jdete se jim představit na konci školního roku... atd.) – prosím popište

.....

.....

.....

15. Spolupracuje Vaše základní a mateřská škola s obcí, jakožto se zřizovatelem?

ano

ne

Pokud ano, jak tato spolupráce probíhá?

.....

.....

.....

16. Jste jako škola (základní škola i mateřská škola) seznamováni pravidelně s plány obce v oblasti vzdělávací koncepce a dalšího rozvoje ZŠ a MŠ?

ano

ne

17. Jste pravidelně zváni (ředitel/ka ZŠ a vedoucí učitelka MŠ) na zastupitelstvo obce?

ano

ne

18. Může se vedoucí učitelka obrátit na obec se svými žádostmi a přáními (zřizovatele) sama? (Aniž by musela čekat, až její žádosti vyřídí ředitel/ka ZŠ a MŠ)

ano

ne

19. Je podle Vás spolupráce s obcí dostačující?

ano

ne

Pokud ne, máte nějaký návrh na zlepšení?

.....

.....

.....

20. Podáváte ve spolupráci s obcí žádosti o dotace?

ano

ne

21. Podporuje zřizovatel vaše potřeby?

ano

ne

Pokud ano, uveďte jaké. (pedagogického asistenta, nižší počet dětí ve třídě... jiné...
prosím uveďte)

.....

.....

.....

2. příloha - Dotazník na ověření spolupráce ZŠ a MŠ s obcí (zřizovatel) – pohled zřizovatele

Tento dotazník byl vytvořen v rámci mého vysokoškolského studia k mé závěrečné diplomové práci. Bude sloužit jako soubor informací, které mi pomohou objasnit problematiku spolupráce základních a mateřských škol v rámci jednoho právního subjektu a spolupráce s obcí, jakožto zřizovatele.

Tímto Vás velmi prosím o pravdivé vyplnění a děkuji za Vaši vstřícnost a spolupráci.

Bc. Jana Rysová, UK Praha, Specializace v pedagogice – Pedagogika předškolního věku

Odpovídá:.....

1. Zajímáte se o spolupráci s místní ZŠ a MŠ?

ano

ne

Pokud ano, tak jakým způsobem?

.....
.....

1.1. Spolupracujete v oblasti kulturní?

většinou ano

ano

většinou ne

ne

Vyberte a zatrhněte nejčastější způsob spolupráce

rozsvěcování stromu

vítání občánků

výročí

jiné - jaké?.....

1.2. Spolupracujete v oblasti sportovní?

většinou ano

ano

většinou ne

ne

Vyberte a zatrhněte nejčastější způsob spolupráce

podpora sportovních kroužků

při sportovních slavnostech a výročích

nákup pomůcek tělesné výchovy

jiné – jaké?.....

1.3. Spolupracujete v oblasti vzdělávání?

většinou ano

ano

většinou ne

ne

Vyberte a zatrhněte nejčastější způsob spolupráce

nákup pomůcek

pomoc při žádostech o dotaci ve vzdělávacích oblastech

podpora v oblasti intelektových soutěží

jiné – jaké?.....

2. Jak byste ohodnotili spolupráci se ZŠ a MŠ? (ohodnoťte na stupnici 1 – 5 jako ve škole)

1 – 2 – 3 – 4 – 5

3. Komunikujete pravidelně s ředitelem/kou ZŠ a vedoucí učitelkou MŠ?

ano

ne

Pokud ano, popište jakým způsobem.

.....

.....

.....

4. Splňuje ZŠ a MŠ představy obce o správném fungování těchto zařízení?

ano

ne

Pokud ne, jaké jsou vaše představy?

.....

.....

.....

5. Podporujete vzájemnou kooperaci ZŠ a MŠ?

ano

ne

Pokud ano, tak jakých způsobem?

.....

.....

.....

6. Vidíte v takto spojené škole pozitiva?

ano

ne

Pokud ano, tak jaká a v čem?

.....

.....

.....

7. Je dle Vás spolupráce se ZŠ a MŠ dostačující?

ano

ne

Pokud ne, v čem byste si představovali spolupráci vylepšit?

.....

.....

.....

8. Podáváte ve spolupráci se ZŠ/MŠ žádosti o dotace zaměřené na kvalitu vzdělávání a rozvoj školství?

ano

ne

Pokud ano, tak jaké např.?

.....

.....

.....

3. příloha - Výtah ze školského zákona (Zákon č. 561/2004 Sb.)

Hodnocení škol, školských zařízení a vzdělávací soustavy

§ 12

(5) Hodnocení školy a školského zařízení může provádět také jejich zřizovatel podle kritérií, která předem zveřejní.

§ 23

Organizace škol

(4) Zřizovatel školy může povolit výjimku z nejnižšího počtu dětí, žáků a studentů stanoveného tímto zákonem a prováděcím právním předpisem za předpokladu, že uhradí zvýšené výdaje na vzdělávací činnost školy, a to nad výši stanovenou podle § 161 až 162.

(5) Zřizovatel školy může povolit výjimku z nejvyššího počtu dětí, žáků a studentů stanoveného prováděcím právním předpisem do počtu 4 dětí, žáků a studentů za předpokladu, že toto zvýšení počtu není na újmu kvalitě vzdělávací činnosti školy a jsou splněny podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví.

§ 34

Organizace předškolního vzdělávání

(8) Zřizovatel může určit mateřskou školu nebo její odloučené pracoviště ke vzdělávání dětí zaměstnanců zřizovatele nebo jiného zaměstnavatele. Na tuto mateřskou školu nebo odloučené pracoviště se nevztahují odstavce 2 až 4 a § 35 odst. 1. O přijetí do této mateřské školy nebo odloučeného pracoviště rozhoduje ředitel na základě kritérií stanovených zřizovatelem, je-li jím stát, kraj, obec nebo svazek obcí, a v ostatních případech rozhoduje na základě kritérií stanovených vnitřním předpisem právnické osoby vykonávající činnost školy. Kritéria pro přijímání do mateřské školy se zveřejňují předem, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Působnost zřizovatele školské právnické osoby

(1) Zřizovatel školské právnické osoby

- a) vydává zřizovací listinu školské právnické osoby,
- b) rozhoduje o změnách zřizovací listiny školské právnické osoby,
- c) rozhoduje o sloučení, splynutí, rozdělení a zrušení školské právnické osoby,
- d) jmenuje a odvolává ředitele školské právnické osoby a stanoví jeho plat, popřípadě mzdu,
- e) jmenuje a odvolává třetinu školské rady, pokud se školská rada zřizuje.

(2) Zřizovatel školské právnické osoby, je-li jím ministerstvo, kraj, obec nebo svazek obcí, dále

- a) schvaluje rozpočet školské právnické osoby,
- b) schvaluje zlepšený výsledek hospodaření školské právnické osoby,
- c) schvaluje vytvoření dalších peněžních fondů školské právnické osoby neuvedených v § 137 odst. 2 a způsob hospodaření s nimi.

(3) Zřizovatel školské právnické osoby, je-li jím jiná právnická osoba nebo fyzická osoba podle § 124 odst. 2 písm. b), dále jmenuje a odvolává členy rady školské právnické osoby, popřípadě stanoví ve zřizovací listině jiný způsob jejich jmenování a odvolávání.

(4) Zřizovatel školské právnické osoby, je-li jím jiná právnická osoba nebo fyzická osoba podle § 124 odst. 2 písm. b), může ve zřizovací listině delegovat své pravomoci uvedené v odstavci 1 písm. b), c) a d) na radu školské právnické osoby.

(5) Zanikne-li či zemře-li zřizovatel školské právnické osoby, je-li jím jiná právnická osoba nebo fyzická osoba podle § 124 odst. 2 písm. b), bez právního nástupce, přechází pravomoci zřizovatele uvedené v odstavci 1 na radu školské právnické osoby.

Účastníci řízení

(1) Účastníkem řízení ve věcech rejstříku škol a školských zařízení je navrhovatel; v případě školské právnické osoby a příspěvkové organizace také jejich zřizovatel. Navrhovatelem je právnická osoba, která vykonává činnost školy nebo školského zařízení; v případě příspěvkové organizace může být navrhovatelem také její zřizovatel. Pokud je navrhovatelem příspěvková organizace, je součástí návrhu souhlas jejího zřizovatele.

(2) Pokud právnická osoba, která bude vykonávat činnost školy nebo školského zařízení, dosud nevznikla, je navrhovatelem její zřizovatel, zakladatel či jiná osoba, která je v souladu s právními předpisy oprávněna jednat za právnickou osobu do jejího vzniku.

§ 166

(1) Ředitel školské právnické osoby, ředitel příspěvkové organizace³⁸⁾ nebo vedoucí organizační složky státu nebo její součástí je ředitelem všech škol a školských zařízení, jejichž činnost daná právnická osoba nebo organizační složka státu nebo její součást vykonává. Ředitelem školské právnické osoby, ředitelem příspěvkové organizace nebo vedoucím organizační složky státu nebo její součástí může být jmenován pouze ten, kdo splňuje předpoklady pro výkon činnosti ředitele školy nebo školského zařízení stanovené zvláštním právním předpisem²⁾.

(2) Ředitele školské právnické osoby zřizované ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí, ředitele příspěvkové organizace nebo vedoucího organizační složky státu nebo její součástí jmenuje na vedoucí pracovní místo zřizovatel na základě jím vyhlášeného konkursního řízení.

(3) V období od začátku šestého měsíce do konce čtvrtého měsíce před uplynutím období 6 let výkonu práce na pracovním místě ředitele školy nebo školského zařízení uvedeného v odstavci 2 (dále jen „šestileté období“) může zřizovatel vyhlásit na toto pracovní místo konkurs; v takovém případě odvolá ředitele k poslednímu dni šestiletého období. Zřizovatel vyhlásí konkurs a odvolá ředitele vždy, obdrží-li před začátkem lhůty pro vyhlášení konkursu návrh na jeho vyhlášení od České školní inspekce nebo školské rady. Jestliže zřizovatel nevyhlásí konkurs a neodvolá ředitele podle věty první nebo druhé, počíná dnem následujícím po konci dosavadního šestiletého období běžet další šestileté období.